

G E M E E N T E
VLISSINGEN

Programmabegroting 2025-2028

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	5
Voorwoord	7
Begroting in één oogopslag	10
Algemeen	11
2.1 Financiële Positie	11
2.2 Plan van aanpak sociaal domein.....	16
2.3 Voortgang saneringsbegroting	16
Programma's	18
Programma Leefbaarheid.....	18
1.1 Openbare orde en veiligheid	18
1.2 Verkeer en vervoer	20
1.3 Circulair	22
1.4 Duurzaamheid	24
1.5 Wat mag het kosten?	26
1.6 Investerings.....	27
Programma Aantrekkelijke stad	29
2.1 Economische promotie	30
2.2 Economische ontwikkeling	31
2.3 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	33
2.4 Cultuur.....	33
2.5 Wonen en bouwen	34
2.6 Ruimtelijke ordening.....	35
2.7 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	36
2.8 Continue taken	36
2.9 Wat mag het kosten?	38
2.10 Investerings.....	39
Programma Sociale samenhang	39
3.1 Toekomstbestendig en betaalbaar sociaal domein	39
3.2 Onderwijs en leerling zaken	41
3.3 Sportbeleid en activering.....	42
3.4 Wet inburgering	43
3.5 Preventie, vroegsignalering en toegang sociaal domein	43
3.6 Werk en inkomensregelingen	46
3.7 Maatwerkdienstverlening 18+	47
3.8 Jeugdhulp.....	48
3.9 Centrumtaken	50
3.10 Volksgezondheid	51

3.11 Lokale inclusie agenda	53
3.12 Wat mag het kosten?	54
3.13 Investeringsplanning	55
Programma Bestuur	55
4.1 Dienstverlening	56
4.2 Participatie	57
4.3 Wat mag het kosten?	59
4.4 Investeringsplanning	59
Overhead	59
5.1 Wat mag het kosten?	60
5.2 Investeringsplanning	60
Algemene dekkingsmiddelen	61
6.1 Wat mag het kosten?	62
Verplichte beleidsindicatoren	63
Paragrafen	65
Paragraaf lokale heffingen	65
Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing	73
Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen	83
Paragraaf financiering	86
Paragraaf bedrijfsvoering	91
Paragraaf grondbeleid	93
Paragraaf verbonden partijen	102
Paragraaf wet open overheid	114
Majeure projecten	115
Wind in de Zeilen	120
Reserves en voorzieningen	121
Taakstellingen	136
Financiële begroting	140
Toelichting op het overzicht van baten en lasten	140
Overzicht van baten en lasten	140
Meerjarenraming 2025-2028	140
Incidentele baten en lasten	141
Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	142
Financiële positie	143
Financieel overzicht taakvelden	143
Investeringsplanning 2025-2028	144

Voorwoord

Voorwoord

Voor u ligt de programmabegroting 2025. Hierin staan alle begrote uitgaven en inkomsten van de gemeente Vlissingen. De omvang van de begroting is € 313 miljoen.

Financieel

Dankzij grote inspanningen in de afgelopen jaren kunnen we nu eindelijk een **sluitende begroting** presenteren. Dat wil zeggen dat we de komende jaren niet meer geld uitgeven dan er binnenkomt. Dit is een belangrijke stap om afronding van de artikel 12 status te bewerkstelligen waar we sinds 2015 in verkeren. We hebben de afgelopen periode lastige keuzes moeten maken om te komen tot deze sluitende begroting. Zo gaan we ons extra inspannen om de stijging van de kosten van de jeugdhulp af te vlakken. Ditzelfde geldt ook voor werk en inkomen. Ook verhogen we de toeristenbelasting en passen we het investeringsniveau aan. Of Vlissingen hiermee ook definitief uit de artikel 12 status komt is een vraag die de komende periode in overleg met de artikel 12 inspecteur en de gemeenteraad besproken zal worden. Uiteindelijk neemt de fondsbeheerder, namens de ministeries van Binnenlandse Zaken en Financiën, hierover een besluit.

Wij zullen daarbij nadrukkelijk naar het meerjarenperspectief kijken want ondanks het feit dat we nu een sluitende programmabegroting laten zien, is het een grote uitdaging om ook op lange termijn te groeien naar een financieel stabiele gemeente. Uiteraard speelt ook mee dat we nog steeds een negatieve algemene reserve hebben. Om ons weerstandsvermogen op peil te krijgen zal deze moeten toegroeien naar een voldoende positief saldo. Met de artikel 12 inspecteur gaan we in gesprek over het saneren van de algemene reserve en het op peil brengen van ons weerstandsvermogen.

Speerpunten

In deze programmabegroting werken we verder aan de speerpunten van het coalitieakkoord 2022-2026 'Samen kunnen we meer!'. We zijn inmiddels over de helft van de coalitieperiode heen en daarmee is het belangrijk om koers te blijven houden onder steeds wisselende omstandigheden. Zo heeft de gemeenteraad deze zomer besloten om de inkomensgrens voor armoedebelasting op te trekken van 110 naar 120 procent. Waardoor dus meer inwoners een beroep kunnen doen op allerlei regelingen voor armoedebestrijding. Onder andere deze intensivering werken we in deze programmabegroting verder uit. Op de verschillende beleidsterreinen werken we aan het waarmaken van onze ambities. We zetten in op het vergroten van de leefbaarheid met verschillende programma's en acties op het gebied van verkeer, duurzaamheid, circulariteit en veiligheid. Ten aanzien van veiligheid voeren we bijvoorbeeld acties uit op het gebied van criminaliteit en ondermijning in de havens en ten aanzien van duurzaamheid werken we met verschillende maatregelen toe naar een groenere en gezondere leefomgeving.

Sociaal domein

Voor voldoende positief financieel perspectief voor de gemeente zijn met name in het sociaal domein door middel van het investeringsfonds belangrijke acties in gang gezet met meerjaren ambities gericht op 2028. De druk op deze ambities is groot. Dat wordt veroorzaakt door een grote zorgvraag bij de Wet Maatschappelijke Ondersteuning, maar vooral het zorgdomein jeugd laat al jaren een zorgwekkende groei zien. Dit geldt zowel voor de prijsontwikkeling als de groei in het volume van jeugdigen waarvoor een beroep wordt gedaan op de Jeugdwet terwijl de financiering van de rijksoverheid achterblijft.

Tot slot

Ondanks dat Vlissingen financieel nog altijd in een lastige positie verkeert, zien we de toekomst met vertrouwen tegemoet. Iedereen ziet dat er veel gebeurt in Vlissingen, Oost-Souburg, Ritthem en het havengebied. Graag danken wij onze medewerkers en iedereen die een bijdrage levert aan de gemeente Vlissingen in welke vorm dan ook.

College van burgemeester en wethouders, oktober 2024

Leeswijzer

Digitale presentatie

Een belangrijke wijziging voor de planning en control cyclus van de gemeente Vlissingen is dat we in 2024 zijn overgegaan naar een nieuwe rapportagetool met meer digitale (presentatie) mogelijkheden. Uitgangspunt hierbij is dat voortaan de digitale presentatie van de begroting de basis vormt en dat de vormgeving van de begroting daarop is afgestemd. Deze digitale versie is te vinden op: <https://vlissingen.begrotingsapp.nl/>

Begrijpbare begroting

De gemeenteraad wil graag de kwaliteit van de planning en control documenten van de gemeente Vlissingen verbeteren. Zij wil naar behapbare en leesbare documenten die het bestuur helpen zich op hoofdlijnen te richten en die begrijpelijk zijn voor gebruikers van deze documenten. Deze, in 2023 afgesproken presentatiewijze, is onder begeleiding van de argumentenfabriek tot stand gekomen. Het resultaat hiervan is inmiddels zichtbaar in de wijze waarop de programma's leefbaarheid en bestuur zijn gepresenteerd. Deze manier van rapporteren zal de komende jaren worden uitgebreid naar de gehele begroting en verder worden geoptimaliseerd. Hierbij moet u denken aan minder tekst en/of meer ondersteuning door visualisaties.

Niet alle taakvelden komen terug aangezien de focus ligt op speerpunten en het bereiken van maatschappelijke effecten. Daarnaast hebben we niet per thema aangegeven wat de lasten en baten zijn. De afzonderlijke lasten en baten van de taakvelden hebben we in het overzicht 'Wat mag het kosten?' per programma opgenomen. In het hoofdstuk Financiële begroting hebben we de financiële overzichten per taakveld van alle programma's in een overzicht opgenomen.

In het onderdeel 'Wat is de mate van invloed van de gemeente op het bereiken van de doelen voor dit thema?' geven we met een cijfer een score aan wat de mate van invloed is. Dit doen wij via een vijfpuntsschaal waarbij 1= zeer kleine invloed en 5= zeer grote invloed.

Indeling van de Programmabegroting

Algemeen: Hier gaan we in op de financiële positie van de gemeente Vlissingen.

Programma's: In deze hoofdstukken nemen we de beleidsbegroting op. De programmabegroting bestaat uit 4 inhoudelijke programma's, te weten Leefbaarheid, Aantrekkelijke Stad, Sociale Samenhang en Bestuur. Daarnaast zijn er de verplichte overzichten voor de Algemene Dekkingsmiddelen en Overhead. Als laatste wordt een overzicht met de verplichte beleidsindicatoren gegeven.

Paragrafen: Hierin staan de verplichte paragrafen op basis van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten) en lichten wij een aantal onderwerpen nader toe, te weten:

- Lokale heffingen
- Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Financiering
- Bedrijfsvoering
- Grondbeleid
- Verbonden partijen
- Wet open overheid
- Majeure projecten

- Wind in de Zeilen
- Reserves en voorzieningen
- Taakstellingen

Financiële begroting: Hier staat de toelichting op het overzicht van de baten en lasten en de financiële positie van de gemeente Vlissingen.

Wijziging BBV

Met ingang van begrotingsjaar 2025 zijn de taakvelden op het gebied van Wmo en jeugd herzien. Dit leidt ertoe dat een aantal taakvelden in programma Sociale Samenhang vanaf 2025 geen cijfers meer bevatten. Die hebben we in deze begroting overgebracht naar de nieuwe taakvelden.

Financieel

Startpunt van de begroting is de op 3 juli 2024 vastgestelde kadernota. De begrotingswijzigingen die daarna zijn vastgesteld hebben we meegenomen tot en met september 2024.

Begroting in één oogopslag

BEGROTING 2025 IN ÉÉN OOGOPSLAG

INKOMSTEN

ALGEMENE
UITKERING

OVERIGE
INKOMSTEN

TOTAAL

UITGAVEN

PROGRAMMA'S

OVERIGE
UITGAVEN

TOTAAL

Inkomsten

x € 1.000

Algemene uitkering	187.062
Lokale heffingen	34.327
Inkomensvoorzieningen	29.963
Grondverkopen	19.834
Overige opbrengsten	18.117
Subsidies	8.989
Dividenden	6.296
Mutaties reserves	3.562
Leges	2.476
Verhuur/pachten	2.193
Totaal baten	€ 312.818

Uitgaven

x € 1.000

Programma Leefbaarheid	50.598
Programma Aantrekkelijke stad	38.922
Programma Sociale samenhang	182.070
Programma Bestuur	5.164
Overhead	24.904
Algemene dekkingsmiddelen	10.886
Onvoorzien	255
Vennootschapsbelasting (VpB)	19
Totaal lasten	€ 312.818

HOEVEEL BETAAL IK?

	2024	2025
Rioolheffing	€ 209,18	€ 219,43
Onroerende-zaakbelasting*	€ 333,85	€ 346,78
Afvalstoffenheffing	€ 394,62	€ 394,62
Hondenbelasting	€ 102,75	€ 106,75

*Op basis van een WOZ waarde van € 275.000

SPEERPUNTEN

- ✓ Toekomstbestendig sociaal domein
- ✓ Realisatie parkeergarage machinefabriek
- ✓ Armoedebestrijding
- ✓ Aanpak criminaliteit
- ✓ Toekomstbestendige leefomgeving
- ✓ Economische ontwikkeling Kenniswerf
- ✓ Bruisende binnenstad
- ✓ Exit artikel 12

Algemeen

2.1 Financiële Positie

Analyse van kadernota naar begroting

Hieronder treft u een tabel aan met de analyse van de kadernota 2025 naar de programmabegroting 2025 en meerjarenramingen 2026-2028. Dit is een analyse op hoofdlijnen van de mutaties die na het opstellen van de kadernota 2025 zijn gemaakt. We hebben een splitsing gemaakt in de mutaties na de kadernota 2025 en de extra inspanningen van het college ten behoeve van het exit artikel 12-proces.

Zoals u ziet gaan we van een niet sluitende kadernota naar een sluitende begroting. Hier liggen een aantal oorzaken aan ten grondslag. Zo was ten tijde van het opstellen van de kadernota het financieel perspectief veel minder dan het nu is. Ook de mei- en septembercirculaires van het gemeentefonds dragen positief bij aan het saldo. Daarnaast hebben we scherpe keuzes moeten maken door bijstellingen in de budgetten van de jeugdhulp, de Wmo en hebben we het investeringsniveau opnieuw bijgesteld. De extra inspanningen die we daar bovenop hebben gedaan leiden tot een meerjarig sluitende begroting.

Financiële analyse (bedragen x € 1.000) (- is nadeel)	2025	2026	2027	2028
Stand begrotingssaldo kadernota 2025 (= vertrekpunt)	-5.068	-9.645	-8.333	-8.956
Mutaties na de kadernota 2025:				
1. Bijstelling budget jeugdhulp	1.057	1.922	1.279	1.985
2. Bijstelling begroting Wmo	2.121	1.902	1.335	422
3. Doorbelasting en overhead	1.348	1.651	1.788	1.739
4. Rente	16	-146	-525	-1.007
5. Herijking investeringsprogramma	423	2.037	1.261	734
6. Meicirculaire 2024	-81	280	519	266
7. Septembercirculaire 2024	1.259	879	530	-13
8. Diverse budgetbijstellingen	90	-418	-237	-132
9. Ophogen grens minimabeleid	-870	-870	-870	-870
Extra inspanningen college t.b.v. exit artikel 12-proces:				
10. Toeristenbelasting	-406	-120	516	815
11. Bezuiniging VZG richtlijn GR'en		150	150	150
12. Rekening houden met OZB opbrengst JCV				779
13. Stopzetten storting eigen bijdrage in algemene reserve		1.829	1.859	1.859
14. Bijstelling jeugdprognose		250	750	1.250
15. Aanpassen investeringsniveau	100	200	300	400
16. Begrotingsanalyse 2e fase	300	400	500	600
Totaal mutaties na kadernota 2025	5.357	9.946	9.155	8.977
TOTAAL BEGROTINGSSALDO	290	300	822	21

1. Bijstelling budget jeugdhulp

In de programmabegroting 2025 actualiseren we de budgetten op jeugdhulp. De mutaties op het budget jeugdhulp zijn te verdelen in ontwikkelingen na besluitvorming kadernota 2025 en voortschrijdend inzicht.

Toelichting budget jeugdhulp (bedragen x € 1.000) (- is nadeel)	2025	2026	2027	2028
Ontwikkelingen na besluitvorming kadernota 2025:				
Taakmutatie meicirculaire 2024	207	204	214	435
Compensatie rijkskorting hervormingsagenda jeugd meicirculaire 2024	1.611			
Verwachte compensatie rijkskorting hervormingsagenda jeugd		1.600	1.635	1.635
Totaal mutaties ontwikkelingen	1.818	1.804	1.849	2.070
Voortschrijdend inzicht:				
Later te realiseren taakstelling	-800			
Pilot Jeugd	0	-500	-400	-300
Diverse technische aanpassingen jeugdbudgetten	39	618	-170	215
Totaal mutaties voortschrijdend inzicht	-761	118	-570	-85
Totaal bijstelling budget jeugdhulp	1.057	1.922	1.279	1.985

Toelichting:

Ontwikkelingen na besluitvorming kadernota 2025:

- Indexeringen waarmee in kadernota rekening is gehouden worden nu gecompenseerd met de meicirculaire 2024.
- Compensatie in meicirculaire 2024 voor nog niet door Rijk ingevulde korting hervormingsagenda jeugd.
- Verwachte compensatie voor nog niet door Rijk ingevulde korting hervormingsagenda jeugd, dit conform de begrotingsrichtlijnen van de provinciaal toezichthouder.

Voortschrijdend inzicht:

- Taakstelling 2025 jeugdhulp is opgenomen in de begroting 2024. Verwachting is dat taakstelling vanaf 2026 wordt gerealiseerd.
- Structurele opname van investeringskosten pilot jeugd.

2. Bijstelling begroting Wmo

In de programmabegroting 2025 actualiseren we de Wmo begroting. Bij het opstellen van de kadernota was de Wmo begroting nog een PM post. Hoewel er de nodige onzekerheden blijven, hebben we nu meer inzicht. De totale ruimte op de Wmo budgetten ziet er voor de komende jaren als volgt uit:

Bijstelling begroting Wmo (bedragen x € 1.000) (- is nadeel)	2025	2026	2027	2028
1. Wmo lumpsum Aanvullende Zorg	2.553	2.203	1.536	559
2. Wmo PGB's	-605	-641	-686	-745
3. Wmo Maatwerkvoorzieningen	273	281	281	274
4. Wmo Pilot voorzorg wachtlijsten	-100	-100	-100	-100
5. Wmo Voorzieningen/ hulpmiddelen	0	-109	-246	-417
Subtotaal	2.121	1.634	785	-429
6. Septembercirculaire Wmo index		268	550	851
Totaal bijstelling begroting Wmo	2.121	1.902	1.335	422

(1) Lagere lasten Wmo aanvullende zorg

Voor 2025 en verder hanteren we de prijsindexaties die we contractueel hebben afgesproken. Daarnaast houden we rekening met een stijging van de klantaantallen op basis van Wmo-voorspelmodel van de VNG. Deze indexaties zijn hoger dan in onze huidige budgetten is opgenomen. Daarom wordt het gepresenteerde voordelige saldo na begrotingsjaar 2025 met het jaar kleiner.

(2) Hogere lasten Wmo Pgb's

De Pgb's (Persoonsgebonden budget) waren in de huidige situatie alleen incidenteel bijgeraamd voor 2022, 2023 en 2024. We ramen deze nu structureel door op het huidige niveau.

(3) Lagere lasten Wmo maatwerk voorzieningen

Na 2022 zijn deze voorzieningen verder afgenomen. Het betreft o.a. maatwerk ontzorgen inclusief medische adviezen, kortdurend verblijf en individuele begeleiding landelijk.

(4) Hogere lasten voor dekking pilot voorzorg wachtlijsten € 100.000

De Pilot Voorzorg Wachtlijsten (Ergotherapeut) ramen we voor het jaar 2025 op € 100.000, conform collegebesluit 19 maart 2024, en daarna structureel. Op basis van de succesvolle ervaringen uit de eerste pilot in 2023 gaan we ervan uit dat we de inzet van de ergotherapeut continueren vanaf 2026 en opnemen in de reguliere werkwijze na afloop van de pilotfase.

(5) Hogere lasten Wmo-vervoer, woonvoorzieningen en hulpmiddelen

Voor 2025 en verder houden we de volume-indexaties aan uit het Wmo-voorspelmodel. Daarnaast hebben we de contractuele prijsindexaties toegepast, voor zover deze bekend zijn.

(6) Septembercirculaire Wmo index demografie

In de toekomst wordt een nader te bepalen deel van de Wmo niet langer via het Gemeentefonds uitgekeerd, maar via een aparte financiering. Hierbij wordt nog een passende geobjectiveerde indexering onderzocht die ook rekening houdt met kostenontwikkeling en demografie/vergrijzing. Vooruitlopend op de uitwerking is voor 2026 tot 2029 een oplopend bedrag gereserveerd voor een aanvullende indexering. In de septembercirculaire 2024 zijn deze middelen toegevoegd aan het cluster Individuele voorzieningen Wmo, zodat gemeenten hiermee rekening kunnen houden in hun meerjarenbegroting.

3. Doorbelasting en overhead

Geraamde doorbelasting uren op projecten. Doordat we meer personeel inzetten op investeringswerken en werk voor grondexploitaties komen deze kosten ten laste van de projecten zoals bijvoorbeeld Kenniswerf of Scheldekwartier en ontstaat er een voordeel op de reguliere exploitatie.

4. Rente

De stijging van de rentelasten wordt veroorzaakt door onder anderen het uitkeren van de reserve beschermd wonen in 2025, jaarlijkse uitgaven van reserves, uitgaven van de reeds ontvangen SPUK-gelden en besteding inzet van WIZ gelden voor kenniswerf 5 welke in het verleden zijn ontvangen.

5. Herijking investeringsprogramma

In de kadernota 2025 hebben we aangegeven dat we een oplopende investeringsopgave hebben. Dit wordt veroorzaakt doordat we jaarlijkse nieuwe investeringen opnemen en doordat de uitvoering van lopende investeringen om diverse redenen vertraagt. In aanloop naar deze begroting is de herijking verder uitgewerkt en aangepast. Daarnaast hadden we in de kadernota 2025 abusievelijk de kapitaallasten van de parkeergarage machinefabriek niet lasten neutraal opgenomen, dat corrigeren we.

6. Meicirculaire 2024

In deze programmabegroting hebben we de financiële effecten van de meicirculaire 2024 verwerkt. In onderstaand overzicht zijn de mutaties uit de meicirculaire 2024 opgenomen. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen wij naar het online document van de meicirculaire 2024.

Meicirculaire 2024 (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
A. Begroting 2024 o.b.v. decembercirculaire 2023	182.379	176.305	180.670	184.628
B. Mutaties meicirculaire 2024	2.931	6.528	6.322	4.442
Begroting 2025 o.b.v. meicirculaire 2024 (A+B)	185.310	182.833	186.992	189.070
Mutaties voor de begroting 2025:				
Meicirculaire 2024 (exclusief taakmutaties, integratie- en doeluitkeringen)	-2.652	1.666	1.664	5.571
Reeds opgenomen in kadernota 2025	-2.571	-214	-490	3.670
Totaal	-81	1.880	2.154	1.901
AF: Stelpost jeugd (is reeds opgenomen in budget jeugdhulp, zie toel. bij 1)		1.600	1.635	1.635
Totaal mutaties meicirculaire 2024 voor de begroting 2025	-81	280	519	266

7. Septembercirculaire 2024

In deze programmabegroting hebben we de financiële effecten van de septembercirculaire 2024 verwerkt. In onderstaand overzicht zijn de mutaties uit de septembercirculaire 2024 opgenomen. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen wij naar het online document van de septembercirculaire 2024.

September 2024 (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
A. Begroting 2024 o.b.v. meicirculaire 2024	185.310	182.833	186.992	189.070
B. Mutaties septembercirculaire 2024	1.752	1.695	1.466	1.207
Begroting 2025 o.b.v. septembercirculaire 2024 (A+B)	187.062	184.528	188.458	190.277
Mutaties voor de begroting 2025:				
septembercirculaire 2024 (exclusief taakmutaties, integratie- en doeluitkeringen)	1.259	1.147	1.081	838
AF: Stelpost Wmo (is reeds opgenomen in budget Wmo, zie toel. bij 2)	0	-268	-551	-851
Totaal mutaties septembercirculaire 2024 voor de begroting 2025	1.259	879	530	-13

8. Diverse budgetbijstellingen

We hebben diverse budgetten geactualiseerd. Per saldo ontstaat hiervoor in 2025 een voordeel en vanaf 2026 een nadeel. De grootste onderdelen hiervan betreffen:

- We stellen de begroting 2025 van de gemeenschappelijke regelingen GGD en OLAZ.
- In 2025 organiseren wij een ontmoetingsdag/vergadering van de Vereniging van Zeeuwse Gemeenten (VZG).
- De uitbetaling van de eindafrekening over 2023 van Zwembad de Vrijburg ontvangen we in 2025.

- De raad heeft op 27 juni 2024 het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) kades vastgesteld. Vanaf 2027 valt € 235.000 structureel vrij van het begrote onderhoudsbudget.

9. Ophogen grens minimabeleid

De gemeenteraad heeft op 3 juli 2024 de kadernota 2025 geamendeerd vastgesteld. Met dit besluit is de opdracht gegeven om de toegang tot de minimaregelingen te verruimen voor huishoudens met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm. De kosten voor dit besluit bedragen naar verwachting maximaal € 870.000 per jaar.

10. Toeristenbelasting

In de raming hielden we rekening met het gereedkomen van enkele grotere verblijfsaccommodaties. Deze accommodaties zijn nog niet gerealiseerd waardoor de opbrengst achterblijft in 2025. De opbrengst hiervan verwachten we pas vanaf 2027. In 2025 verhogen we het tarief naar € 2,50 per overnachting. In de jaren daarna verhogen we tot en met 2028 ieder jaar het tarief met € 0,25. Daarnaast houden we bovenop dit tarief rekening met inflatie van 3,9%.

11. Bezuiniging o.b.v. VZG richtlijn GR'en

Jaarlijks passen we onze bijdragen aan de gemeenschappelijke regelingen op basis van de VZG richtlijn. Deze richtlijn voorziet in een inflatiecorrectie en de mogelijkheid om een bezuiniging op te leggen. Het opleggen van een bezuiniging op basis van de VZG richtlijn is afhankelijk van de ontwikkeling van de algemene uitkering. Omdat de algemene uitkering als gevolg van het "ravijnjaar" in 2026 flink afneemt is het voornemen van de Vereniging van Zeeuwse Gemeenten om voor 2026 een bezuiniging op te nemen in de VZG richtlijn. We vinden het verantwoord om hierop te anticiperen.

12. OZB opbrengst JCV

Wij verwachten vanaf 2028 de eerste OZB in rekening te kunnen brengen voor het JCV (Justitieel Complex Vlissingen). Vanaf dat jaar nemen we een structurele meeropbrengst hiervoor op in onze begroting.

13. Vervallen storting eigen bijdrage

Vanwege onze artikel 12 status dragen we jaarlijks € 1,8 miljoen bij aan de sanering van onze algemene reserve. We willen graag de artikel 12 status verlaten. In 2025 voegen we de bijdrage voor een laatste keer toe aan onze algemene reserve ter versterking van ons weerstandsvermogen. Vanaf 2026 gebruiken we de bijdrage om een sluitende meerjarenbegroting te hebben.

14. Bijstelling jeugdprognose

De PM posten uit de kadernota 2025 voor jeugd (ondersteuningsteam optimalisatie processen jeugd en aanbesteding jeugdhulp) hebben we in de begroting 2025-2028 vertaald naar een inspanningsverplichting van € 250.000 in 2026, € 750.000 in 2027 en vanaf 2028 structureel € 1.250.000.

15. Aanpassen investeringsniveau

In de begroting 2024 hebben we opgenomen dat ook na herijking van de investeringen we ervan uitgaan dat 80% tijdig wordt gerealiseerd. We passen dit aan naar 75%. Daarnaast komen we met kaders om voor de toekomst te komen tot een nog realistischer investeringsplanning.

16. Begrotingsanalyse 2e fase

Om te komen tot een nog realistischer begroting voeren we een begrotingsanalyse uit. Aanleiding hiervoor zijn de jaarlijkse overschotten bij de jaarrekening en het onderzoek naar de exit artikel 12 status. De uitvoering van de begrotingsanalyse vergt een langere

doorlooptijd dan vooraf gedacht. Om die redenen hebben we dit opgesplitst in twee fasen. Het resultaat van de 1e fase van de begrotingsanalyse is verwerkt in de kadernota 2025. De 2e fase van de begrotingsanalyse is nog niet afgerond maar we vinden het verantwoord om hier op de uitkomsten vooruit te lopen. De begrotingsanalyse verwachten we eind 2024 af te ronden.

2.2 Plan van aanpak sociaal domein

Samenvatting tekort sociaal domein

In het jaar 2025 gaan we verder met de uitvoering van het plan van aanpak artikel 12- vervolgtraject sociaal domein. We hebben op basis van het inspectierapport 2021-2022 voor de jaren 2021 en 2022 aanvullende uitkeringen ontvangen van in totaal ca. € 5 miljoen. De artikel 12-inspecteur stelt voor de jaren 2023 en 2024 weer een inspectierapport op dat we eind 2024 verwachten te ontvangen.

Met ingang van 1 januari 2023 is het artikel 12-onderzoek verbreed. Tot en met 2022 was het onderzoek gericht op alleen het sociaal domein. Dit is verbreed naar de gehele begroting en daarmee ook het klassiek domein. Dit betekent dat alle financiële intensiveringen vanaf 1 januari 2023 zijn onderworpen aan de O&O-toets (Onontkoombaar en Onuitstelbaar) van de inspecteur.

In het kader van het Artikel 12-proces heeft de inspecteur in het Inspectierapport 2021-2022 een aantal(vervolg-)opdrachten geformuleerd voor de periode 2023 en 2024. Deze opdrachten omvatten een aantal structurele ingrepen (hefbomen) en een reeks van projectmatige quick wins, een en ander onder meer opgenomen in het zogenaamde investeringsfonds sociaal domein. De samenstelling en prioritering van de opdrachten is dynamisch. Dat wil zeggen dat er opdrachten na afronding uit weg kunnen vallen en onderweg ook opdrachten aan toe kunnen worden gevoegd. Hier ligt ook een verbinding met de ambitie om op korte termijn te komen tot een afronding van de artikel 12-status.

In onderstaande tabel is uiteengezet hoe het tekort op het sociaal domein is opgebouwd. Hieruit blijkt dat we als gemeente Vlissingen fors tekort komen op het sociaal domein.

Opbouw van het tekort sociaal domein (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Taakvelden sociaal domein (excl. taakveld 7.1 volksgezondheid).	-135.679	-136.179	-137.370	-142.115
Overhead	-6.672	-6.327	-6.634	-6.802
Gemeentefonds (septembercirculaire 2024)	134.081	131.281	133.665	136.083
Totaal tekorten op sociaal domein	-8.270	-11.225	-10.339	-12.834

2.3 Voortgang saneringsbegroting

In het kader van artikel 12 van de Financiële Verhoudingswet hebben we een beschikking van 19 december 2019 met het besluit over de aanvullende uitkeringen 2019 t/m 2029 aan Vlissingen. Dit besluit bevat ook een saneringsbegroting voor de algemene reserve. Onderstaande tabel geeft inzicht in hoeverre de realisatie van deze saneringsbegroting op schema ligt.

Voortgang saneringsbegroting (bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028
Algemene reserve o.b.v. jaarrekening 2023 en onttrekking in 2024 *	-40.054	-33.752	-24.661	-17.360	-9.538
Begrotingssaldo	-2.470	290	301	822	21
Jaarlijkse bijdrage artikel 12	8.772	8.801	7.000	7.000	4.805
Totaal	-33.752	-24.661	-17.360	-9.538	-4.713
Algemene reserve conform beschikking artikel 12 rapport 2017/2018	-49.398	-37.667	-25.554	-13.287	-2.918
Verschil algemene reserve t.o.v. saneringsbegroting	15.646	13.006	8.194	3.749	-1.795

* In de 2e bestuursrapportage 2024 wordt voorgesteld € 5 miljoen vanuit de reserve sociaal domein te onttrekken en toe te voegen aan de algemene reserve. Ten tijde van het opstellen van de begroting 2025 was de 2e bestuursrapportage nog niet vastgesteld. Daarom is deze mutatie nog niet opgenomen.

De jaarlijkse bijdrage artikel 12 bestaat uit een jaarlijks bedrag van € 7 miljoen t/m 2027 en € 4,8 miljoen in 2028 van de fondsbeheerders en een eigen bijdrage van € 1,7 miljoen (met jaarlijkse indexatie van 1,6%). Een positief jaarrekeningresultaat moet overigens worden gebruikt voor de sanering van de algemene reserve. Vanaf 2026 hebben wij in deze begroting onze eigen bijdrage gebruikt om tot een sluitend meerjarenperspectief te komen.

De artikel 12-inspecteur voert in 2023 en 2024 een actualisatie-onderzoek uit. Dit onderzoek gaat onder andere in op de hoogte van de te saneren algemene reserve, de benodigde hoogte van de OZB, de hoogte van eigen bijdrage aan de algemene reserve en de hoogte van de aanvullende uitkering.

Programma's

Programma Leefbaarheid

Programmadoel Leefbaarheid

We willen dat iedereen in Vlissingen kan meedoen in de samenleving. We willen een leefbare stad, dorp, buurt of straat, waarin het prettig wonen, leren, werken of ontspannen is. Daarom zijn in deze begroting dit onze belangrijkste doelen voor het programma Leefbaarheid:

- **Openbare Orde en Veiligheid:** We zetten bij voorkeur preventief en zoveel mogelijk Zeeuws breed in op het voorkomen van overlast, dragen zorg voor de veiligheid en we pakken (ondermijnende) criminaliteit aan.
- **Verkeer en vervoer:** We willen ons veilig kunnen verplaatsen door de gemeente, zetten in op duurzame vormen van vervoer, met goede verbindingen voor fietser en voetganger en minder parkeren in het centrum voor een gezondere, groene leefomgeving.
- **Circulair:** We zetten in op een circulaire samenleving. We stimuleren inwoners om hun huishoudelijk afval zoveel mogelijk te scheiden. Bedrijven en organisatie stimuleren we om het bedrijfsafval te verminderen. Circulair bouwen en (daardoor) minder verspilling wordt de norm.
- **Duurzaamheid:** We bepalen samen de doelen voor klimaat, energie en milieu en leggen deze vast in het Programma toekomstbestendige leefomgeving

1.1 Openbare orde en veiligheid

Wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen voor het thema Openbare orde en veiligheid?

- Uit cijfers en input van professionals concluderen we dat de overlast van mensen met "onbegrepen" gedrag toeneemt en dat de complexiteit en de impact van de overlast toeneemt.
- De gemiddelde leeftijd van bij jeugdoverlast betrokken jongeren is lager (tussen de 12-15 jaar) dan voorheen.
- Meer jongeren dan voorheen bezitten wapens (vooral steekwapens) Ook zijn ze vaker dan voorheen betrokken bij criminele handelingen.
- Overheden in Zeeland werken samen om hun besturen en organisaties weerbaarder te maken tegen ondermijnende criminaliteit.

Wat zijn de belangrijkste beleidsdoelen voor het thema Openbare orde en veiligheid?

- De aanpak van zorg en veiligheid, in het bijzonder de aanpak van personen met "onbegrepen" gedrag, kenmerkt zich door een casuïstische aanpak. Dit betekent dat veel partners uit de zorg- en veiligheidsdomeinen bij elkaar zitten om een specifieke casus te bespreken. Vanuit de oplossingen uit specifieke casussen moeten we komen tot meer algemeen toepasbare oplossingen die mogelijk al in preventieve zin kunnen leiden tot een daling van het aantal meldingen. Naast deze specifieke aanpak bespreken we ook integraal de lijst met personen met "onbegrepen" gedrag binnen een gemeente. Dit heeft als doel om een duidelijk beeld te hebben en te houden over de aard en omvang van de problematiek.

- De aanpak van jeugd en veiligheid in preventieve zin moet altijd zijn dat de boodschap een actueel probleem raakt en dat we de doelgroep ook daadwerkelijk bereiken met onze boodschap. Dit alles vanuit een Zeeuwse gemeentelijke aanpak.
- Bij de aanpak van jeugd en veiligheid in repressieve zin zoeken we samenwerking tussen zorg en veiligheid en de (ambulante) hulpverlening om het overlastgevende gedrag te stoppen en een barrière op te werpen voor het verder afglijden in de criminaliteit. We streven naar een integrale persoonsgerichte aanpak gericht op het oplossen van de problemen voor de individuele jongere.
- Het doel is om te komen tot een Zeeuwse aanpak op ondermijning. Zeeland is kwetsbaar in de beperkte beschikbaarheid van mensen in de uitvoering in relatie tot het grote gebied waar Zeeland voor verantwoordelijk is. Binnen een Zeeuwse samenwerking bundelen we de krachten en zetten we onze kennis en capaciteit gericht in op een aantal fenomenen.

Wat zijn de indicatoren bij de beleidsdoelen voor het thema Openbare orde en veiligheid?

- Een zichtbaar ingezette daling van het aantal overlastmeldingen van mensen met "onbegrepen" gedrag.
- Een zichtbaar ingezette daling van het aantal jeugdoverlastmeldingen.
- Een stijging van het aantal integraal opgepakte ondermijningszaken.

Wat zijn de belangrijkste activiteiten van de gemeente?

- Wij werken aan een Zeeuwse preventie-agenda, gericht op het bereiken van de jongeren.
- Wij werken aan een stevige overlegstructuur met de relevante zorg- en veiligheidspartners. Deze richt zich op het vroegtijdig signaleren van overlastlocaties en overlastgevende jongeren/groepen. Daarnaast richten we ons op een oplossingsgerichte persoonsgerichte aanpak met gezamenlijke doelstellingen, prioriteiten en monitoring van de resultaten.
- Wij brengen overlastlocaties en overlastgevende jongeren in kaart.
- Wij gaan het aanbod jeugdwerk en sportactiviteiten uitbreiden.
- Wij bieden trainingen aan havenmedewerkers aan om hen weerbaar te maken tegen druk van criminelen.
- Wij gaan een gemeentelijk haventeam inzetten in de havens van Zeeland en West-Brabant om de bestuurlijke aanpak in de haven te versterken.
- Wij zetten in op preventie en vroegsignalering van personen met "onbegrepen" gedrag.
- Wij voeren een pilot uit om te inventariseren op welke wijze een Bestuurlijk Interventieteam Ondermijning in Zeeland de gemeenten kan helpen aan slagkracht en continuïteit in de aanpak van ondermijnende criminaliteit.
- Wij werken aan een betere gemeentelijke en integrale informatiepositie in de aanpak van ondermijning.
- We zetten actief in op de aanpak en preventie van jeugdcriminaliteit door/met de inzet van de Preventie met Gezag gelden.
- We werken integraal samen aan de integriteit en veiligheid van onze zeehavens binnen het meerjarenprogramma van de Mainportaanpak Zeeland-West Brabant.

Wat is de mate van invloed van de gemeente op het bereiken van de doelen voor dit thema?

- In de komende beleidsperiode (2023-2026) een zichtbaar ingezette daling van het aantal overlastmeldingen van mensen met "onbegrepen" gedrag.
Beperkt (2): Gemeente fungeert als regievoerder, afhankelijk van externe partijen: Politie- en justitieketen, sociaal domein
- In de komende beleidsperiode (2023-2026) een zichtbaar ingezette daling van het aantal jeugdoverlastmeldingen
Beperkt (2): Gemeente fungeert als regievoerder, afhankelijk van externe partijen: Politie- en justitieketen, jeugdzorg en aanverwante ketenpartners, scholen
- Een stijging van het aantal integraal opgepakte ondermijningszaken.
Beperkt (2): Gemeente fungeert als regievoerder, afhankelijk van externe partijen: Politie- en justitieketen en aanverwante partners in de aanpak van ondermijning.

Welke verbonden partijen zijn betrokken bij het thema Openbare orde en veiligheid?

- North Sea Port
- Veiligheidsregio Zeeland
- Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland (RUD)
- Stadsbestuurlijke brandweer (SGB)
- Buurtbedrijf B.V.
- Gemeentelijke Gezondheidsdienst Zeeland (GGD) (excl. jeugdhulp)

1.2 Verkeer en vervoer

Wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen voor het thema Verkeer en Vervoer?

- Hoewel de stijging minder wordt, groeit het aantal elektrische voertuigen. Dit vraagt om robuuste laadinfrastructuur.
- De provincie Zeeland introduceert een andere vorm van openbaar vervoer volgens de Regionale Mobiliteitstrategie.
- Snelle fietsen en andere lichte motorvoertuigen (zoals fatbikes) zorgen voor meer snelheid op fietspaden.
- Mobiliteitsarmoede neemt steeds meer toe door oplopende kosten voor vervoer. Een laagdrempelig verkeer- en vervoerssysteem, met veel verschillende vervoerskeuzen, is nodig.
- Klimaatadaptatie en het verzwaren van het elektriciteitsnet vraagt om meer ruimte in de openbare ruimte. Dit gaat vaak ten koste van ruimte voor verkeer.
- Deelmobiliteit (zoals deelfietsen, deelauto's of deelscooters) is een opkomende trend met kansen en aandachtspunten.

Wat zijn de belangrijkste beleidsdoelen voor het thema Verkeer en Vervoer?

- We verlagen op een aantal wegen de snelheid van 50 km/uur naar 30 km/uur en we streven naar minder parkeerplaatsen in het centrum ten behoeve van een natuurlijkere, groenere, klimaatbestendigere en gezondere leefomgeving.
- We zijn vlot bereikbaar van buitenaf per auto door een goede doorstroming over de A58, Sloeweg en Bossenburghweg. We kunnen vlot naar buiten met de fiets en zijn goed verbonden binnen Vlissingen door een sternet van hoogwaardige fietsroutes. We genieten van laagdrempelige en toegankelijke openbaar vervoerverbindingen en

stappen vlot over naar andere vervoersmiddelen bij mobiliteitshubs. Hiermee zijn we fysiek en inclusief verbonden en is vervoer voor iedereen toegankelijk.

- We maken duurzame vervoerskeuzen aantrekkelijk met deelvervoer (deelfietsen en deelauto's) en elektrische laadpalen. Hiermee zijn we duurzaam verbonden en stimuleren we duurzaam vervoer.
- We stimuleren een sociale en gezonde leefomgeving door lagere gereden snelheden, minder blik op straat en meer ruimte voor comfortabel lopen en fietsen, groen en de beeldkwaliteit.

Wat zijn de indicatoren bij de beleidsdoelen voor het thema Verkeer en Vervoer?

- Percentage van kilometers wegen waar men 50 km/u mag rijden.
- Aantal parkeerplaatsen dat is omgevormd naar groen.
- Aantal minuten dat men kwijt is om op de fiets van Paauwenburg en Souburg-Noord tot het centrum te komen (wijken met grootste afstand tot centrum, daarmee maatgevend i.r.t. fietsnetwerk).
- Aantal minuten dat men kwijt is om per auto vanuit de Bloemenbuurt op de A58 te komen.
- Fijnmazigheid van opstappunten voor openbaar vervoer.
- Aantal laadpalen in de gemeente.

Wat zijn de belangrijkste activiteiten van de gemeente?

- Programma Mobiliteit en Parkeerbeleidsplan uitwerken.
- Verkeerskundige advisering bij herinrichtingsprojecten.
- Samenwerkingen met provincie en omliggende wegbeheerders over regionale uitdagingen (Sloeweg, Regionale Mobiliteitstrategie, busconcessie, wegwerkzaamheden, etc.).
- Uitvoeren van beleidsambities.

Wat is de mate van invloed van de gemeente op het bereiken van de doelen voor dit thema?

- We waarderen een aantal 50 km/uur-wegen af naar 30 km/uur.
Groot (4): Gemeente besluit over wegencategoriseringsplan.
- We streven naar minder parkeerplaatsen in het centrum.
Groot (4): Deze beleidsvisie is reeds vastgesteld door de gemeenteraad in de Omgevingsvisie.
- We zijn vlot bereikbaar van buitenaf per auto.
Redelijk (3): Gemeente zit aan de knoppen als het gaat om kleinere maatregelen. Het grootste obstakel, de kanaal- en spoorkruising Sloeweg, zal met hulp van provincie, ministerie en overige stakeholders moeten worden gerealiseerd.
- We kunnen vlot naar buiten met de fiets en we zijn goed verbonden binnen Vlissingen door een sternet van hoogwaardige fietsroutes.
Groot (4): Gemeente besluit over hoofdfietsroutenetwerk en kan hoogwaardige fietsroutes inrichten met werk-met-werk.
- We genieten van laagdrempelige en toegankelijke openbaar vervoerverbindingen en we stappen vlot over naar andere vervoersmiddelen bij mobiliteitshubs.
Redelijk (3): Gemeente is voor wat betreft openbaar vervoer afhankelijk van provinciaal beleid.

- We maken duurzame vervoerskeuzen aantrekkelijk met deelvervoer (deelfietsen en deelauto's) en elektrische laadpalen.
Groot (4): Gemeente kan marktpartijen toelaten of stimuleren om deelvervoer of laadinfrastructuur aan te bieden of gemeente kan hier zelfs zelf een grote rol in gaan spelen door het zelf aan te bieden.

Welke verbonden partijen zijn betrokken bij het thema Verkeer en Vervoer?

- n.v.t.

1.3 Circulair

Wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen voor het thema Circulair

Een circulaire economie is gericht op het langer in de productieketen houden van grondstoffen, met als doel een optimaal gebruik en hergebruik van grondstoffen, dus met de hoogste waarde voor de economie en de minste schade voor het milieu. Het circulaire beleid is momenteel in ontwikkeling en wordt in 2025 aangeboden aan de raad. Onderstaande ontwikkelingen hebben vooral te maken met huishoudelijk afval.

- Afvalverwerkers stellen hogere kwaliteitseisen aan herbruikbare afvalstromen die gemeenten leveren vanuit het huishoudelijk afval;
- Zeeuwse milieustraten worden toekomstbestendig gemaakt. Hierbij ligt niet alleen de focus op recycling maar ook op reparatie en hergebruik;

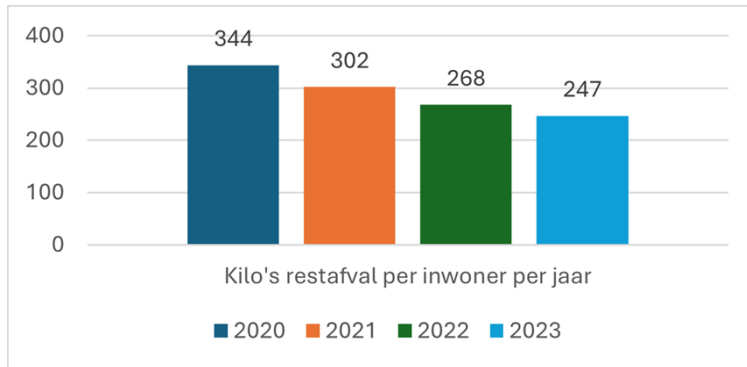
Wat zijn de belangrijkste beleidsdoelen voor het thema Circulair?

In 2040 heeft Vlissingen (uit de Omgevingsvisie) een nagenoeg circulaire samenleving doordat:

- een inwoner van Vlissingen in 2050 geen huishoudelijk restafval meer heeft.
Tussentijdse doelstellingen hiervoor zijn:
  - een inwoner op korte termijn maximaal 100 kg huishoudelijk restafval per jaar heeft;
  - 65 procent van al ons huishoudelijk afval wordt in 2035 gerecycled.
- we de bewustwording bij de consument vergroten om voedselverspilling te verminderen en producten zoals elektronica, textiel en meubels zo lang mogelijk hun waarde te laten behouden.
- de gemeentelijke organisatie in gebruik en inkoop volledig circulair is en haar consumptie met minstens 20% vermindert.
- wij ondernemers en organisaties stimuleren om grondstoffen en het aantal kilo's bedrijfsafval te verminderen.
- in 2040 circulair bouwen in Vlissingen de norm is: ontwerp, bouw, renovatie en sloop gebeuren vanuit de circulariteitsgedachte.

Wat zijn de indicatoren bij de beleidsdoelen voor het thema Circulair?

- Aantal kilo restafval per inwoner per jaar

- Recyclingspercentage 47,7% (Dit is het percentage van het ingezamelde afval dat daadwerkelijk wordt gerecycled)

Wat zijn de belangrijkste activiteiten om de beleidsdoelen voor het thema circulair te bereiken en wat is de mate van invloed van de gemeente? Wat zijn de belangrijkste activiteiten van de gemeente?

- Ontwikkelen en vaststellen gemeentelijk (beleids)programma (werktitel: Toekomstbestendige Leefomgeving) met als onderdeel circulaire economie (College besluit).
- Ontwikkelen en vaststellen beleidsplan Circulaire Economie Zeeuwse Gemeenten (Raadsbesluit).
- Invoeren van een nieuw afvalinzamelsysteem waarbij inwoners meer service wordt geboden om afval te scheiden.
- Aanpassen van milieustraten (locaties waar inwoners grof huishoudelijk afval kunnen inleveren) zodat deze alleen toegankelijk zijn voor Zeeuwse inwoners.
- Onderzoeken van de mogelijkheden voor het oprichten van circulaire ambachtscentra.

Wat is de mate van invloed van de gemeente op het bereiken van de doelen voor dit thema?

- Inwoners van Vlissingen hebben in 2050 geen huishoudelijk restafval meer.
Redelijk (3-4): Gemeente bepaalt inzamelsysteem, verwerkers bepalen o.a. kwaliteitseisen afvalstromen, afhankelijk van Europese en landelijk beleid + regelgeving.
- Bewustwording bij de consument vergroten.
Zeer beperkt/ beperkt (1-2): Gemeente kan via communicatie campagnes bewustwording creëren, afhankelijk van producent en consument.
- De gemeentelijke organisatie is in gebruik en inkoop volledig circulair en haar consumptie is met minstens 20% verminderd.
Redelijk (4): Gemeente kan zelf kaders stellen in haar inkoop beleid.
- Wij stimuleren ondernemers en organisaties om grondstoffen en het aantal kilo's bedrijfsafval te verminderen.
Zeer beperkt/ beperkt (1-2): Gemeente heeft geen taak bij het inzamelen van bedrijfsafval en besloot in 2024 haar inzameling van bedrijfsafval af te bouwen, gemeente kan ondernemers stimuleren via subsidies en bewustwording creëren via communicatie campagnes bewustwording creëren, afhankelijk van producent en consument.
- In 2040 is circulair bouwen in Vlissingen de norm.
Beperkt (2): Gemeente kan kaders stellen via beeld-kwaliteitsplan en omgevingsplan.

Welke verbonden partijen zijn betrokken bij het thema Circulair?

Gemeenschappelijke regeling Openbaar Lichaam Afvalstoffenverwijdering Zeeland - GR. O.L.A.Z.

Welke beleidskaders zijn er?

- Grondstoffenbeleid 2020-2024
- Uitvoeringsbesluit Afvalstoffenverordening Vlissingen 2022

1.4 Duurzaamheid

Wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen voor het thema Duurzaamheid in 2025?

- Netcongestie belemmert de verdere elektrificatie die nodig is om bedrijven, woningen en andere gebouwen van het aardgas af te krijgen.
- Om de samenwerking op energietransitie te bevorderen gaan de Zeeuwse gemeenten nauwer met elkaar samenwerken.
- Door klimaatverandering hebben we in toenemende mate last van hittestress, wateroverlast en behoefte aan vergroening van de stad en klimaatbestendig bouwen.
- Door stijgende energieprijzen worden inwoners die energiearmoede ervaren ondersteund met kleine energiebesparende maatregelen.
- In het coalitieakkoord van het nieuwe kabinet is afgesproken dat Nederland meet inzet op kernenergie, we de uitfasering van gasgestookte cv-installaties schrappen en het stoppen met de salderingsregeling.

Wat zijn de belangrijkste beleidsdoelen voor het thema Duurzaamheid?

- Op dit thema moeten de beleidsdoelen nog worden geformuleerd en kunnen dus nog niet hier worden opgenomen. In 2025 stelt het college het Programma toekomstbestendige leefomgeving vast na consultatie van de gemeenteraad en beginnen we met de uitvoering. In dit programma worden de belangrijkste beleidsdoelen voor klimaatadaptatie, energietransitie, milieu en circulaire economie opgenomen.

Wat zijn de indicatoren bij de beleidsdoelen voor het thema Duurzaamheid?

- In het Programma toekomstbestendige leefomgeving worden de indicatoren per beleidsdoel vastgesteld.

Wat zijn de belangrijkste activiteiten van de gemeente?

De gemeente gaat het Programma toekomstbestendige leefomgeving uitwerken en vaststellen. Hieronder vallen onder andere:

- Uitvoeren van de Nationaal Isolatie Programma's;
- Vergroenen van schoolpleinen en openbare buitenruimte;
- Verduurzamen van maatschappelijk vastgoedgebouwen zoals de gebouwen van de gemeente zelf;
- Verduurzamen van bedrijventerreinen en werken aan oplossingen netcongestie, bijvoorbeeld door het stimuleren van energiehub's;
- Uitwerken van de transitievisie warmte;
- Door verbetering van de samenwerking van de Zeeuwse gemeenten ten aanzien van de energietransitie, is de uitvoering van beleidsmaatregelen efficiënter en doelgerichter.

Wat is de mate van invloed van de gemeente op het bereiken van de doelen voor dit thema?

- Het vaststellen van het Programma toekomstbestendige leefomgeving
Groot (5): Gemeente stelt zelf het beleid op en vast.

Welke verbonden partijen zijn betrokken bij het thema Duurzaamheid?

- n.v.t.

1.5 Wat mag het kosten?

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)	Jaarrekening	Programmabegroting				
Programma totalen	2023	2024	2025	2026	2027	2028
LASTEN	44.301	49.251	50.131	51.938	53.455	55.259
BATEN	24.033	25.284	23.864	24.927	25.368	26.634
Saldo voor bestemming	20.269	23.967	26.267	27.011	28.087	28.625
Mutatie reserves						
Toevoeging reserve transitievisie						
Toevoeging reserve degeneratievergoeding glasvezel	487	48				
Toevoeging reserve kapitaallasten programma 1		1.000				
Toevoeging reserve visserijkade	366	440	468	493	514	535
Toevoeging reserve aanloopverliezen pg Machinefabr.		4.400				
Onttrekking reserve visserijkade	-4					
Onttrekking reserve kapitaallasten programma 1			-33	-33	-33	-33
Onttrekking reserve degeneratievergoeding glasvezel	-39					
Onttrekking reserve bomruiming		-10	-10	-10	-10	-10
Saldo na bestemming	21.079	29.845	26.691	27.460	28.558	29.116
LASTEN	2023	2024	2025	2026	2027	2028
0.63 Parkeerbelasting	391	443	488	481	486	503
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	3.775	4.007	4.206	4.370	4.541	4.718
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.984	1.802	2.165	2.168	2.204	2.290
2.1 Verkeer en vervoer	10.492	11.313	11.855	12.130	12.925	13.672
2.2 Parkeren	1.294	1.213	1.446	2.274	2.152	1.997
2.3 Recreatieve havens	1	31	32	32	33	34
2.4 Economische havens en waterwegen	1.010	883	952	1.007	951	999
4.2 Onderwijshuisvesting	4.814	5.039	5.026	5.240	5.812	5.953
5.2 Sportaccommodaties	2.714	2.893	3.204	3.330	3.355	3.713
5.7 Openb groen en (openl) recreatie	4.141	4.361	4.548	4.618	4.741	4.831
7.2 Riolering	4.917	5.185	5.771	6.135	6.413	6.727
7.3 Afval	5.808	5.592	5.555	5.927	6.148	6.110
7.4 Milieubeheer	2.343	5.895	4.128	3.449	2.893	2.893
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	617	593,547	754	778	802	820
Totaal lasten	44.301	49.251	50.131	51.938	53.455	55.259
BATEN	2023	2024	2025	2026	2027	2028
0.63 Parkeerbelasting	2.277	2.465	2.539	2.613	2.715	2.820
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.088					
1.2 Openbare orde en veiligheid	132	8	8	8	9	9
2.1 Verkeer en vervoer	1.425	320	265	272	281	290
2.2 Parkeren	723	776	846	1.627	1.673	1.738
2.3 Recreatieve havens	44	64	29	28	29	30
2.4 Economische havens en waterwegen	470	466	549	576	600	623
4.2 Onderwijshuisvesting	333	654	467	483	501	520
5.2 Sportaccommodaties	1.060	849	879	978	1.013	1.043
5.7 Openb groen en (openl) recreatie	306	341	349	358	368	379
7.2 Riolering	6.561	6.813	7.348	7.697	8.056	8.656
7.3 Afval	8.593	8.392	8.428	8.871	9.284	9.650
7.4 Milieubeheer	474	3.505	1.492	727	126	132
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	546	631	666	689	716	744
Totaal baten	24.033	25.284	23.864	24.927	25.368	26.634

1.6 Investerings

Onderstaand is een overzicht opgenomen van de investeringen behorende bij dit programma. De investeringsbedragen in 2025 (nr. 1 t/m 17) worden toegelicht.

Investerings (bedragen x € 1.000)	INVESTERINGSPLAN				
	Totaal	2025	2026	2027	2028
1 Verbeteren binnenklimaat Graaf Jan v Nassauschool	1.120	1.120	0	0	0
2 Nieuwbouw kindcentrum Scheldekwardier	11.520	6.000	5.520	0	0
3 Inbreng vervanging tennispark sportpark Bonedijke	1.200	1.200	0	0	0
4 Parkeergarage Machinefabriek	14.700	14.700	0	0	0
5 Vervanging voor LED armaturen: de masten	1.200	400	400	400	0
6 Vervanging voor LED armaturen: LED	1.500	500	500	500	0
7 Rehabilitatie wegen	5.671	700	1.657	1.657	1.657
8 Rehabilitatie kades k3 t/m k6	6.010	870	5.140	0	0
9 Herinrichting Vlissingestraat	2.400	250	1.250	900	0
10 Riolering VGRP	18.430	5.559	4.043	4.328	4.500
11 Investering groen	3.300	1.300	1.100	900	0
12 Ombouw mobiliteitsnetwerk	50	50	0	0	0
13 Ombouw VRI's naar I VRI's	50	50	0	0	0
14 Ondergrondse opslag	520	130	130	130	130
15 Materieel	2.621	355	510	1.068	688
16 Herinrichting Walstraat-Noord	795	795			
17 Hout- en Albionkade	236	236			
18 Gymzalen De Wielingen (Scheldemond)	3.240	0	290	2.950	0
19 Sportzaal Machinefabriek	1.850	0	1.850	0	0
20 Nieuwbouw sporthal Weyevliet	5.700	0	2.000	3.700	0
21 Uitvoeringskosten verkeershinder Badhuisstraat	380	0	380	0	0
22 Kindcentrum Paauwenburg L.de Coligny/ Theo Thijssen (SHP 2020-2039)	1.200	0	0	0	1.200
23 Nieuwbouw acc. locatie speeltuin Scheldekwardier	300	0	300	0	0
24 Investerings begraaftplaatsen	175	0	175	0	0
25 Zonnepanelen Machinefabriek	1.300	0	1.300	0	0
26 Broedplaats Machinefabriek	0	pm	pm	pm	pm
Totaal investeringsplan	85.468	34.215	26.545	16.533	8.175

1. Verbeteren binnenklimaat Graaf Jan v Nassauschool

In samenspraak met de schoolbesturen hebben we een nieuw strategisch huisvestingsplan (SHP) voor de periode 2020-2039 opgesteld. Voor de Graaf Jan van Nassauschool is hierin voor de middellange termijn voorzien om te investeren in klimaatverbetering (2025). Met deze investering willen wij het binnenklimaat laten voldoen aan de geldende eisen.

2. Nieuwbouw kindcentrum Scheldekwardier

Het doel van de investering is nieuwbouw van het nieuwe kindcentrum Scheldekwardier ter vervanging van drie bestaande scholen (De Branding, Ichtus en Frans Naerebout). In 2024/2025 worden de voorbereidingen voor de realisatie getroffen. In de tweede helft van 2025 wordt beoogd aan te vangen met de realisatie.

3. Inbreng Vervanging tennispark sportpark Bonedijke

Voor 2024 wordt de inbreiding van een vervangend tennispark voor de Vlissingse tennisverenigingen voorzien op het sportpark Bonedijke. De voorbereiding van de inbreiding is gestart in 2024 en de aanleg van een kunstgrasveld op Bonedijke is vervroegd naar 2024 om in 2025 te kunnen starten met de inbreiding van het tennispark. Hierbij wordt uitgegaan van een tennispark met 8 tennisbanen en 4 padelbanen.

4. Parkeergarage Machinefabriek

Voor de ontwikkelingen op het Scheldekwartier wordt een parkeergarage gerealiseerd met 600 tot 650 parkeerplaatsen in de Machinefabriek. Deze parkeerplaatsen zijn vooral nodig voor de nieuw te bouwen woningen rondom het Dok, nieuwe functies in de Machinefabriek – zoals de sportzaal en mogelijke culturele functies-, en vanwege het verval van bestaande parkeerplaatsen. De kosten voor de parkeergarage zijn - conform BBV - geen onderdeel van de grondexploitatie Scheldekwartier.

5. Vervanging voor LED armaturen: de masten

De vervanging van de masten gaat tegelijkertijd met de vervanging van LED armaturen en zal planmatig worden uitgevoerd over de periode 2024-2027. Masten van 40 jaar of ouder worden vervangen.

6. Vervanging voor LED armaturen: LED

De vervanging van de armaturen naar LED verlichting zal een aanzienlijke besparing opleveren in energiekosten. Hoe eerder de armaturen in LED zijn uitgevoerd des te beter. Er is een sterke behoefte om de LED armaturen eerder te implementeren indien de aannemer daar ruimte voor heeft.

7. Rehabilitatie wegen

We werken momenteel aan 21 integrale projecten. In deze projecten wordt samen met riool, groen en afval de openbare ruimte toekomstbestendig ingericht. In 2025 is er sprake van lager bedrag aan investeringen omdat er ook gebruik gemaakt wordt van de gelden beschikbaar uit artikel 12-voorzieningen.

8. Rehabilitatie kades k3 t/m k6

In het kader van het artikel 12-traject heeft de inspecteur toestemming gegeven investeringen te doen voor vervanging (rehabilitatie) van onze kapitaalgoederen. Er is een investeringsplanning gemaakt waarbij een deel van de investering kan worden gedekt uit de Reserve Visserijkade en voor wat betreft de eigen bijdrage van de gemeente uit het krediet Natte Infrastructuur.

9. Herinrichting Vlissingestraat

In het coalitieakkoord hebben we aangegeven de verkeerssituatie in de Vlissingestraat te onderzoeken. De herinrichting wordt in 2024 voorbereid en er is een bedrag van € 45.000 aan voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld. Daarnaast is voor € 143.801 aan subsidies beschikbaar voor dit project. De herinrichting Vlissingestraat zal gefaseerd worden uitgevoerd van 2025-2027.

10. Riolering VGRP

Deze investering voor riool wordt in 2025 benut voor o.a. projecten als Bloemenbuurt fase 1a en 1b, Wielingenlaan, Van Dishoeckstraat / Glacisstraat, Westerzicht, Paauwenburg NO en Marnixplein. Een groeiend deel van de kosten wordt direct ten laste van de tariefegaliseringsvoorziening Verbreed Gemeentelijk Riolplan (VGRP) gebracht.

11. Investering groen

We willen meer groen in de stad bij herinrichting van de openbare ruimte via Toekomstbestendige Openbare Ruimte (TOR) projecten, dit om bio-diversiteit te vergroten, hittestress te verminderen door grijs te vervangen met groen daar waar het kan en klimaatadaptieve oplossingen toe te passen door groen toe te voegen. Voor 2025 is het volledige bedrag van € 1.300.000 gepland voor vergroening in TOR-projecten.

12. Ombouw mobiliteitsnetwerk

We willen een gezondere leefomgeving. Hierbij hoort ook een nieuw mobiliteitsnetwerk met Hubs, opstappunten en deelmobiliteit. De komende jaren werken we provinciaal toe naar dit

netwerk. Zo realiseren we locaties voor het plaatsen van deelfietsen en het parkeren van deelauto's. In 2025 vraagt dit nog om een investering.

13. Ombouw VRI's naar I VRI's

We maken de verkeerslichten slimmer. We doen dit voor een betere doorstroming voor de fiets en op bepaalde wegen ook voor de auto. De I verkeersinstallaties (I vri's) hebben vele voordelen ten opzichte van de huidige verouderde installaties.

14. Ondergrondse opslag

De investering in de ondergrondse opslag betreft het vervangen van afgeschreven ondergrondse afvalinzamelcontainers. De investering benutten wij ook voor de aankoop van de extra ondergrondse containers die nodig zijn om de, door de raad vastgestelde, uitbreiding van dit netwerk van ondergrondse afvalinzameling te realiseren.

15. Materieel

De aanschaf van materieel betreft de vervanging van voertuigen (kleinere vrachtwagens) bij Stadsbeheer.

16. Herinrichting Walstraat-Noord

In een uitvoerig participatieproces is een voorlopig ontwerp tot stand gekomen. Na de financiële toetsing van de VO-kostenraming blijkt het beschikbare budget niet toereikend. Om de herinrichting Walstraat-noord te kunnen realiseren is een aanvullend krediet nodig. Wij verwachten dat de uitvoering van de werkzaamheden rond de zomer 2025 kunnen starten en in het voorjaar 2026 te kunnen afronden.

17. Hout- en Albionkade

Diverse aanpassingen en aanvullingen (o.a. bolders en walstroomvoorziening) om meer flexibele en extra afmeermogelijkheden aan Hout- en Albionkade mogelijk te maken.

Programma Aantrekkelijke stad

Programmadoel Aantrekkelijke stad

Het programma Aantrekkelijke Stad gaat over wonen, werken, ondernemen, recreëren en studeren in de gemeente Vlissingen.

Met als basis het coalitieakkoord 'Samen kunnen we meer!' (2022 - 2026) en voor de lange termijn de strategische visie 2040 'Blik op de toekomst' werken we aan het beter in balans brengen van het ondernemers-, woon- en leefklimaat en het toeristisch verblijfsklimaat in de gemeente Vlissingen. We geven ondernemers de ruimte om duurzaam te ondernemen en faciliteren de bedrijfsvestigingen en/of uitbreidingen. Dit doen we mede door de inzet van Zeeuwse innovatie-subsidieprogramma's. Met geld van Wind in de zeilen zetten we in op een versnelling van de verdere, economische (campus) ontwikkeling van de Kenniswerf, als hotspot voor delta innovatie (gericht op de thema's water, energie en voedsel). Dit doen we samen met het hoger- en middelbaar onderwijscluster en met incubator Dockwize.

Vlissingen draagt haar steentje bij aan grensoverstijgende samenwerking in het North Sea Port District. We zetten met de projecten uit de Regiodeal North Sea Port District aanvullend in op een gezonde, groene leefomgeving, die aantrekkelijk is voor talent om zich te vestigen. We houden de ontwikkeling van landelijke energieprojecten in het havengebied goed bij, want de ruimte daar kan maar één keer worden benut.

We vergroten de diversiteit van het woningaanbod in Vlissingen. Dit is al zichtbaar in de nieuwe wijken Scheldekwartier, Claverveld en Souburg-Noord. Zo is het voor een bredere groep mensen uit de verschillende sociaaleconomische doelgroepen aantrekkelijk om in

Vlissingen te komen wonen. Daarmee brengen we de sociaaleconomische structuur van onze gemeente beter in balans.

Vlissingen werkt aan een betere huisvesting van arbeidsmigranten. Hoe beter deze nodige arbeidskracht zich thuis voelt, des te langer hij in Vlissingen en omgeving werkt en woont. Daarnaast bieden wij – binnen onze mogelijkheden - onderdak aan vluchtelingen.

Cultuur en evenementen zijn belangrijk voor het imago van de stad. We werken aan de clustering en samenwerking van de culturele instellingen in de Machinefabriek op het Scheldekwaartier. Een stad trekt aan als er - bij voorkeur het gehele jaar - het nodige te beleven en te doen is. We actualiseren het evenementenbeleid met bijbehorende uitvoeringsagenda in relatie tot de Evenementenvisie Vlissingen. Een aantrekkelijk cultureel klimaat is bevorderlijk voor het vestigingsklimaat van studenten, bedrijven en inwoners. Het bindt hen in positieve zin aan de stad en draagt ook bij aan structuurverbetering. Citymarketing helpt met een modern informatieplatform en een uitagenda om Vlissingen bekender te maken bij de doelgroepen, die wij willen aantrekken (jongeren en jong volwassenen).

Speerpunten 2025

- We verwerven gronden op de Kenniswerf en starten met de transformatie van het bedrijventerrein tot campus.
- We vullen het citymarketing platform met betekenisvolle informatie rondom de citymarketing-thema's (wonen, werken, recreëren en studeren) om Vlissingen te promoten
- We stellen het Masterplan Stationsgebied Vlissingen vast.
- We leveren een cultuurnota op.

2.1 Economische promotie

Wat willen we bereiken?

Impact en het bereik van evenementen vergroten zodat dit bijdraagt aan een levendige en aantrekkelijke stad.

Wat gaan we daarvoor doen?

Evenement campagnes

In 2025 ondersteunt Citymarketing Vlissingen organisatoren van beeldbepalende evenementen en kleinschaligere activiteiten die onze doelgroepen bereiken of dit potentieel hebben. Deze ondersteuning omvat:

- Doelgroepcampagnes: We zetten campagnes op die gericht zijn op het aantrekken van de gewenste citymarketing doelgroepen in aanloop naar het evenement.
- Advertentiebudget: We stellen financiële middelen beschikbaar voor advertentiecampagnes om de zichtbaarheid van het evenement te vergroten.
- Kennisdeling: We bieden expertise en begeleiding op het gebied van online marketing, waaronder het opzetten van campagnes."

Wat willen we bereiken?

In balans brengen van de bevolkingssamenstelling, onder meer door imago versterking.

Wat gaan we daarvoor doen?

Ontwikkeling van citymarketing website

Het doel van de citymarketing website van Vlissingen is om de stad te positioneren als een aantrekkelijke plek om te wonen, werken, studeren en bezoeken, met een specifieke focus op delta innovatie en de thema's water, energie, voedsel, veiligheid en maritiem.

Ontwikkeling van de Uitagenda

Het doel van de Uitagenda in de citymarketing website is om inwoners, studenten, ondernemers en bezoekers van Vlissingen op de hoogte te houden van alle evenementen, activiteiten en bezienswaardigheden die in en rondom Vlissingen plaatsvinden.

Ontwikkeling Vlissingen kalender

We ontwikkelen een kalender (jaarrond) ter ondersteuning van de uitagenda van Vlissingen en laten hiermee zien wat er rondom de evenementen 'nog meer' te doen is in de stad. Deze zogenaamde content-kalender bestaat o.a. uit (achtergrond)verhalen van de organisaties, artiesten en verhalen van Vlissingers uit de stad.

Wat willen we bereiken?

Versterking van de stedelijke economie, onder meer door imago versterking.

Wat gaan we daarvoor doen?

Campagnes op social media voor 'Hotspot voor delta innovatie'

Citymarketing organiseert samen met onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven campagnes op sociale media, gericht op de doelgroepen jonge 'goed opgeleide' gezinnen, young professionals, vakmensen en studenten. Deze campagnes rondom de Kenniswerf en het havengebied richten zich op het positioneren van de stad als een hotspot voor delta innovatie. Door gerichte advertenties, video content en berichten te tonen aan deze specifieke doelgroepen, wekken we hun interesse in de stad.

2.2 Economische ontwikkeling

Wat willen we bereiken?

Bevorderen van een gevarieerd en kwalitatief binnenstadsaanbod met beleving en evenementen (in samenwerking met stakeholders)

Wat gaan we daarvoor doen?

Opstellen nieuw horecabeleid

We stellen nieuw horecabeleid op, dat afgestemd is op onder meer de evenementenvisie en andere beleidsdocumenten die te maken hebben met de versterking van de binnenstadseconomie.

Onderzoek organisatie binnenstad

We stellen een onderzoek in naar het zo optimaal mogelijk (professioneel) organiseren van die samenhangende functies, die de positie van de Vlissingse (binnenstads)economie versterken. Te denken valt bijvoorbeeld aan een gecombineerde inzet voor binnenstadsmanagement, retail en evenementen(uitvoering) in samenwerking met cultuur en toerisme. Mogelijk zijn er raakvlakken met citymarketing.

Wat willen we bereiken?

Een aantrekkelijke gemeente voor bewoners, studenten en bezoekers, waar evenementen zorgen voor reuring en dynamiek.

Wat gaan we daarvoor doen?

Opstellen van het evenementenbeleid, o.b.v. de Evenementenvisie 2030

We stellen het uitvoeringsbeleid van de Evenementenvisie 2030 op. Dit omvat evenementenbeleid, de uitvoeringsagenda en subsidieregels.

Wat willen we bereiken?

Een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven en (kennis)instellingen op de Kenniswerf om te komen tot een Hotspot voor Delta Innovatie (HDI).

Wat gaan we daarvoor doen?

Ontwikkelvisie Kenniswerf uitwerken

De ontwikkelvisie Kenniswerf wordt uitgewerkt in een plan met een programma voor te realiseren campushuisvesting en ruimte voor bedrijven. Met de programma's worden ook de bouwvolumes bepaald. Dit ruimtelijk plan vormt samen met de ontwikkelvisie de basis voor de daaropvolgende planologische besluiten. In het proces van de wijziging van het omgevingsplan worden verdere afwegingen over de verwervingsstrategie voorbereid.

Opstellen Kennis & Innovatieagenda Hotspot Delta Innovatie

We stellen een kennis & innovatieagenda op voor de Hotspot Delta Innovatie en bepalen de strategie mede naar aanleiding van de Ontwikkelvisie Kenniswerf. We starten hiermee na invulling van de vacante functie voor dit werkveld.

Opstellen merkstrategie Kenniswerf

We stellen samen met de stakeholders een plan op wat de missie, de kernwaarden en doelen zijn van het merk 'de Kenniswerf'. We starten hiermee na invulling van de vacante functie voor dit werkveld.

Wat willen we bereiken?

Een kwaliteitsimpuls geven aan het stationsgebied. Daarbij verbeteren we de aansluiting op en bereikbaarheid van de Kenniswerf en binnenstad. Het stationsgebied gaat functioneren als motor voor economische groei.

Wat gaan we daarvoor doen?

Vaststellen Masterplan Stationsgebied

We stellen het masterplan (dit omvat het inrichtingsplan voor het Stationsplein) in 2025 vast. Na vaststelling starten we met de voorbereiding/uitvoering.

Wat willen we bereiken?

Toekomstbestendig en aantrekkelijk vestigingsklimaat op bedrijventerreinen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Beleidsstrategie bedrijventerreinen voor Veere, Middelburg en Vlissingen, samen met de provincie Zeeland, vormgeven

We vertalen deze strategie in Vlissingen concreet naar het bestemmen van bepaalde bedrijven en uitgiftecriteria.

2.3 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

We hebben in 2025 geen uitvoeringsmaatregelen voor dit taakveld.

2.4 Cultuur

Wat willen we bereiken?

Verbreiding en versterking cultureel aanbod in Vlissingen, vertaald in onder meer een cultureel programma in de Machinefabriek op het Scheldekwardier.

Wat gaan we daarvoor doen?

We gaan aan de slag met de uitkomsten van het haalbaarheidsonderzoek naar het cultureel programma in de Machinefabriek Vlissingen.

We geven uitvoering aan het opgeleverde haalbaarheidsonderzoek 'Haalbaarheid cultureel programma Machinefabriek Vlissingen', mede in relatie tot de ambities van de Regio Deal North Sea Port District en het project vanuit Gebiedsinvesteringen Netten op Zee. Het onderzoek richt zich op inhoud, governance en financiële stabiliteit.

Cultuur/Evenementen

De locatie Machinefabriek maken we bekender door middel van het tijdelijk organiseren van (culturele) evenementen in de in aanbouw zijnde Machinefabriek.

2.5 Wonen en bouwen

Wat willen we bereiken?

Kleinschalige complexgewijze huisvesting van internationale werknemers.

Wat gaan we daarvoor doen?

We stellen beleid vast voor de complexgewijze huisvesting van internationale werknemers

In 2025 stellen we beleid vast met als doel de slagingskans van complexgewijze huisvesting van deze doelgroep te verbeteren en de verwachte toename van huisvesting voor deze doelgroep in het algemeen, kwalitatief en kwantitatief, te vergroten. Dan kijken we ook naar de mogelijkheid van het maken van regionale afspraken.

Wat willen we bereiken?

Uitbreiding van het woningaanbod in Ritthem.

Wat gaan we daarvoor doen?

Beoordeling van nieuwe ruimtelijke initiatieven voor woningbouw

Lopende initiatieven worden afgerond. Eventuele nieuwe initiatieven van derden, die niet binnen het bestemmingsplan vallen (behandeling niet wettelijk) worden, in het kader van prioritering, ter besluitvorming aan het college voorgelegd.

Wat willen we bereiken?

We gebruiken de wettelijke mogelijkheden om woningen beschikbaar te stellen aan (jonge) inwoners met een sociale en/of economische binding aan Vlissingen.

We gaan de Vlissingse Huisvestingsverordening wijzigen, zodanig dat we voorrang kunnen gaan geven aan jonge starters, woningzoekenden met een sociaalmaatschappelijke en/of economische binding aan de gemeente Vlissingen en aan mensen uit cruciale beroepsgroepen, zoals onderwijzers, verpleegkundigen en politieagenten met een baan maar nog geen woning in Vlissingen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Vaststellen Huisvestingsverordening

We evalueren de huisvestingsverordening 2024 en passen de nieuwe Huisvestingsverordening hierop aan, mede naar aanleiding van uitvoeringsmaatregel 12 (Hoofdstuk 3) uit het Volkshuisvestingsprogramma Vlissingen 2024-2028. De aangepaste verordening leggen we voor aan de raad.

Wat willen we bereiken?

We willen dat ook mensen die zorg en/of ondersteuning nodig hebben, aantrekkelijk, en waar mogelijk zelfstandig, kunnen wonen en verblijven in Vlissingen.

Tevens willen we voldoen aan onze (verwachte) wettelijke verplichting uit het wetsvoorstel versterking regie volkshuisvesting.

Wat gaan we daarvoor doen?

(Wettelijk verplichte) woonzorgvisie

We stellen in 2025 de woonzorgvisie vast.

2.6 Ruimtelijke ordening

Wat willen we bereiken?

Een door de inwoners gedragen herinrichting van de 'Karolingische Burg' in Oost-Souburg.

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoering geven aan een nog op te stellen inrichtingsplan voor de 'Karolingische Burg' in Oost-Souburg

We geven uitvoering aan een nog op te stellen inrichtingsplan, door middel van bewonersparticipatie, voor de 'Karolingische Burg' in Oost-Souburg.

Wat willen we bereiken?

Een ruimtelijk, maatschappelijk en economisch verantwoorde invulling van het Arsenaalgebied.

In de kadernota 2026 komen we met een procesvoorstel met bijbehorend budget om het openbare gebied op een verantwoorde wijze vorm te kunnen geven en in te richten.

Wat willen we bereiken?

Een ruimtelijk, maatschappelijk en economisch verantwoorde invulling van het Nollebos Westduinpark op basis van het in 2021 vastgestelde streefbeeld.

Wat gaan we daarvoor doen?

Planvorming sauna en Kanovijver

We begeleiden en beoordelen (vanuit onze gemeentelijke rol) de planvorming van de Sauna en de Kanovijver. Het initiatief voor planvorming binnen de kaders van het bestemmingsplan en streefbeeld ligt bij de ondernemers zelf.

Wat willen we bereiken?

Het op ruimtelijk, maatschappelijk en economisch verantwoorde wijze vestigen van het Justitieel Complex Vlissingen (JCV), ingepast in het Stadslandgoed.

Wat gaan we daarvoor doen?

Realisatie van de ontsluitingswegen JCV

In overleg met waterschap Scheldestromen en het Rijk onderzoeken wij of en hoe de dijkversterking bij de Oostelijke Bermweg en de verbreding van de ontsluitingsweg voor het JCV en Stadslandgoed parallel aan elkaar kunnen plaatsvinden en hierover afspraken gemaakt moeten worden. Op verzoek van het Rijk verwerven wij, bij voorkeur minnelijk, de gronden voor de herinrichting van de Visodeweg en de landbouwontsluitingsweg.

Wat willen we bereiken?

Het Stadslandgoed inrichten op een ruimtelijk, maatschappelijk en economische verantwoorde wijze.

We richten het Stadslandgoed in op een ruimtelijk, maatschappelijk en economische verantwoorde wijze. Met als doel een goede landschappelijke inpassing van de in het gebied gelegen voorzieningen (JCV, recreatieve voorzieningen en onderzoeksinstellingen en bedrijven gericht op duurzaamheidsvraagstukken).

Wat gaan we daarvoor doen?

Financiering en realisatie van het Stadslandgoed

In 2025 onderzoeken we de mogelijkheden om de financiering van het Stadslandgoed sluitend te krijgen. We kijken naar mogelijkheden van een gefaseerde aanleg en spreiding van onderhoudskosten om te komen tot een sluitende begroting.

Wat willen we bereiken?

Stedenbouwkundig invulling van het gebied Baskensburg-West met de meest gewenste en benodigde functies (ruimtelijk, financieel en functioneel haalbaar).

Op basis van de ruimtelijke, functionele en financiële kaders wordt in 2024 een GREX opgesteld. Na vaststelling hiervan wordt verder invulling gegeven aan de ontwikkeling van het gebied.

2.7 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)

We hebben in 2025 geen uitvoeringsmaatregelen voor dit taakveld.

2.8 Continue taken

Continue taken

Aanleveren toeristische content aan het Citymarketing Platform

We maken Vlissingen toeristisch aantrekkelijk met behulp van de uitvoeringsagenda Toeristische Visie Vlissingen. We leveren toeristische content (inhoudelijke artikelen over toeristisch Vlissingen) aan het Citymarketing Platform.

Vlissingen toeristisch aantrekkelijk maken m.b.v. uitvoeringsagenda Toeristische Visie Vlissingen

We doen onderzoek naar een locatie voor een fysiek toeristisch informatiepunt.

Cultuur

We stellen nieuw cultuurbeleid op.

Ontwikkelen van een Augmented Reality Tour

We ontwikkelen een Augmented Reality Tour (d.m.v. QR codes te lezen informatie over de omgeving) in de binnenstad over kunst, muurschilderingen en maritieme historie.

Uitvoering geven aan het Volkshuisvestingsprogramma Vlissingen 2024-2028

We voeren de in 2025 geplande uitvoeringsmaatregelen uit het Volkshuisvestingsprogramma Vlissingen 2024-2028 uit.

Deelname aan BGTS North Sea Port District

Samen met 8 partners stellen we de Uitvoerings- en Investeringsagenda op van NOVEX-gebied (Nationale Omgevingsvisie Extra) North Sea Port District. We voeren de werkagenda uit met de demonstratieprojecten uit op gebied van cultuur, mobiliteit en vergroening.

Uitbreiden starterslening

We breiden de Starterslening uit om uitvoering te geven aan de strategische visie, het coalitieakkoord en het volkshuisvestingsprogramma. Door het budget voor de starterslening uit te breiden met een bedrag van €1 miljoen per jaar, bieden we kansen aan starters op de Vlissingse woningmarkt en zorgen we voor doorstroming.

2.9 Wat mag het kosten?

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)	Jaarrekening	Programmabegroting				
Programma totalen	2023	2024	2025	2026	2027	2028
LASTEN	25.723	49.631	35.892	35.653	30.153	25.819
BATEN	28.970	42.347	27.964	27.880	22.402	17.974
Saldo voor bestemming	-3.247	7.284	7.928	7.774	7.751	7.844
Mutatie reserves						
Toevoeging reserve Wind in de zeilen	605	18.546	2.930	2.930	2.930	2.930
Toevoeging reserve maritiem en/of cultureel hist evenem/act	100	100	100	100	100	100
Toevoeging reserve omgevingswet	188					
Toevoeging reserve Stadslandgoed Nieuwerve	2.400					
Toevoeging reserve kapitaallasten programma 2	690					
Toevoeging reserve grondexploitatie	1.247					
Onttrekking reserve grondexploitatie	-1.247					
Onttrekking reserve maritiem en/of cultureel hist evenem/act		-100				
Onttrekking reserve stadslandgoed Nieuwerve	-27					
Onttrekking reserve kapitaallasten programma 2			-28	-28	-28	-28
Onttrekking reserve Wind in de zeilen	-974	-1.500	-1.500			
Saldo na bestemming	-264	24.330	9.430	10.776	10.753	10.847
LASTEN	2023	2024	2025	2026	2027	2028
0.3 Beheer ovg gebouwen en gronden	149	221	321	322	328	216
3.1 Economische ontwikkeling	632	1.131	1.996	506	520	535
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.817	21.418	8.347	7.898	5.352	4.916
3.3 Bedrijvenloket en bedr.regeling	180	201	209	213	206	211
3.4 Economische promotie	864	1.039	975	996	1.020	1.046
5.3 Cultuurpresent, -prod. en -part.	587	1.251	1.067	1.086	1.125	1.166
5.4 Musea	982	1.074	1.099	1.130	1.156	1.181
5.5 Cultureel erfgoed	300	255	261	239	231	238
5.6 Media	764	805	933	964	862	896
8.1 Ruimtelijke ordening	2.270	1.503	1.298	1.299	1.296	1.338
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrter.)	14.152	18.064	16.734	18.348	15.357	11.302
8.3 Wonen en bouwen	3.027	2.669	2.652	2.651	2.700	2.774
Totaal lasten	25.723	49.631	35.892	35.653	30.153	25.819
BATEN	2023	2024	2025	2026	2027	2028
0.3 Beheer ovg gebouwen en gronden	1	6	1.306	6	6	6
3.1 Economische ontwikkeling	125	110				
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.205	21.417	8.347	7.898	5.352	4.916
3.3 Bedrijvenloket en bedr.regeling	152	161	163	166	168	171
3.4 Economische promotie	260	214	223	232	242	254
5.3 Cultuurpresent, -prod. en -part.	42	42				
5.4 Musea	23	81	83	86	89	92
5.5 Cultureel erfgoed	24	15	15	15	16	16
5.6 Media	133	45				
8.1 Ruimtelijke ordening	3.568	40	40	40	40	40
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrter.)	22.249	18.064	16.734	18.348	15.357	11.302
8.3 Wonen en bouwen	1.190	2.152	1.053	1.090	1.133	1.177
Totaal baten	28.970	42.347	27.964	27.880	22.402	17.974

2.10 Investeringsen

Onderstaand is een overzicht opgenomen van de investeringen behorende bij dit programma. De investeringsbedragen in 2025 (nr. 1 t/m 3) worden toegelicht.

Investeringsen (bedragen x € 1.000)	Totaal	INVESTERINGSPLAN			
		2025	2026	2027	2028
1 Prins Hendrikweg/ Oude Veerhavenweg	3.000	1.000	1.000	1.000	0
2 Herinrichting boulevards Evertsen en Bankert	5.160	1.160	2.000	2.000	0
3 Stadsvernieuwing projecten	576	300	276	0	0
Totaal investeringsplan	8.736	2.460	3.276	3.000	0

1. Prins Hendrikweg/ Oude Veerhavenweg

De hoofdwegen, Prins Hendrikweg, Oude Veerhavenweg en de Edisonweg worden heringericht. Voor het deel van de Prins Hendrikweg van het stationsgebied tot het Witte Huis is een Definitief ontwerp opgesteld. Het ontwerp is afgestemd op de ontwikkeling van de aanliggende projecten: Stationsgebied en de Kenniswerf.

2. Herinrichting boulevards Evertsen en Bankert

In de Boulevardvisie is vastgelegd dat de herinrichting van de openbare ruimte prioriteit heeft. In de begroting van 2024-2027 is hiervoor € 5,36 miljoen opgenomen. In 2024 is er € 200.000 als voorbereidingskrediet opgevraagd. De uitvoering zal gefaseerd worden gedaan in de jaren 2025-2027.

3. Stadsvernieuwing projecten

De corporaties hebben de komende jaren een grote opgave liggen in het vernieuwen van hun vastgoed. Bij deze herstructureringen maakt de gemeente een kwaliteitsslag in het openbaar gebied. Het zwaartepunt van de opgave van de corporaties ligt de komende jaren in het Middengebied. De gemeente investeert met de stadsvernieuwingsmiddelen in het omliggend openbaar gebied.

Programma Sociale samenhang

Programmadoel Sociale Samenhang

Wij streven naar een toekomstbestendig en betaalbaar sociaal domein waarin bestaanszekerheid voor onze inwoners en de mogelijkheid om deel te nemen aan de maatschappij voorop staat.

3.1 Toekomstbestendig en betaalbaar sociaal domein

Het sociaal domein in de gemeente Vlissingen staat inhoudelijk, financieel en organisatorisch voor grote uitdagingen. We hebben te maken met grote financiële tekorten, stijgende kosten, een toenemende vraag naar ondersteuning en een tekort aan arbeidskrachten die ook de inzet van beschikbare capaciteit binnen de gemeentelijke organisatie raakt. Kortom, we moeten meer doen, met minder.

De in 2020 vastgestelde Ontwikkelagenda sociaal domein schetst de gewenste situatie voor de gemeente Vlissingen en de daarvoor noodzakelijke veranderingen. We gaan verder met de ingezette lijn vanuit de Vlissingse zorgdriehoek om de houdbaarheid van de zorg te garanderen.

We werken aan efficiëntere en effectievere ondersteuning voor de inwoners. De ondersteuning is afgestemd op de behoeften van onze inwoners, is zo dicht als mogelijk bij huis georganiseerd en gericht op wat onze inwoners wel kunnen.

We willen dat inwoners omkijken naar elkaar, gezond en zelfredzaam zijn en zich veilig voelen in hun omgeving. Veel ondersteuningsvragen kunnen inwoners met elkaar oplossen. Daarvoor is het belangrijk dat Vlissingers goed verbonden zijn met elkaar, dat samenredzaamheid ontstaat. Samenredzaamheid is de ondersteuning die inwoners elkaar in het gewone leven geven, zonder betrokkenheid van professionals.

We richten ons op dat wat de inwoner gezondheidswinst oplevert, wat de inwoner kan en graag wil. En op wat onze inwoners samen kunnen. Het principe Positieve Gezondheid is hiervoor de basis.

Binnen het brede sociaal domein werken professionals als team samen. Zij spelen flexibel in op de ondersteuningsvragen van onze inwoners. Tegelijkertijd volgen we en dragen we bij aan de landelijke en regionale ontwikkelingen die van invloed zijn op onze lokale visie en ambities in het sociaal domein. Daarnaast zien we een trend van toenemende Zeeuwse samenwerking binnen het sociaal domein. Wij dragen hieraan bij conform de gemaakte afspraken. Het leveren van deze bijdrage en het tegelijkertijd waarborgen van integraliteit vraagt ook in 2025 en de jaren daarna capaciteit van de gemeente Vlissingen om de noodzakelijke beleidsregie te kunnen nemen.

Het definitief kiezen van een governance voor de inkoop van jeugdhulp, BW, MO en VO moet helpen bij het zo snel en goed mogelijk ondersteunen van inwoners die voor korte of langere tijd een steuntje in de rug nodig hebben. Daarnaast is het de bedoeling dat de gemeenteraden in de nieuwe situatie meer grip ervaren op het budget en beleid. En dat de bestuurlijke slagvaardigheid voor de colleges en betrokken portefeuillehouders verbetert.

Wat willen we bereiken?

Een betaalbaar en duurzaam aanbod van zorg en ondersteuning.

Wat gaan we daarvoor doen?

Realiseren van zorgvernieuwing en kostenvermindering

Realiseren van zorgvernieuwing en kostenvermindering met projecten uit het Investeringsfonds Sociaal Domein 2024-2025 (begroting 2024-2027). In 2025 zetten we in ieder geval in op armoedebestrijding met uitbreiding van de minimaregeling naar 120%, het uitvoeren van de eerste fase van het armoedebeleid en we starten met de opbouw van een sterk lokaal team. Onder 'lokaal team' verstaan we een team met professionals binnen de gemeente dat uit meerdere disciplines bestaat, zelf basisondersteuning verleent en dat een intensieve samenwerking heeft met de gemeentelijke toegang, of onderdeel is van de gemeentelijke toegang.

Wat willen we bereiken?

Een kwalitatieve analyse van de huidige situatie en trends om beleid met meer focus vorm te geven in het sociaal domein.

Wat gaan we daarvoor doen?

Data ondersteund werken

We hanteren data ondersteund werken als uitgangspunt (onderdeel van het Plan van Aanpak sociaal domein 2024-2026). De focus ligt in eerste instantie op Jeugd, Wmo en werk & inkomen. Daarna breiden wij uit naar het hele sociale domein. Wij hebben de eerste

stappen gezet en om dit verder te ontwikkelen realiseren wij in 2025 verbeteringen op de volgende onderdelen:

- A. Datakwaliteit
- B. Data ontsluiting
- C. Data-analyse
- D. Vaardigheden en kennis van onze collega's

Wat willen we bereiken?

Een toekomstbestendige inrichting van het sociaal domein.

Wat gaan we daarvoor doen?

Opleveren beleidsplan sociaal domein

Opleveren van een beleidsplan sociaal domein (onderdeel van het Plan van Aanpak sociaal domein 2024-2026).

Verbinden Vlissingse Zorgdriehoek en overige maatschappelijke partners

Het versterken van de relaties tussen de partijen uit de Vlissingse Zorgdriehoek en overige maatschappelijke partners sport, cultuur, onderwijs, werk en inkomen. Daarnaast bieden wij kaders en focus vanuit onze beleidsregisserende rol.

3.2 Onderwijs en leerling zaken

We willen kinderen de kans bieden om zich optimaal te ontwikkelen en op te groeien tot zelfredzame inwoners met aandacht voor gezin, school en omgeving.

Wat willen we bereiken?

Kinderen en jongeren de kans bieden om zich optimaal te ontwikkelen en op te groeien tot zelfredzame inwoners.

Dit doen we door de prioriteiten benoemd in het Manifest Kansengelijkheid op Walcheren verder uit te werken. Vanuit dit commitment werken wij de door ons benoemde prioriteiten verder uit:

1. alle kinderen doen mee: iedereen mag groeien/zich ontwikkelen;
2. aandacht voor kwetsbare kinderen: we geven prioriteit aan kinderen en jongeren die dit het hardst nodig hebben op schoolniveau met het Onderwijsachterstandenbeleid (OAB);
3. voorkomen dat kinderen/jongeren uitvallen of thuiszitten.

De school is een afspiegeling van de maatschappij van kinderen en jongeren (eigen 'buurt') en daarmee belangrijke 'vindplaats' van jeugd. De gemeente is verantwoordelijk voor een goede aansluiting van onderwijs en zorg. Daarom zijn en blijven we, ook in 2025, in gesprek op regionaal, Walchers en lokaal niveau over diverse aspecten die de aansluiting onderwijs en zorg raken. Uiteenlopend van werkafspraken tussen professionals, de inzet van collectieve preventieve programma's (zie taakveld 8), de consequenties van de

Hervormingsagenda Jeugd en de Regiovisie Jeugd, de verkenning van alternatief passend onderwijsaanbod (zie taakveld 11) tot de gesprekken op bestuurlijk niveau met scholen en hun samenwerkingsverbanden (REA).

Wat gaan we daarvoor doen?

Onderwijsachterstanden

Subsidiëren van actieplannen gericht op het voorkomen of wegwerken van onderwijsachterstanden en hierop monitoren.

Verbeteren aanpak thuiszitters

Afronding van de pilot waarin een tijdelijk thuiszitterscoach bij het Regionaal Bureau Leerplicht (RBL) is ingezet. Het maken van afspraken over de toekomstige werkwijze met betrekking tot de aanpak thuiszitterscoach. Zodat de toename van het aantal thuiszitters stopt.

Voorkomen Vervroegd School Verlaten

Start van de uitvoering van het, door het Rijk geaccordeerd en bekostigd, VSV-programma 2025-2029 Walcheren. Met als doel de uitstroom van het aantal vervroegd schoolverlaters op school te verminderen. Na schooljaar 2022/2023 waren dat er 93.

3.3 Sportbeleid en activering

Focus op de lokale aanpak op het gebied van preventie, gezondheid en de sociale basis met speciale aandacht voor de kracht van sport en cultuur als middel. De stip op de horizon is een gezonde generatie in 2040. Ook op het gebied van sport is positieve gezondheid het uitgangspunt. Daaruit volgt de sportdoelstelling: het faciliteren en stimuleren van een actieve leefstijl door sport en bewegen, voor alle inwoners van de gemeente Vlissingen. Inwoners die door omstandigheden niet in staat zijn om dit zelf te doen helpen we hierbij.

Met het Integraal Zorgakkoord (IZA), het Gezond Actief Leven Akkoord (GALA) en het Hoofdlijnen Sportakkoord II zijn op landelijk niveau afspraken vastgelegd die vervolgens lokaal en regionaal worden uitgerold. De uitwerking van deze afspraken gaat zorgen voor gezonde en vitale inwoners in de gemeente Vlissingen. Het Sportakkoord geeft de uitvoeringskaders voor ons sportbeleid.

In de praktijk blijkt dat een groot deel van de Vlissingse bevolking zelf de weg vindt naar het sport en beweegaanbod. Het faciliteren en zorgen voor een goede sportinfrastructuur is voor die groep toereikend. Een kleinere groep Vlissingse inwoners is door verschillende oorzaken niet in staat om zelf de weg te vinden naar het lokale sport- en beweegaanbod. Die inwoners helpen we op weg om in beweging te komen en te blijven.

Wat willen we bereiken?

Gezonde en vitale inwoners.

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoering geven aan het Sportakkoord II

Uitvoering geven aan het Sportakkoord II. Waarbij de focus voor 2025 ligt op de thema's "Vitale Sportaanbieders" en "Vaardig in bewegen voor basisschool leerlingen".

Doelgroepen die nog niet sporten, stimuleren om te gaan sporten door een betere toeleiding naar het lokale, passende sportaanbod.

3.4 Wet inburgering

Wet inburgering

Sinds 1 januari 2022 is de wet inburgering 2021 in werking getreden. Waar de verantwoordelijkheid en regie bij de oude wet inburgering 2013 lag bij de inburgeraar is die met de komst van de nieuwe wet verschoven naar de gemeente. Het doel van de wet inburgering 2021 is dat inburgeraars zo snel mogelijk mee doen in Nederland. De inburgeraar haalt het voor hem of haar hoogst haalbare niveau van de Nederlandse taal en volgt een duaal traject wat inhoudt dat naast het volgen van Nederlandse taallessen er zo snel mogelijk gestart wordt met (vrijwilligers)werk.

Elke inburgeraar start zijn of haar integratie met het volgen van een taal cursus. Daarnaast is het belangrijk dat de inburgeraar zo snel mogelijk mee doet in de maatschappij en start met (vrijwilligers)werk wanneer het taalniveau dit toelaat. Het is de bedoeling dat de inburgeraar wordt begeleidt naar participatieactiviteiten in de buurt, zo contact maakt met de inwoners van gemeente Vlissingen en hierdoor onderdeel uitmaakt van de samenleving. Dit vraagt in 2025 extra aandacht en inzet.

Daarnaast investeren we, vanuit het fiche Impuls werkzoekenden van Wind in de Zeilen, op inburgering en integratie van statushouders richting arbeidsmarkt (zie taakveld Werk en inkomensregelingen).

Wat willen we bereiken?

Inburgeraars nemen volwaardig deel aan onze maatschappij.

Wat gaan we daarvoor doen?

Participatie inburgeraars

Elke inburgeraar participeert binnen 6 maanden na inschrijving in de gemeente in de samenleving en ontvangt een passend inburgeringsaanbod.

3.5 Preventie, vroegsignalering en toegang sociaal domein

We blijven investeren in preventie en vroegsignalering. We gaan uit van de eigen kracht van onze inwoners, de samenredzaamheid in de buurten en het normaliseren van ondersteuningsvragen.

We willen dat inwoners omkijken naar elkaar, gezond en zelfredzaam zijn en zich veilig voelen in hun omgeving. Veel ondersteuningsvragen kunnen inwoners met elkaar en/of met vrijwillige inzet oplossen. Wanneer nodig, vullen we aan met professionele inzet. De ondersteuning is in de woonomgeving van inwoners georganiseerd, waar mogelijk collectief

en waar noodzakelijk individueel. Voor onze inwoners is de ondersteuningsinfrastructuur met een beperkt aantal partijen toegankelijk en overzichtelijk.

Het principe Positieve Gezondheid vormt de basis voor de wijze waarop wij onze inwoners benaderen. We hebben een brede benadering op de ondersteuningsbehoefte van de inwoners en dragen we bij aan het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan.

Inzet op preventie vanuit het plan van aanpak Brede SPUK 2024-2026

Met het Gezond Actief Leven Akkoord (GALA), het Integraal Zorg Akkoord (IZA) en het Hoofdlijnen Sportakkoord II zijn op landelijk niveau afspraken vastgelegd die vervolgens lokaal en regionaal zijn uitgerold. We ontvangen een Brede Specifieke Uitkering (SPUK) om diverse afspraken uit deze akkoorden ook uit te kunnen voeren. Dit doen we vanuit het plan van aanpak Brede SPUK 2024-2026, dat bestaat uit de volgende thema's:

- Kansrijk opgroeien;
- Mentale gezondheid;
- Vitaal leven;
- Sociale basis.

Het versterken van de sociale basis is daarbij een randvoorwaarde. We zetten onder andere in op het versterken van het netwerk, grip op geldzaken en bestrijden van armoede van een inwoner. We benutten de kracht van sport, bewegen, cultuur en de omgeving als middel om aan andere opgaven te werken. We leggen nadrukkelijk de verbinding door de samenwerking actief op te zoeken en te stimuleren en opgaven integraal uit te werken.

Inzet van de GALA-afspraken is dat activiteiten elkaar zoveel mogelijk versterken. Het GALA wordt in samenhang met het Sportakkoord en het Integraal Zorg Akkoord uitgevoerd.

Collectieve inzet en laagdrempelige ondersteuning door Buurteams Vlissingen

We streven ernaar dat iedereen 'Positief Gezond' is, voor zichzelf en voor elkaar kan zorgen en mee kan doen in de samenleving. We willen dat zoveel mogelijk inwoners in Vlissingen kunnen deelnemen in de samenleving en daarom versterken we vroegsignalering, preventie en participatie. We organiseren dit vanuit Buurteams Vlissingen.

Buurteams Vlissingen biedt daarvoor ondersteuning ter versterking van de zelfredzaamheid, de eigen kracht en het netwerk van onze inwoners, van 0 tot 100+ jaar en op alle leefgebieden, zoals vanuit Welzijn op Recept in samenwerking met huisartsen en ondersteuning aan mantelzorgers. Er is een preventief collectief aanbod vanuit het plan van aanpak Brede SPUK 2024-2026 voor het voorkomen van ondersteuningsvragen, het activeren van inwoners en het bevorderen van de samenredzaamheid in de buurten.

Buurteams Vlissingen vormt samen met de Kernegezondcentra en de aanvullende zorg de Vlissingse zorgdriehoek. De buurtteams staan dicht bij onze inwoners en zijn gemakkelijk benaderbaar. Het is erop gericht om samen met onze inwoners vragen op te lossen. Buurteams Vlissingen heeft een groot netwerk met vrijwillige inzet en partners in en rondom het onderwijs en veiligheid. Mocht er toch meer nodig zijn bij ondersteuningsvragen dan is er een nauwe samenwerking tussen Buurteams Vlissingen en de gemeentelijke toegang. De gemeentelijke toegang kan anderzijds ook een beroep op deze teams doen als de ondersteuning weer wat lichter kan of als iemand het weer zelf kan regelen.

Toegang tot sociaal domein

Er komt de komende periode veel op ons af in het sociaal domein: de Hervormingsagenda Jeugd, Het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming, het Integraal Zorgakkoord (IZA), Gezond, Actief Leven Akkoord (GALA), het Programma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen, de Doorcentralisatie Beschermd Wonen. Het laten slagen van deze programma's vergt een basis waarin dit kan landen: Een goed werkende toegang en lokale teams.

Vanuit de ontwikkelagenda en het uitvoeringsprogramma sociaal domein werken we al naar een nieuwe integrale werkwijze (integraliteit in kijken en handelen is standaard). De eerste stappen daartoe zijn gezet in bijvoorbeeld in de ontwikkeling van Buurtteams Vlissingen en het regieteam. We versterken de lokale ontwikkelingen passend bij de nieuwe opdrachten vanuit het Rijk.

Het regieteam is specifiek benoemd als voorloper op de integrale toegang waarin er gewerkt wordt voor de doelgroep 0-100+ jaar met meervoudige complexe problematiek en werkt wet en domeinoverstijgend. De noodzakelijke kaders voor het versterken van de aanpak meervoudige problematiek sociaal domein sluiten goed aan bij de visie en kaders van de gemeente Vlissingen. Het inrichten van deze kaders kan ondersteunend en leidend zijn in de doorontwikkeling van het regieteam waarin de integrale domein overstijgende aanpak verder vorm kan krijgen.

Wat willen we bereiken?

Preventie efficiënter en effectiever in de eigen woonomgeving organiseren. Daarmee de instroom naar individuele maatwerkvoorzieningen verminderen en voorkomen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Versterken sociale basis

Uitvoering geven aan het plan van aanpak Brede SPUK 2024-2026 met de thema's sociale basis, mentale gezondheid, kansrijk opgroeien en vitaal leven. In 2025 verbreden we de aanpak met buurtteams en mijnbuurtje.nl en maximaal € 22.500 van deze middelen is in 2025, ter versterking van de sociale basis, bestemd voor subsidie aan Samen Recht Vinden voor de doorontwikkeling van de proeftuin SRV tot het voorportaal recht en samenleving.

Blijven investeren in preventie, vroegsignalering en laagdrempelige ondersteuning en activering in de woonomgeving van de inwoners met inzet van de GALA-afspraken.

Investeren in mentale gezondheid en versterken netwerksamenwerking

Uitvoering geven aan het plan van aanpak Brede SPUK 2024-2026 met de thema's sociale basis, mentale gezondheid, kansrijk opgroeien en vitaal leven. In 2025 investeren we in mentale gezondheid en versterken we de netwerksamenwerking; sociaal domein, huisartsenzorg en ggz, voor mensen met mentale problemen.

Mentale gezondheid is een aandachtspunt in zowel het GALA als het IZA (Integraal Zorgakkoord). We staan voor de opdracht om laagdrempelige steunpunten in te richten, het vraagverkennd gesprek in te voeren en de ketensamenwerking te versterken. Samen met Buurtteams Vlissingen, de jeugd GGZ, de partners in Kerngezond en het netwerk mentale gezondheid Zeeland werken we aan een integrale aanpak.

Wat willen we bereiken?

Inwoners met meerdere problemen ondersteunen, waarbij alle betrokken partijen goed samenwerken en tot een gecoördineerde aanpak komen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Doorontwikkeling gecoördineerde aanpak

We ontwikkelen de gecoördineerde aanpak voor inwoners met meervoudige problematiek verder door.

Vlissingse opzet sterke lokale teams

We vertalen de landelijke kaders voor sterke lokale teams naar de lokale situatie in Vlissingen.

3.6 Werk en inkomensregelingen

Wij houden rekening met de menselijke maat door op een efficiënte en effectieve wijze te voldoen aan de wettelijke verplichtingen vanuit de Participatiewet, de schuldhulpverlening en het minimabeleid.

De belangrijkste verbeteracties die we hiervoor verder gaan implementeren, richten zich op 3 hoofdthema's:

- Invulling geven aan de beleidsregisserende rol van de gemeente;
Aan de hand van de evaluatie van gemeenschappelijke regeling Orionis Walcheren is geconcludeerd dat de beleidsregisserende rol bij de gemeente versterking vraagt. Door middel van het opstellen beleidsplan Werk en Inkomen 2026 gaan we hier invulling aan geven.
- Versterken aanpak schuldhulpverlening;
Er is door het kabinet, de VNG, de NVVK en Divosa een gezamenlijk plan opgesteld om de schulphulpverlening in Nederland te versterken. Het plan leidt tot een hulpaanbod dat toegankelijker is en in iedere gemeente bestaat uit minimaal dezelfde elementen.
- Maatschappelijk activeren van Statushouders richting arbeidsmarkt.
In 2024 is het fiche Impuls werkzoekenden van Wind in de Zeilen verlengd tot en met 2026. Ook is de focus verlegd naar inburgering en integratie van Statushouders richting arbeidsmarkt. De tweede helft van 2024 is het gewijzigde fiche in werking getreden. In 2025 starten maximaal 75 statushouders met inburgerings- en integratietrajecten richting arbeidsmarkt.

Door bovengenoemde activiteiten en rendementsverbetering van het werk-leerbedrijf maken we samen met Orionis Walcheren stappen om inkomsten en uitgaven met elkaar in balans te brengen.

Wat willen we bereiken?

Grip en sturing op de taken die de gemeente heeft gedelegeerd aan Orionis Walcheren door intensivering van de samenwerking en het benutten van bij Orionis beschikbare data.

Wat gaan we daarvoor doen?

Vaststellen beleidsplan Werk en Inkomen 2026

Invulling geven aan de beleid regisserende rol van de gemeente.

In 2025 wordt het beleidsplan Werk en Inkomen 2026 vastgesteld.

Wat willen we bereiken?

Minder huishoudens met problematische schulden.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actieplan basisdienstverlening schuldhulpverlening

In 2025 gaan we samen met de buurgemeenten en Orionis Walcheren de afspraken uit het actieplan basisdienstverlening schuldhulpverlening uitvoeren.

Wat willen we bereiken?

Meer statushouders participeren in de samenleving en op de arbeidsmarkt.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wind in de Zeilen Fiche I: impuls werkzoekenden

Het vastgestelde aangepaste Fiche I impuls werkzoekenden Wind in de Zeilen uitvoeren.

In 2025 starten maximaal 75 statushouders met inburgerings- en integratietrajecten richting arbeidsmarkt.

3.7 Maatwerkdienstverlening 18+

Het belangrijkste doel is dat de aanvullende zorg (= ondersteuning binnen de Wmo) in de toekomst beschikbaar blijft voor onze inwoners en betaalbaar voor ons als gemeente. Vanuit het gedachtegoed van 'reablement' werken we eraan dat ouderen zo lang mogelijk zelfredzaam en zelfstandig thuis kunnen wonen en functioneren. Dit doen we onder andere met behulp van ergotherapeuten. De aanvullende zorg is naast de Buurteams en Kernegezond onderdeel van de 'Vlissingse Zorgdriehoek'. Samen met onze strategische partners Naerebout Combinatie en Zeeuws Bakken zorgen wij voor een toekomstbestendige zorginfrastructuur in Vlissingen waarbij de partijen elkaars aanbod versterken en onderling aanvullen.

Vanaf 1 januari 2026 treedt er een wetwijziging in werking, waarmee het abonnementstarief in de Wmo wordt vervangen door een inkomensafhankelijke eigen bijdrage. Door deze wetwijziging dient de Verordening Wmo en Jeugd te worden aangepast.

Vanuit onze wettelijke taak bekostigen wij als gemeente het Wmo vervoer. Hiermee willen wij zorgen dat inwoners kunnen (blijven) deelnemen aan het openbare leven. Met als belangrijk speerpunt het behouden en vergroten van zelfredzaamheid en zelfstandigheid voor inwoners. Het huidige contract loopt af in 2025.

Wat willen we bereiken?

De ondersteuning vanuit de Wmo aanvullende zorg blijft in de toekomst beschikbaar voor onze inwoners en betaalbaar voor ons als gemeente.

Wat gaan we daarvoor doen?

Sturen op naleving van de contractafspraken Aanvullende Zorg

We sturen door middel van monitoring en de inzet van contractmanagement en op de naleving van de contractafspraken Aanvullende Zorg.

Samen met onze strategische partners Naerebout Combinatie en Zeeuws Bakken zorgen wij voor een toekomstbestendige zorginfrastructuur in Vlissingen waarbij de partijen elkaars aanbod versterken en onderling aanvullen.

Vanuit het gedachtegoed van 'reablement' werken we eraan dat ouderen zo lang mogelijk zelfredzaam en zelfstandig thuis kunnen wonen. Door inwoners in staat te stellen om huishoudelijke taken zelf te doen, zorgen we ervoor dat de schaarse personeelscapaciteit zo optimaal mogelijk wordt ingezet.

Wat willen we bereiken?

Een verordening die is aangepast in verband met de wetwijziging per 1 januari 2026, waarin het abonnementstarief in de Wmo wordt vervangen door een inkomensafhankelijke eigen bijdrage.

Wat gaan we daarvoor doen?

Voorbereiding invoeren inkomensafhankelijke bijdrage voor Wmo-maatwerkvoorzieningen

We anticiperen op de wetwijziging per 1 januari 2026 (Wet vervanging abonnementstarief Wmo/invoering inkomensafhankelijke bijdrage voor Wmo-maatwerkvoorzieningen) door het aanpassen van de Verordening.

Wat willen we bereiken?

Het opnieuw realiseren van betrouwbaar en kwalitatief goed doelgroepenvervoer voor de inwoners van gemeente Vlissingen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Nieuw contract doelgroepenvervoer

We gaan het doelgroepenvervoer contracteren per 01-08-2025 voor de duur van 6 jaar met tweemaal een verlengingsoptie van 1 jaar.

In 2025 implementeren wij het nieuwe contract doelgroepenvervoer. Dit omvat het leerlingenvervoer, het leerlingenvervoer GGZ en het Wmo-vervoer.

3.8 Jeugdhulp

Jeugdhulp bestaat uit jeugdhulp ambulant, jeugdhulp met verblijf, jeugdreclassering, jeugdbescherming, Pgb Jeugd en coördinatie & beleid jeugd.

Jeugdhulp levert al vele jaren inhoudelijk en financiële zorgen op. Deze zorgen worden in toenemende mate onhoudbaar. Dit maakt structureel ingrijpen noodzakelijk.

Op Zeeuws niveau vormen wij beleid op gezamenlijke beleidsthema's. Deze thema's bepalen wij mede door landelijke koersdocumenten zoals de Hervormingsagenda, het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming, het IZA (Integraal Zorgakkoord) en het GALA (Gezond Actief Leven Akkoord). De gezamenlijke Zeeuwse ambities hebben de gemeenteraden vastgelegd in de Regiovisie Jeugdhulp Zeeland 2023-2028. Speerpunten die wij in 2025 verder ontwikkelen;

- De transitie naar het werken met sterke lokale teams (een of meerdere teams met professionals die uit meerdere disciplines bestaan, zelf basisondersteuning verleent en dat een intensieve samenwerking heeft met de gemeentelijke toegang, of onderdeel is van de gemeentelijke toegang.)
- Een betere verbinding met (speciaal) onderwijs en jeugdhulp
- De af- en ombouw van residentiele jeugdhulp

Naast de Zeeuwse samenwerking op beleidsthema's kopen de Zeeuwse gemeenten jeugdhulp samen in. Op dit moment vindt hiervoor een nieuwe aanbesteding plaats. Vlissingen neemt hiervoor deel aan het kernteam. Er wordt gewerkt aan een herstructurering van het aanbod waarbij er ook aandacht is voor beheersmaatregelen. Deze maatregelen betreffen:

- Het toepassen van normalisering
- Het afbakenen van jeugdhulp en het beperken van de reikwijdte
- Het financiële afbakenen van jeugdhulp door ontwerpen van productie en/of budgetplafonds
- Meer inzet op domein overstijgende aanpak (betrekken van aanpalende domeinen en/of wetgeving)
- Het inzetten van gelijke instrumenten en methodieken om te bepalen of en welke jeugdhulp nodig is en het uniformeren/standaardiseren van werkwijzen
- Verbeterde afspraken maken met wettelijk verwijzers (medisch, Gecertificeerde Instellingen (GI's))

Op lokaal niveau leggen wij het accent op normaliseren, preventie, versoberen en voorkomen dat gekozen wordt voor herhaling of verzwaring van jeugdhulp met als doel de juiste inzet (inhoudelijk- en kosteneffectief). Wij starten met de opbouw van een sterk lokaal team. Wij optimaliseren werkprocessen en monitoren effecten van onze lokale aanpak. Voor vastgelopen casuïstiek gaan we werken met de doorbraakmethode.

In 2025 bouwen we verder om jeugdigen en gezinnen passende, effectieve en efficiënte ondersteuning te bieden binnen financieel houdbare kaders. Gezien de historie, waarbij jeugdkosten jaarlijks blijven stijgen, is het mogelijk dat we niet binnen de financieel houdbare kaders blijven. Wij monitoren, analyseren en evalueren de effectiviteit, efficiëntie en kosten periodiek om zo dicht mogelijk bij het doel te blijven.

Wat willen we bereiken?

Passende, efficiëntere en effectieve ondersteuning aan kwetsbare jeugdigen en gezinnen binnen financieel houdbare kaders.

Wat gaan we daarvoor doen?

Implementeren van innovaties in de zorg en het verlagen van de kosten

Het realiseren van zorgvernieuwing en kostenvermindering gebaseerd op het Investeringsfonds Sociaal Domein 2024-2025 (begroting 2024-2027) en de landelijke hervormingsagenda Jeugd. Met beperkte investeringen die deels tijdelijk zijn realiseren we structurele verbeteringen en een vermindering van de kosten.

Dat gaan we doen door ons onder andere te richten op het versterken van het lokale team, meer preventief werken, normalisatie van de jeugdhulp en voorkomen dat jeugdhulp die reeds eerder is ingezet wordt herhaald of verzaagd, zonder dat helder is of deze inzet effectief is.

Voor cases die vastlopen stellen we de optie open om met onder andere de doorbraakmethode te komen tot een heldere, integrale analyse en een aanpak die passend is en de ontstane impasse kan doorbreken. Verder optimaliseren we onze processen en onze werkwijzen.

Regionaal zetten we ons in om de nieuwe aanbesteding jeugdhulp, die in 2026 start, zo te organiseren dat ook aanbieders medeverantwoordelijke zijn voor de kwalitatieve en financiële doelstellingen.

3.9 Centrumtaken

We geven in Vlissingen vorm aan de opgave die we hebben voor kwetsbare inwoners die (tijdelijk) gebruik moeten maken van beschermd wonen of maatschappelijke opvang. Dit doen we aan de hand van de 'Regiovisie Beschermd Wonen en Maatschappelijk Opvang 2022-2025' en de daaraan gekoppelde 'Uitvoeringsagenda Beschermd Wonen en Maatschappelijk Opvang 2022-2025'.

Met Weer Thuis op Walcheren zetten we een belangrijke stap voor kwetsbare inwoners waarvoor zelfstandig wonen niet vanzelfsprekend is. Samen met de woningcorporaties, de zorgaanbieders de toegang en buurtteams zetten we via Weer Thuis vanuit een gedeelde verantwoordelijkheid een volgende stap richting een inclusieve samenleving waarbij iedereen naar vermogen mee kan doen. We voorkomen dat mensen die uit zorg komen een te grote overgang doormaken naar zelfstandig wonen waardoor de kans groot is dat het mis gaat. We begeleiding als het ware een zachte landing in de wijk.

In de regiovisie beschermd wonen en opvang hebben de Zeeuwse gemeenten met elkaar afgesproken de inhoudelijke transformatie van beschermd wonen en opvang te willen monitoren. Deze monitoring wordt ingericht en er wordt gewerkt aan een dashboard om de resultaten te kunnen tonen.

De Zeeuwse gemeenten zien de tekorten op de maatschappelijke opvang en veilige opvang oplopen. Die tekorten worden op basis van partnerafspraken bekostigd uit middelen voor beschermd wonen. Het is belangrijk op te merken dat een deel van de financiering voor Veilig Thuis ook onder deze dekking valt. Het komende jaar zullen wij toetsen waar de tekorten vandaan komen.

Randvoorwaardelijk is de verbinding met wonen = landelijk wordt aangestuurd op integrale benadering van het fysieke en sociale domein met als doel:

- Oplossen woningtekort (ook voor uitstroom Beschermd Wonen/ Maatschappelijke Opvang en Vrouwen Opvang)
- Evenwichtige woningvoorraad die past bij de behoeften van mensen met een middeninkomen of laag inkomen
- Goede spreiding van aandachtsgroepen over de regio

Wat willen we bereiken?

Verankering en vertaling van landelijk beleid in lokaal visiedocument (doorontwikkeling regiovisie beschermd wonen en opvang in Zeeland 2026-2026).

Wat gaan we daarvoor doen?

Opstellen nieuwe regiovisie

De 'Regiovisie Beschermd Wonen en Maatschappelijk Opvang 2022-2025' evalueren en een nieuwe regiovisie opstellen. Het evalueren van de inzet van het cliënt en naastenperspectief. Q4 2025 regiovisie 2026-2029 aanbieden aan de Raad.

Wat willen we bereiken?

Een evenwichtige spreiding van aandachtsgroepen over de regio (Randvoorwaardelijk is de verbinding met wonen).

Wat gaan we daarvoor doen?

De realisatie van Skaeve Huse op Walcheren starten

De inhoudelijke uitwerking Skaeve Huse is door ons vastgesteld met als doel voor deze doelgroep een passende woonplaats te realiseren, met voldoende woonplekken en de juiste begeleiding.

Realisatieplan voor Opbouw-, Ombouw-, Afbouw en spreiding MO en BW

Opstellen van het realisatieplan Opbouw-, Ombouw-, Afbouw en spreidingsplan van voorzieningen maatschappelijke opvang en beschermd wonen regio Zeeland.

Randvoorwaardelijk is de verbinding met wonen.

Regionale basismonitoring beschermd wonen, maatschappelijke opvang en vrouwenopvang

De Zeeuwse gemeenten zien de tekorten op de maatschappelijke opvang en veilige opvang oplopen. Die tekorten worden op basis van partnerafspraken bekostigd uit middelen voor beschermd wonen. Het is belangrijk op te merken dat een deel van de financiering voor Veilig Thuis ook onder deze dekking valt. Het komende jaar zullen wij toetsen waar de tekorten vandaan komen. Daarvoor is verdere inrichting van de regionale basismonitoring beschermd wonen, maatschappelijke opvang en vrouwenopvang noodzakelijk.

3.10 Volksgezondheid

GGD

Een groot gedeelte van de uitvoering van de Wet publieke gezondheid hebben we belegd bij de gemeenschappelijke regeling GGD Zeeland. De GGD geeft onder andere uitvoering aan de jeugdgezondheidszorg, infectieziektebestrijding, medische milieukunde (waaronder PFAS-gerelateerde zaken) en psychosociale hulpverlening. Daarnaast zijn we verbonden aan de Zeeuwse Zorg Coalitie waarin de Zeeuwse gemeenten samenwerken met zorgaanbieders, verzekeraars en inwoners om de groeiende zorgkloof in Zeeland te dichten. Voor extra informatie verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden Partijen.

Samenwerking Medisch en Sociaal Domein in Vlissingen

Ook in 2025 zetten we in op de samenwerking tussen het medisch en sociaal domein. Binnen Kerngezond nemen we gezamenlijk de verantwoordelijkheid om de zorg en

ondersteuning in Vlissingen toekomstbestendig te maken. Vanuit GALA (Gezond Actief Leven Akkoord) en IZA (Integraal Zorgakkoord) zetten we in op positieve gezondheid en het realiseren en implementeren van de ketenaanpakken vanuit de gemeentelijke IZA-opgaven. Zeeuws worden ketenaanpakken uitgewerkt voor o.a. Valpreventie, Kansrijke Start, GGZ opgave en Overgewicht. In Vlissingen gaan we in 2025 in ieder geval verder aan de slag met Kansrijke Start en Welzijn op Recept.

Kansrijke start is voor ons onderdeel van het bredere thema Kansrijk Opgroeien. Met dit thema werken we aan: kinderen/jongeren de kans bieden om zich optimaal te ontwikkelen met aandacht voor gezin, school en omgeving. We organiseren bijeenkomsten om het netwerk beter in kaart te brengen en samen te werken. Gezamenlijke deskundigheidsbevordering en casuïstiekbespreking maken hier onderdeel van uit. Dit gaat in de gemeente Vlissingen ertoe leiden dat ieder kind de best mogelijke start van zijn of haar leven krijgt en een optimale kans op een goede toekomst. Met inzet en behulp van het gehele betrokken medische en sociale netwerk. Dat zij elkaar weten te vinden, elkaars mogelijkheden kennen en samen kunnen afstemmen wat het best passend is voor deze kinderen/gezinnen willen we ervoor zorgen dat het voor de gezondheid en ontwikkeling van een kind niet uitmaakt waar zijn of haar wieg staat, maar zich op fysiek, mentaal en sociaal gebied goed kan ontwikkelen.

Voor Welzijn op Recept dragen we vanuit de lokale ervaringen bij aan het realiseren van een Zeeuwse keten.

Kerngezond

Kwalitatief goede en bereikbare zorg is belangrijk voor onze inwoners en levert bovendien een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid en het vestigingsklimaat. Met Kerngezond (het fiche Zorg vanuit WIZ) krijgt de zorginfrastructuur een impuls. De drie onderdelen hangen met elkaar samen en versterken elkaar.

- Zeeuwse Zorginfrastructuur; binnen de Zeeuwse zorgcoalitie werken we met de andere Zeeuwse gemeenten, Provincie, zorgaanbieders en zorgverzekeraar samen aan een toekomstbestendige zorginfrastructuur.
- Opleiden huisartsen en physician assistants (PA's) in Zeeland: De Huisartsopleiding Nederland en het Erasmus MC werken samen met de Zeeuwse huisartsen zodat het praktijkgedeelte van de opleiding volledig in Zeeland ingevuld kan worden. De masteropleiding voor PA's wordt verzorgd door de HAN University of Applied Sciences. In samenwerking met de HZ wordt, waar mogelijk, onderwijs in Vlissingen aangeboden.
- Ontwikkelen drie Kerngezond-centra in Vlissingen

Met zorgverzekeraar CZ zijn we verantwoordelijk voor de uitvoering van het onderdeel Kerngezondcentra. In nauwe samenwerking met Vlissingse huisartsen en betrokken zorgaanbieders ontwikkelen we Kerngezond in Vlissingen. Als gemeente zijn we ook participant in de samenwerking Kerngezond. Buurteams Vlissingen en onze gemeentelijke Toegang Wmo & jeugd leveren hierin een belangrijke bijdrage.

Wat willen we bereiken?

Gezonde en vitale inwoners.

Wat gaan we daarvoor doen?

Plan van aanpak “Regeling specifieke uitkering sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023–2026”

Uitvoering geven aan Plan van aanpak “Regeling specifieke uitkering sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023–2026” (brede SPUK-GALA).

Wat willen we bereiken?

Kinderen/jongeren de kans bieden om zich optimaal te ontwikkelen met aandacht voor gezin, school en omgeving.

Wat gaan we daarvoor doen?

IZA ketenaanpakken

Realiseren en implementeren van in ieder geval de IZA ketenaanpakken Kansrijke Start en Welzijn op Recept.

3.11 Lokale inclusie agenda

We stellen samen met verschillende stakeholders, waaronder de raads werkgroep, een Lokale Inclusie Agenda op en bieden deze ter vaststelling aan de gemeenteraad aan. Dit is een verplichting die voortkomt uit de bekrachtiging van het VN-verdrag Handicap. Dit verdrag heeft als doel dat de wereld toegankelijk en inclusief wordt voor iedereen. Achterstanden die mensen met een beperking ervaren om volwaardig mee te kunnen doen, moeten worden weggenomen. Het belang van het vaststellen van een Lokale Inclusie Agenda, is het inzetten op een inclusieve samenleving waarin iedereen mee kan doen en niemand wordt gediscrimineerd of uitgesloten. Van belang is dat er meer en blijvend aandacht wordt besteed aan de inclusie van zowel mensen met een beperking als mensen die om verschillende redenen worden gediscrimineerd of uitgesloten van volwaardige deelname aan de samenleving. De Gemeente Vlissingen werkt actief aan een inclusieve samenleving. Een samenleving waaraan iedereen optimaal kan deelnemen. Maakt niet uit hoe oud of hoe jong je bent, wat je culturele achtergrond, gender, seksuele voorkeur, levensvisie, inkomen, talenten en beperkingen zijn.

Wat willen we bereiken?

Een vastgestelde Lokale Inclusie Agenda gericht op een inclusieve samenleving waarin iedereen mee kan meedoen en niemand wordt gediscrimineerd of uitgesloten.

Wat gaan we daarvoor doen?

Opstellen en vaststellen van een Lokale inclusie agenda

We stellen samen met verschillende stakeholders, waaronder de raads werkgroep, een Lokale Inclusie Agenda op en bieden deze ter vaststelling aan de gemeenteraad aan.

3.12 Wat mag het kosten?

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)	Jaarrekening	Programmabegroting				
Programma totalen	2023	2024	2025	2026	2027	2028
LASTEN	152.141	173.509	179.996	178.561	179.997	184.867
BATEN	39.783	38.570	38.338	35.528	35.548	35.458
Saldo voor bestemming	112.358	134.939	141.658	143.033	144.449	149.409
Mutatie reserves						
Toevoeging reserve opvang vluchtelingen	3.963	1.809	2.074			
Toevoeging reserve centrumtaken	14.505					
Toevoeging reserve investeringsfonds soc.domein	360					
Toevoeging reserve sociaal domein		24.198				
Toevoeging reserve regiobudget centrumtaken		16.070				
Toevoeging reserve doorcentr Beschermd Wonen Vliss		8.058				
Onttrekking reserve opvang vluchtelingen						
Onttrekking reserve sociaal domein		-25	-1.400	-1.400		
Onttrekking reserve centrumtaken	-1.804	-48.325				
Onttrekking reserve revitalisering accommodaties	-117	-71	-71	-71	-71	-71
Saldo na bestemming	129.265	136.651	142.261	141.563	144.378	149.338
LASTEN	2023	2024	2025	2026	2027	2028
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.904	3.299	2.947	3.050	3.120	3.149
5.1 Sportbeleid en activering	2.287	1.822	1.914	1.922	1.715	1.778
5.5 Cultureel erfgoed			134	134	127	135
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	9.320	11.380	9.245	7.137	5.511	5.666
6.2 Wijkteams	7.965	8.799				
6.22 Wijkteams Jeugd			2.287	1.897	1.934	1.984
6.23 Wijkteams Integraal			8.651	8.751	9.165	9.536
6.3 Inkomensregelingen	34.296	33.634	34.970	34.789	35.684	35.693
6.4 Begeleide participatie	20.866	20.809	20.462	19.724	19.616	19.894
6.5 Arbeidsparticipatie			150			
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	2.507	2.705				
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)			2.948	3.147	3.353	3.580
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)			6.319	6.890	7.446	8.047
6.712 Begeleiding (WMO)			3.173	3.396	3.615	3.849
6.713 Dagbesteding (WMO)			2.359	2.502	2.656	2.823
6.714 overige maatw arr (WMO)						
6.71a Huishoudelijke hulp (WMO)	5.209	6.392				
6.71b Begeleiding (WMO)	4.608	4.684				
6.71c Dagbesteding (WMO)	1.987	2.510				
6.72a Jeugdhulp begeleiding	2.829	7.177				
6.72b Jeugdhulp behandeling	1.973	1.846				
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	3.848	3.002				
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf ovg	339	579				
6.73a Pleegzorg	2.037	1.363				
6.73b Gezinsgericht	663	636				
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	3.057	2.563				
6.74a Jeugd beh. GGZ zonder verblijf	3.259	2.682				
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verbl	1.059	1.135				
6.74c Gesloten plaatsing	593	1.259				
6.752 Jeugdhulp ambuland reg			11.476	11.310	10.326	10.791
6.762 Jeugdhulp met verbl regionaal			11.232	12.067	13.509	15.112
6.763 Jeugdhulp met verbl landelijk			625	669	749	839
6.791 PGB (WMO)			1.301	1.355	1.412	1.471
6.792 PGB Jeugd			24	24	25	25

6.811 Beschermd wonen (WMO)			41.189	41.292	41.300	41.306
6.812 Maatsch- en vrouwenopv (WMO)			12.834	12.474	12.492	12.508
6.81a Beschermd wonen (WMO)	22.702	38.753				
6.81b MO en VO (WMO)	13.806	12.789				
6.821 Jeugdbescherming			2.134	2.345	2.592	2.862
6.822 Jeugdreclassering			339	377	418	465
6.82a Jeugdbescherming	1.507	876				
6.82b Jeugdreclassering	206	146				
6.91 Coördinatie en beleid (WMO)			187	187	187	187
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd			78	83	88	94
7.1 Volksgezondheid	2.312	2.669	3.019	3.040	2.958	3.073
Totaal lasten	152.141	173.509	179.996	178.561	179.997	184.867
BATEN	2023	2024	2025	2026	2027	2028
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.648	1.942	1.531	1.580	1.591	1.591
5.1 Sportbeleid en activering	952	519	730	269		
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	7.871	6.163	5.620	1.757	1.439	1.330
6.2 Wijkteams	630					
6.3 Inkomensregelingen	27.018	28.357	28.958	29.696	30.461	30.461
6.4 Begeleide participatie	250					
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	31	180				
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)			221	239	256	274
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)			421	1.220	1.227	1.227
6.714 overige maatw arr (WMO)						
6.71a Huishoudelijke hulp (WMO)	369	476				
6.73a Pleegzorg	37					
6.811 Beschermd wonen (WMO)			420	411	411	411
6.812 Maatsch- en vrouwenopv (Wmo)			163	164	164	164
6.81a Beschermd wonen (WMO)	430	430				
6.81b MO en VO (WMO)	429	229				
7.1 Volksgezondheid	119	274	274	192		
Totaal baten	39.783	38.570	38.338	35.528	35.548	35.458

3.13 Investeringsen

Voor dit programma zijn geen investeringen opgenomen.

Programma Bestuur

Programmadoel Bestuur

Het doel van het programma bestuur is kort samengevat goed bestuur. Goed bestuur is onder te verdelen in drie hoofdthema's:

1. de relatie van het gemeentebestuur met haar inwoners, ondernemers en instellingen;
2. de samenwerking met andere overheden;
3. het samenspel tussen het college van B&W, de gemeenteraad en de ambtelijke organisatie.

Met onze inwoners, ondernemers en instellingen willen we werken aan wat we gezamenlijk belangrijk vinden voor de gemeente Vlissingen. We geven daaraan richting op basis van de gezamenlijk vastgestelde strategische koers Vlissingen 2040. Onze werkwijze om de programmadoelen te bereiken kenmerkt zich door: het samen doen, de dialoog opzoeken, de participatie bevorderen en klantgericht werken.

We werken samen met onze buurgemeentes. In de regio werken we samen in het Overleg Zeeuwse Overheden (OZO) op de thema's wonen, economie, arbeidsmarkt, sociaal domein, milieu, energie en klimaat. Met het rijk, provincies, waterschappen en andere gemeenten werken we samen aan de complexe opgaven waar we als overheden voor staan. Samen kunnen we meer bereiken als één overheid. Belangrijk blijft het compensatiepakket 'Wind in de Zeilen' waarin we met het rijk en de provincie de voortgang en integraliteit van de uitvoering van dit pakket bewaken.

Als het gaat om het samenspel tussen bestuur en organisatie accepteren en respecteren we een duidelijke rolverdeling tussen gemeenteraad, college en organisatie. De gemeenteraad vertegenwoordigt de inwoners en ondernemers, stelt de kaders vast en controleert het college. Het college bestuurt collegiaal de gemeente. De ambtelijke organisatie adviseert onafhankelijk, bereidt de besluiten voor en voert deze uit. We zijn in deze rolverdeling transparant over de manier waarop we met bevoegdheden omgaan.

De besluiten die we nemen en andere overheidsinformatie publiceren we actief op grond van de Wet open overheid én omdat we transparantie een belangrijke kernwaarde vinden in onze woorden en daden als gemeente. De gemeente wil zich verder ontwikkelen tot een integrale overheid; een servicegerichte én betrouwbare organisatie zonder onnodige drempels en procedures. Bestuur en organisatie inspireren, stimuleren en faciliteren daarbij inwoners, ondernemers, instellingen en andere (triple helix) partners en zoeken actief de dialoog en samenwerking met hen. Daarvoor gebruiken we ook de website, sociale media en bieden we ook digitale kanalen. Bestuur en organisatie tonen zich een betrouwbare partij: we zeggen wat we doen en doen wat we beloven. We zeggen het ook als iets niet kan en dan zoeken we samen naar oplossingen, in de geest van de Omgevingswet en in het gezamenlijke belang van Vlissingen. We blijven investeren in de verbetering en het op peil houden van onze dienstverlening en willen daarbij ook digitalisering een ondersteunende rol laten spelen. Randvoorwaardelijk daarvoor is dat we voldoende gekwalificeerd personeel hebben. Dat is een uitdaging in de huidige arbeidsmarkt. Tenslotte gaan we actief op zoek naar subsidiemogelijkheden voor co-financiering van onze projecten.

4.1 Dienstverlening

Wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen voor het thema Dienstverlening?

- De ontwikkeling van Omnichannel binnen dienstverlening; door kanalen als persoonlijk contact, e-mail, telefoon en app naadloos op elkaar te laten aansluiten. Bij Omnichannel kan de gebruiker alle kanalen van een organisatie door elkaar gebruiken en telkens dezelfde dienstverlening ervaren.
- Leveren van op maat gemaakte publieke diensten. Eenvoud en gemak staan hierbij voorop. Het streven is om zoveel mogelijk zaken digitaal af te handelen maar de klant bepaalt zelf welk beschikbaar kanaal deze kiest.
- Digitalisering en innovatie in dienstverlening nemen steeds meer een vlucht. Door gebruik te maken van nieuwe technologieën waaronder kunstmatige intelligentie (AI), zoals ChatGPT of CoPilot, kunnen processen binnen de dienstverlening nog toegankelijker worden gemaakt voor onder andere inwoners en ondernemers.

Wat zijn de belangrijkste beleidsdoelen voor het thema Dienstverlening?

Doel 1. In 2025 scoort de telefonische dienstverlening een 6,5. Met als uiteindelijk doel de waardering van een 6,7 in 2028.

Doel 2. In 2025 scoort de klanttevredenheid van de bezoeker aan de balie en het stadhuis een 8,0. Met als uiteindelijk doel de waardering van een 8,5 in 2028.

Wat zijn de indicatoren bij de beleidsdoelen voor het thema Dienstverlening?

De totale waardering van de telefonische dienstverlening is gebaseerd op:

- Reactietijd (opnemen, wachtstand en doorverbinden);
- Deskundigheid (verstreckte informatie, richtlijnen opnemen en afsluiten en doorvragen);
- Houding (vriendelijkheid, betrokkenheid en beleefdheid).

bronnen:

- *Onderzoek Mysteryguest – De Onderzoeksfabriek*
- *Kwartaalmonitoring telefoonsysteem TEAMS*

De totale waardering van de bezoekers aan de balie en het stadhuis is gebaseerd op:

- Wachtijd (conform servicenormen gemeente Vlissingen)
- Houding (service, vriendelijkheid, betrokkenheid en beleefdheid).

bronnen:

- *Integrale klantreizen*
- *Klanttevredenheidsmonitor*

Wat zijn de belangrijkste activiteiten om de beleidsdoelen te behalen?

- Aanscherping proces telefonie en inkomende brieven en uitbreiding kwaliteitscontroles;
- Frequente afstemming met directie en teamleiders over resultaten kwaliteitscontroles;
- Mystery-onderzoek (tweejaarlijks) rondom kwaliteit van telefonische dienstverlening;
- Inhoudelijke reacties bezoekers worden meegenomen in kwartaaloverleg teams Publiekszaken;
- Jaarlijks integrale klantreizen door afzonderlijke teams. Deze klantreis geeft het proces weer wat de klanten (inwoners, ondernemers, andere betrokkenen van de gemeente) doorlopen bij interacties met de gemeente Vlissingen.
- Workshops en trainingen klantvriendelijkheid en gastvrijheid medewerkers.

Wat is de mate van invloed van de gemeente op het bereiken van de doelen voor dit thema?

Om de gestelde doelen te bereiken, is de mate van invloed redelijk groot tot groot (4-5). Met het regelmatig inventariseren van gewenste behoeftes, op maat gemaakte leerprogramma's (trainingen, workshops) voor de medewerkers van de verschillende teams en duidelijke sturing en begeleiding van de medewerkers kunnen de gewenste doelen worden gerealiseerd.

Welke verbonden partijen zijn betrokken bij het thema Dienstverlening?

n.v.t.

4.2 Participatie

Wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen voor het thema participatie?

- De samenleving wordt mondiger en wil meer invloed op beleidsontwikkelingen en besluiten.

- Met de invoering van de Omgevingswet is participatie nog belangrijker geworden. De wet biedt uitdrukkelijk meer ruimte aan ideeën van initiatiefnemers en aan intensievere afstemming met bewoners.
- Dé inwoner bestaat niet. Dat betekent iets voor de manier van participatie. Dus niet één generieke boodschap voor alles en iedereen, maar participatie op maat om zoveel mogelijk effect te genereren.

Wat zijn de belangrijkste beleidsdoelen voor het thema Participatie?

- In 2025 zijn 2000 (verdubbeling) meer inwoners betrokken bij bewonersparticipatie op het participatieplatform doemee.vlissingen.nl
- We blijven initiatieven vanuit de samenleving stimuleren en faciliteren. In 2025 zijn er meer (van 5 naar 10) initiatieven uit de samenleving gefaciliteerd.

Wat zijn de indicatoren bij de beleidsdoelen voor het thema Participatie?

- Aantal unieke inwoners die geregistreerd staan in de Doemee
- Aantal initiatieven (per wijk)

Wat zijn de belangrijkste activiteiten van de gemeente?

- Doemee.vlissingen.nl wordt voor steeds meer projecten ingezet als één van de participatiemiddelen
- Uitgebreide communicatie over het platform doemee.vlissingen.nl
- De wijkcoördinatoren sluiten aan bij wijkraden, dorpsraden en andere overleggen in de wijken
- De wijkcoördinatoren treden op als verbinder tussen inwoners en de gemeente
- De wijkcoördinator is makkelijk te benaderen voor advies en informatie van wijkbewoners en een goede stimulator voor participatie door inwoners.
- Initiatieven ondersteunen, bekendheid geven aan deze initiatieven en het feit dat wij dit soort initiatieven willen faciliteren
- Het participatiebeleid wordt geëvalueerd

Wat is de mate van invloed van de gemeente op het bereiken van de doelen voor dit thema?

De invloed van de gemeente op de doelstelling meer deelnemers op het participatieplatform aan te laten sluiten is groot. Door meer projecten en vooral meer variatie in onderwerpen aan te brengen, zal een groter en breder scala aan deelnemers zich aansluiten.

De invloed op toename van faciliteren van het aantal gerealiseerde (bewoners)initiatieven is minder, omdat de gemeente daarbij mede afhankelijk is van het aantal nieuwe initiatieven dat zich aandient. Mocht de groei van het aantal initiatieven van derden deels uitblijven, wordt er meer geïnvesteerd in het stimuleren en informeren van bewoners(groepen) door onder andere de wijkcoördinatoren. Dit kan uiteindelijk tot meer en kansrijkere bewonersinitiatieven leiden.

Welke verbonden partijen zijn betrokken bij het thema Participatie?

Buurtteams Vlissingen.

4.3 Wat mag het kosten?

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)	Jaarrekening	Programmabegroting				
Programma totalen	2023	2024	2025	2026	2027	2028
LASTEN	5.590	5.606	5.164	4.186	4.134	4.534
BATEN	661	899	669	693	699	726
Saldo voor bestemming	4.929	4.707	4.495	3.493	3.435	3.808
Mutatie reserves						
Toevoeging reserve budgetoverhevelingen	3.658					
Toevoeging reserve organisatie doorontwikkeling	1.173					
Onttrekking reserve organisatie doorontwikkeling	-444	-897	-469	-64		
Onttrekking reserve budgetoverhevelingen		-1.534				
Saldo na bestemming	9.316	2.276	4.026	3.429	3.435	3.808
LASTEN	2023	2024	2025	2026	2027	2028
0.1 Bestuur	2.730	2.937	2.863	2.938	3.050	3.151
0.2 Burgerzaken	2.861	3.285	3.401	3.534	3.488	3.635
0.8 Overige baten en lasten		-616	-1.099	-2.287	-2.404	-2.252
Totaal lasten	5.590	5.606	5.164	4.186	4.134	4.534
BATEN	2023	2024	2025	2026	2027	2028
0.1 Bestuur	68					
0.2 Burgerzaken	593	899	669	693	699	726
Totaal baten	661	899	669	693	699	726

4.4 Investeringsen

Voor dit programma zijn geen investeringen opgenomen.

Overhead

Overhead

Om de raad op eenvoudige wijze inzicht te geven in de totale overheadkosten van de organisatie en ook meer zeggenschap over die kosten te geven, is voorgeschreven dat in het programmaplan een apart overzicht wordt opgenomen van de overheadkosten. Overhead betreft alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces.

Tot dit taakveld behoren de kosten van overhead, dat wil zeggen alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces:

- financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie;
- personeel en organisatie;
- gemeentesecretaris;
- inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement);
- juridische zaken;
- bestuurszaken en bestuursondersteuning;

- informatievoorziening en automatisering van PIOFACH (Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Administratieve organisatie, Communicatie, Huisvesting)-systemen;
- facilitaire zaken en huisvesting (incl. beveiliging);
- documentaire informatievoorziening (DIV);
- managementondersteuning primair proces.

5.1 Wat mag het kosten?

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)	Jaarrekening	Programmabegroting				
Programma totalen	2023	2024	2025	2026	2027	2028
LASTEN	21.809	26.569	23.604	24.248	25.225	25.907
BATEN	5.690	7.403	5.990	5.999	5.992	6.020
Saldo voor bestemming	16.119	19.166	17.614	18.249	19.233	19.887
Mutatie reserves						
Toevoeging reserve nieuwbouw stadsbeheer			1.300			
Onttrekking reserve nieuwbouw stadsbeheer			-51	-53	-53	-53
Saldo na bestemming	16.119	19.166	18.863	18.196	19.179	19.833
LASTEN						
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
0.4 Overhead	21.809	26.569	23.604	24.248	25.225	25.907
Totaal lasten	21.809	26.569	23.604	24.248	25.225	25.907
BATEN						
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
0.4 Overhead	5690	7403	5.990	5.999	5.992	6.020
Totaal baten	5.690	7.403	5.990	5.999	5.992	6.020

5.2 Investeringsplan

Voor dit programma is de volgende investering en de toelichting opgenomen.

		INVESTERINGSPLAN				
Investering (bedragen x € 1.000)	Totaal	2025	2026	2027	2028	
1 Hybride werken	1.498	1.498	0	0	0	
Totaal investeringsplan	1.498	1.498	0	0	0	

1. Hybride werken

Met hybride werken creëren we een aantrekkelijke kantooromgeving met een passende werkplekmix die de organisatie maximaal ondersteunt om te presteren, te ontwikkelen en samen te werken aan de opgaven in de gemeente Vlissingen. Hybride werken vraagt om het verbouwen en herinrichten van de kantooromgeving.

Algemene dekkingsmiddelen

Inleiding

De algemene dekkingsmiddelen betreffen de middelen die door de gemeente vrij besteed mogen worden en niet gebonden zijn aan een specifiek (beleids)doel.

Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is

Onder lokale heffingen worden de verwachte opbrengsten en uitvoeringskosten opgenomen die verband houden met de onroerende zaakbelasting, zoals toeristenbelasting en hondenbelasting aangezien deze middelen niet gebonden zijn aan een specifieke besteding. Daarnaast zijn onder de lasten de kosten van heffing en invordering en informatievoorziening (specifiek gebruikt voor de belastingen) opgenomen.

Voor een toelichting op de gemeentelijke belastingen wordt verwezen naar paragraaf lokale heffingen waarin wordt ingegaan op de beleidsuitgangspunten, belastingvoorstellen en het kwijtscheldingsbeleid. In deze paragraaf wordt naast bovengenoemde belastingen ook ingegaan op de heffingen niet zijnde algemene dekkingsmiddelen.

Algemene uitkeringen

Betreft de algemene uitkering Gemeentefonds op basis van de uitgangspunten en ramingen inclusief de septembercirculaire 2024.

Dividend

Betreft het verwachte dividend over de aandelen in de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), Evides Aqua b.v. en Zeeuwse Energie Houdstermaatschappij (ZEH).

Saldo van de financieringsfunctie

De financieringsfunctie betreft het saldo tussen de externe rentelasten en –baten en de rente die wordt toegerekend aan de grondexploitatie en taakvelden. Hiermee vormt dit het grootste deel van het renteresultaat. Een nadere toelichting op het renteresultaat is opgenomen in de paragraaf financiering.

6.1 Wat mag het kosten?

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)	Jaarrekening	Programmabegroting				
Programma totalen	2023	2024	2025	2026	2027	2028
LASTEN	2.089	1.549	1.795	1.862	1.801	1.876
BATEN	196.579	223.894	212.431	210.862	216.202	219.919
Saldo voor bestemming	-194.490	-222.345	-210.636	-209.000	-214.401	-218.044
Mutatie reserves						
Toevoeging algemene reserve	8.744	8.772	8.801	7.000	7.000	4.805
Toevoeging reserve GBE Aqua	5.121	9.294				
Onttrekking algemene reserve	-4.591	-5.794				
Saldo na bestemming	-185.215	-210.073	-201.835	-202.000	-207.401	-213.239
LASTEN	2023	2024	2025	2026	2027	2028
0.5 Treasury	476	31	206	215	147	152
0.61 OZB woningen	1.613	1.518	1.588	1.647	1.654	1.724
0.7 Alg. en ovg uitk. gemeentefonds		-				
Totaal lasten	2.089	1.549	1.795	1.862	1.801	1.876
BATEN	2023	2024	2025	2026	2027	2028
0.5 Treasury	6.349	28.407	6.331	6.331	6.331	6.331
0.61 OZB woningen	7.017	7.292	7.593	7.824	8.125	8.444
0.62 OZB niet-woningen	8.683	8.737	9.140	9.442	9.808	10.970
0.64 Belastingen overig	668	752	782	807	838	870
0.7 Alg. en ovg uitk. gemeentefonds	172.597	177.213	187.062	184.529	188.456	190.277
3.4 Economische promotie	1.264	1.493	1.523	1.930	2.644	3.028
Totaal baten	196.579	223.894	212.431	210.862	216.202	219.919

Verplichte beleidsindicatoren

Totaal overzicht verplichte beleidsindicatoren

Naam indicator	Beschrijving	Jaar laatste meting	Vlissingen	Landelijk	Bron
Omvang huishoudelijk restafval	De hoeveelheid restafval per bewoner per jaar(kg)	2022	240,0	148,0	CBS
Hernieuwbare elektriciteit	Elektriciteit opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa	2022	34,8	41,3	RWS
Vestigingen (van bedrijven)	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.	2023	168,5	197,1	LISA
Gemiddelde WOZ waarde	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.	2024	247,0	379,0	CBS
Nieuw gebouwde woningen	Het aantal nieuwbouwwoningen per 1.000 woningen	2023	17,6	9,1	Basisregistraties adressen en gebouwen
Demografische druk	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar	2024	78,8	70,3	CBS
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten	2024	968	nbn	COELO
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten	2024	1.038	nbn	COELO
Banen	Het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar	2023	755,1	891,8	CBS
Verwijzingen Halt	Het aantal verwijzingen naar Halt per 1.000 inwoners van 12 t/m 17 jaar.	2023	17	9	Bureau Halt
Winkeldiefstallen	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	2023	4,4	2,5	CBS
Geweldsmisdrijven	Het aantal geweldsmisdrijven. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).	2023	5,6	4,3	CBS
Diefstallen uit woning	Het aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners	2023	0,9	1,3	CBS
Vernielingen en beschadigingen	Het aantal vernielingen en beschadigingen per 1.000 inwoners.	2023	8,3	5,8	CBS
Funciemenging	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.	2023	47,4	55,8	LISA
Absoluut verzuim	Het aantal leer- of kwalificatieplichtige jongeren dat absoluut verzuimer is (geweest) gedurende het schooljaar: de jongere is niet ingeschreven bij een onderwijsinstelling en beschikt niet over een vrijstelling. De periodeaanduiding '2023' staat voor schooljaar '2022/2023'.	2023	2,1	6,3	DUO
Relatief verzuim	Het aantal leer- of kwalificatieplichtige leerlingen (per 1.000 leerlingen) waarbij sprake is van meer dan 16 uur ongeoorloofd verzuim gedurende 4 opeenvolgende lesweken.	2023	20	27	DUO
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie	Het percentage van het totaal aantal leerlingen van 12 tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten. De periodeaanduiding '2023' staat voor schooljaar '2022/2023'.	2023	3,1	2,4	DUO
Niet-sporters	Het percentage niet - wekelijkse sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.	2022	53,1	46,4	CBS
Jongeren met een delict voor de rechter	Het percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.	2022	2	1	CBS
Kinderen in uitkeringsgezin	Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt.	2022	9	6	CBS

Werkloze jongeren	Het percentage werkloze jongeren (16-22 jaar).	2022	2	1	CBS
Netto arbeidsparticipatie	Het aandeel van de werkzame beroepsbevolking in de bevolking (beroeps- en niet-beroepsbevolking).	2023	70,4	73,1	CBS
Personen met een bijstandsuitkering	Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 10.000 inwoners.	2024	504,6	343,6	CBS
Lopende re - integratievoorzieningen	Het aantal re - integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.	2023	126,0	191,5	CBS
Jongeren met jeugdhulp	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp tenopzichte van alle jongeren tot 18 jaar	2023	17,4	13,5	CBS
Jongeren met jeugdbescherming	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdbeschermingsmaatregel tenopzichte van alle jongeren tot 18 jaar	2023	1,7	1,1	CBS
Jongeren met jeugdreclassering	Het percentage jongeren(12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar)	2023	0,7	0,3	CBS
Cliënten met een maatwerkvoorziening Wmo	Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkvoorziening is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten	2023	980	705	CBS
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2025	10,1		Eigen indicator
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2025	8,7		Eigen indicator
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2025	386,0		Eigen indicator
Overheadkosten	% van de totale lasten	2025	5,62%		Eigen indicator
Externe inhuur	Kosten inhuur externen als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2025	7,83%		Eigen indicator

Paragrafen

Paragraaf lokale heffingen

Inleiding

De lokale lasten vormen een belangrijke inkomstenbron voor de gemeente en worden betaald door burgers en bedrijven. De Gemeentewet geeft een limitatieve opsomming van de belastingen en heffingen die een gemeente mag opleggen. Deze heffingen worden onderverdeeld in twee categorieën, namelijk:

Belastingen

Tegenover een belasting staat geen rechtstreekse tegenprestatie van de gemeente. De opbrengsten dienen als algemeen dekkingsmiddel. Onze gemeente heft de volgende belastingen

- De onroerende zaakbelasting
- De forensenbelasting
- De precariobelasting
- De parkeerbelasting
- De toeristenbelasting
- De hondenbelasting

Rechten

Naast de belastingen worden er ook rechten geheven voor een geleverde dienst. Het is niet toegestaan een meer dan kostendekkend tarief te handteren voor deze rechten. Onze gemeente heft de volgende rechten:

- De rioolheffing
- De afvalstoffenheffing
- De leges
- De marktgeden
- De havengelden
- De lijkbezorgingsrechten

Uitgangspunten

Indexering en tariefverhoging

Het beleidsuitgangspunt voor alle heffingen is dat de jaarlijkse verhoging beperkt blijft tot de inflatiecorrectie. Dit betekent dat alle heffingen trendmatig worden verhoogd met 3,9%, met uitzondering van de lijkbezorgingsrechten, afvalstoffenheffing, rioolheffing en de toeristenbelasting. De tarieven voor de lijkbezorgingsrechten worden jaarlijks met 5% extra verhoogd om de kostendekking te verbeteren. Voor de afvalstoffenheffing geldt dat de tarieven in 2025 niet hoeven te worden verhoogd om kostendekkend te blijven. De rioolheffing moet, naast het inflatiepercentage van 3,9%, met 1,0% extra worden verhoogd om kostendekkend te zijn. De tarieven voor de toeristenbelasting worden verhoogd naar € 2,50. Het definitieve tarief van de OZB is afhankelijk van de stijging van de WOZ waarde. De verordening OZB wordt in de raad van december vastgesteld.

Kostendekking

Voor alle rechten is het kostendekkingspercentage in deze paragraaf vastgelegd. Hiermee wordt de transparantie m.b.t. verhouding kosten en baten per heffing vergroot.

Kwijtschelding

Een inwoner van Vlissingen kan kwijtschelding krijgen voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Dit kan indien het inkomen zo laag is dat aan de betalingsverplichting niet kan worden voldaan, ook niet door middel van een betalingsregeling. Of iemand in aanmerking komt voor gehele of gedeeltelijke kwijtschelding is afhankelijk van de persoonlijke financiële situatie. Dit wordt gedaan aan de hand van een door elke gemeente vastgestelde leidraad. De ontwikkeling van de geraamde bedragen voor de kwijtschelding over de afgelopen jaren is als volgt.

Kwijtschelding (bedragen x € 1.000)	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Afvalstoffenheffing	594	610	610
Rioolheffing	47	87	87
Totaal	641	697	697

Opbrengst heffingen

Onderstaand overzicht geeft een beeld van de geraamde en de werkelijke opbrengsten van de afgelopen jaren in relatie met het begrotingsjaar 2025.

Opbrengstheffing (bedragen x € 1.000)	Begroting 2023	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Onroerende zaakbelastingen	15.805	15.794	16.086	16.789
Afvalstoffenheffing	8.071	8.064	7.909	7.991
Hondenbelasting	321	325	333	348
Forensenbelasting	400	396	413	429
Precariobelasting	130	104	134	140
Parkeerbelastingen	209	141	210	217
Toeristenbelasting	888	868	1.080	1.094
Rioolheffing	6.395	6.481	6.783	7.318
Totaal	32.219	32.173	32.948	34.326

Onroerende zaakbelasting

De opbrengsten van de onroerendezaakbelasting (OZB) worden ingezet als algemeen dekkingsmiddel. Eigenaren van woningen en niet-woningen zijn belastingplichtig, evenals de gebruiker van een niet-woning voor de ozb-gebruikersbelasting.

De OZB-tarieven worden vastgesteld op basis van de gemiddelde waardeontwikkeling van woningen en niet-woningen (zoals bedrijven, winkels en kantoren) en de in de begroting voor dit jaar vastgestelde opbrengststijging. Voor het bepalen van het OZB-tarief zijn we afhankelijk van het stijgingspercentage van de WOZ-waarden. Dit percentage kan pas eind oktober nauwkeurig worden doorberekend, aangezien dan meer dan 70% van de WOZ-gegevens bekend is. De verordening OZB wordt daarom in december aan de raad aangeboden. In beginsel wordt voor 2025 de OZB verhoogd met 3,9% inflatiecorrectie.

Op basis van deze gegevens wordt in de verordening een percentage vastgesteld waarmee het aanslagbedrag wordt berekend. De formule hiervoor is: Waarde x percentage = aanslagbedrag.

Daarnaast is in Vlissingen het stelsel van voorwaarden voor artikel 12 van invloed op de OZB-berekening. Dit betekent dat het gewogen gemiddelde van de OZB-tarieven in Vlissingen minimaal 140% moet bedragen van het landelijk gewogen gemiddelde.

OZB	2021	2022	2023	2024	2025
Eigenaar woningen	0,1441%	0,1389%	0,1283%	0,1214%	0,1261%
Eigenaar niet-woningen	0,3867%	0,4052%	0,4399%	0,4393%	0,4564%
Gebruiker niet-woningen	0,3072%	0,3219%	0,3495%	0,3490%	0,3626%

Rioolheffing

Met de opbrengst van de heffing worden de lasten van het beheer van het riool gedekt. De opbrengsten mogen maximaal 100% kostendekkend zijn. Belastingplichtig zijn de gebruikers van woningen en niet-woning die direct of indirect lozen op de gemeentelijke riolering. De rioolheffing wordt trendmatige verhoogd met (3,9%). Daarnaast wordt het tarief met 1% extra verhoogd om te komen tot 100% kostendekkendheid.

De financiële onderbouwing van de rioolheffingen is gebaseerd op het gemeentelijk rioleringsplan (GRP). In 2024 is deze vastgesteld.

Dit geeft de volgende tarieven:

Rioolheffing (per perceel, in €)	2021	2022	2023	2024	2025
Rioolheffing eigenaar	210,13	210,13	201,13	209,18	219,43
Rioolheffing gebruiker	68,80	60,54	60,54	62,96	66,05

Afvalstoffenheffing

Met de opbrengst van de heffing worden de lasten van de inzameling en verwerking van het afval gedekt dat door de reiniging wordt ingezameld. Belastingplichtige is de gebruiker van de woning, waar het huishoudelijk afval ontstaat.

Vanaf 2024 is er een tariefstelsel wijziging doorgevoerd. Dit houdt in dat er een tarief is ingevoerd afhankelijk van de grootte van het huishouden. De opbrengsten van de afvalstoffenheffing mogen maximaal 100% kostendekkend zijn. Hierdoor is het niet noodzakelijk om de tarieven te verhogen ten opzichte van 2024

Voor nu geeft bovenstaande het volgende tarief:

Afvalstoffenheffing (in €)	2021	2022	2023	2024	2025
Eenpersoonshuishouden	316,97	332,18	353,77	323,86	323,86
Tweepersoonshuishouden	316,97	332,18	353,77	346,58	346,58
Meerpersoonshuishouden	316,97	332,18	353,77	394,62	394,62

Hondenbelasting

De opbrengst wordt gebruikt als algemeen dekkingsmiddel. Elke houder van één of meer honden is hondenbelasting verschuldigd. Op basis van aangifte wordt de houder aangeslagen. Voor de eerste hond wordt een basisbedrag in rekening gebracht. Voor elke tweede en volgende hond geldt het dubbele tarief. Dit geeft de volgende tarieven:

Hondenbelasting (in €)	2021	2022	2023	2024	2025
Tarief 1e hond	94,40	95,82	99,56	102,75	106,75
Tarief 2e en volgende hond	188,79	191,62	199,09	205,50	213,60

Forensenbelasting

De opbrengst wordt gebruikt als algemeen dekkingsmiddel. Belastingplichtige is degene die een woning heeft in de gemeente Vlissingen maar hier niet feitelijk woonachtig is. De forensenbelasting wordt trendmatig verhoogd met (3,9%).

Forensenbelasting (in €)	2021	2022	2023	2024	2025
Tarief per woning	907,67	921,29	957,22	987,85	1.026,38

Precariobelasting

De opbrengst wordt gebruikt als algemeen dekkingsmiddel. De belastingplichtige is degene die voorwerpen op of onder of boven gemeente grond heeft.

De precariobelasting heeft sinds 2022 geen inkomsten meer van de kabelbelasting. Wel loopt er nog een beroepsprocedure tegen de kabelbelasting. De tarieven voor deze heffing worden uitsluitend trendmatig verhoogd met 3,9%.

Parkeerbelasting

Om het parkeren te reguleren is het noodzakelijk om parkeerbelasting te heffen. De opbrengst wordt gebruikt als algemeen dekkingsmiddel. De houder van het voertuig is belastingplichtig.

De (basis)tarieven worden geïndexeerd met 3,9% en afgerond op 10 centen. Afronding op 10 centen is nodig om logische tarieven te communiceren en contante betalingen bij betaalautomaten mogelijk te houden. De naheffingsaanslag gaat wel omhoog van € 76,70 naar € 78,80.

Toeristenbelasting

De opbrengsten worden gebruikt als algemeen dekkingsmiddel. Belastingplichtige is degene die gelegenheid biedt tot verblijf. De toeristenbelasting wordt in 2025 verhoogd naar:

Toeristenbelasting (in €)	2021	2022	2023	2024	2025
Bestaand verblijfsmiddel	1,76	1,79	2,04	2,11	2,50
Meegebracht verblijfsmiddel	1,59	1,61	1,83	1,89	2,25

Bedrijven Investerings Zone (BIZ)

In samenwerking met de vertegenwoordigers van de winkeliers en horecaondernemers in de binnenstad, verenigd in de Vlissingse Ondernemers Centrale (VOC) is voor een deel van de binnenstad de Bedrijveninvesteringszone (BIZ) gerealiseerd voor de periode 1 januari 2022 tot 1 januari 2027.

Marktgeden

Marktgeden worden geheven voor het innemen van openbare gemeentegrond en voor de beschikbaarstelling van gemeentelijke voorzieningen. De marktgeden worden verhoogd met de index (3,9%).

Leges

Voor het verstrekken van een vergunning of document wordt een vergoeding in de vorm van leges gevraagd. Deze leges worden ook verhoogd met de index (3,9%).

Lijkbezorgingsrechten

Voor het begraven en het huren van een graf enz. wordt een vergoeding in de vorm van lijkbezorgingsrechten gevraagd. Deze rechten worden naast de index (3,9%) extra verhoogd met 5% om de kostendekkendheid te verhogen.

Havengelden

Havengelden worden geheven voor het innemen van openbare gemeentewateren en voor de beschikbaarstelling van gemeentelijke voorzieningen (kade). Deze rechten worden ook verhoogd met de index (3,9%).

Belastingdruk

De tarieven voor de rioolheffing en de onroerende-zaakbelastingen stijgen. Daarmee stijgen de woonlasten. Wat dit betekent voor een eigenaar van een pand in 2025 ten opzichte van 2024 wordt in onderstaande tabel weergegeven.

Geraamde opbrengst (in €)	2024	2025
OZB lasten voor een gezin met een eigen woning	302,17	329,21
Rioolheffing voor een gezin	272,14	285,47
Afvalstoffenheffing voor een gezin	394,62	394,62
Totale woonlasten voor gezin	968,93	1.009,30

Kengetallen belastingcapaciteit

Sinds begroting 2016 worden in de paragraaf lokale lasten een aantal kengetallen opgenomen in relatie het landelijke gemiddelde. Voor 2025 gelden in Vlissingen de volgende kengetallen:

Kengetallen belastingcapaciteit 2025 (in €)			
A. OZB lasten voor een gezin bij de gemiddelde WOZ waarde:			€
gemiddelde WOZ waarde	261.000	0,126%	329,12
B. Rioolheffing voor een gezin bij de gemiddelde WOZ waarde			
eigendom	219		
gebruik	66		285,47
C. Afvalstoffenheffing			394,62
D. Heffingskorting			0
E. Totale woonlasten voor een gezin bij de gemiddelde WOZ waarde			1.009,31
F. Woonlasten landelijk gemiddelde voor een gezin bij de gemiddelde WOZ waarde			994,00
Gemeentelijke belasting capaciteit	E/F * 100%		101,54%

Kostendeckking tarieven

Vanaf de begroting 2017 moet in de paragraaf lokale heffingen een overzicht van baten en lasten worden opgenomen voor de heffingen waarbij sprake is van het verhalen van kosten. Bij de hierna opgesomde heffingen is hiervan sprake. Bij deze heffingen is het toegestaan om maximaal 100% van de kosten te dekken. Dit is in de gemeente Vlissingen uitgangspunt.

In de onderstaande gegevens worden de totale kosten en baten met elkaar vergeleken en wordt het kostendeckingspercentage genoemd.

Rioolheffingen kostendeckking

Rioolheffingen (bedragen x € 1.000)	2025
Overhead	337
BTW	523
Lasten kwijtschelding	87
Lasten riolering	5.771
Straatreiniging	397
Kosten samenwerking	181
Totaal lasten	7.296
Totale baten	7.268
Kostendeckking percentage	99,6%

Afvalstoffenheffing kostendekking

Afvalstoffenheffing (bedragen x € 1.000)	2025
Overhead	800
Lasten afvalinzameling	5.476
Lasten straatreiniging	437
BTW	974
Lasten kwijschelding	610
Lasten samenwerking	90
Totaal lasten	8.387
Totale baten	8.387
Kostendekking percentage	100,0%

Marktgelden kostendekking

Marktgelden (bedragen x € 1.000)	2025
Overhead	25
Lasten marktgeld	96
BTW	12
Totaal lasten	132
Totale baten	65
Kostendekking percentage	49,1%

Lijkbezorging kostendekking

Lijkbezorging (bedragen x € 1.000)	2025
Overhead	286
Lasten lijkbezorging	663
BTW	
Totaal lasten	949
Totale baten	666
Kostendekking percentage	70,2%

Havengelden kostendekking

Havengelden (bedragen x € 1.000)	2025
Overhead	0
Lasten havengeld	31
BTW	6
Totaal lasten	37
Totale baten	9
Kostendekking percentage	23,1%

Naheffingsaanslag parkeer

Totale kosten € 442.000
 Totale baten € 217.000

Kostendekking percentage voor 2025 is 49%

Leges

Totale kosten € 2.885.000

Totale baten € 2.187.000

Kostendeckingspercentage 75,8%

Omdat leges over tal van producten wordt geheven en hierboven het gemiddelde kostendeckingspercentage (70 %) is aangegeven wordt in onderstaande tabel de kostendeckingspercentage per hoofdstuk in de legesverordening aangegeven.

In de onderstaande tabel wordt het kostendeckingspercentage per titel (het soort dienstverlening), nader toegelicht. We hanteren bij de leges de toegestane regels van kruissubsidiëring, waarbij binnen een titel een percentage boven de 100% op hoofdstukniveau is toegestaan onder voorwaarde dat het gemiddelde percentage per titel niet boven de 100% uitkomt.

Recapitulatie kostendekkenheid leges 2025 Vlissingen							
		Personeels- lasten	Overhead	Overige kosten	Totale kosten	Opbrengsten	Kostendekken- heidspercentage
Totaal	(Bedragen x € 1.000)	1.257	848	778	2.885	2.187	75,8%
Hoofdstuk 1	Algemene dienstverlening	311	202	409	922	668	72%
Paragraaf 1.1	Burgerlijke stand	22	14	14	50	36	
Paragraaf 1.2	Reisdocumenten	79	51	245	374	299	
Paragraaf 1.3	Rijbewijzen	61	40	95	196	161	
Paragraaf 1.4	Verstrekingen uit de basis registratie personen	20	13	4	38	39	
Paragraaf 1.5	Verstrekingen uit het Kiezersregister						
Paragraaf 1.6	Gemeentegarantie						
Paragraaf 1.7	Bestuursstukken						
Paragraaf 1.8	Vastgoedinformatie						
Paragraaf 1.9	Overige publiekszaken	77	50	51	179	58	
Paragraaf 1.10	Gemeentearchief						
Paragraaf 1.11	Huisvestingswet						
Paragraaf 1.12	Leegstandwet						
Paragraaf 1.13	Gevaarlijke stoffen						
Paragraaf 1.14	Vervallen						
Paragraaf 1.15	Kansspelen	4	3		7	13	
Paragraaf 1.16	Algemene Verordening Ondergrondse infrastructuur - AVOI	32	21		53	54	
Paragraaf 1.17	Algemene plaatselijke verordening Vlissingen	5	3		8	1	
Paragraaf 1.18	Verkeer en vervoer	10	7		17	8	
Paragraaf 1.19	Diversen						
Hoofdstuk 2	Dienstverlening en besluiten in het kader van de omgevingswet	754	490	369	1.614	1.461	90%
Paragraaf 2.1	Algemene bepalingen						
Paragraaf 2.2	Voorfase	111	72		183	65	
Paragraaf 2.3	Activiteiten met betrekking tot bouwwerken	463	301	226	990	1.107	
Paragraaf 2.4	Activiteiten met betrekking tot cultureel erfgoed en werelderfgoed	23	15		37	7	
Paragraaf 2.5	Milieubelastende activiteiten			75	75	75	
Paragraaf 2.6	Lozingsactiviteiten	1	1		2	2	
Paragraaf 2.7	Aanlegactiviteiten	16	11		27	24	
Paragraaf 2.8	Overige activiteiten	17	11		27	12	
Paragraaf 2.9	Maatwerkvoorschriften	1	1	25	27	27	

Paragraaf 2.10	Gelijkwaardigheid	2	1	11	15	15	
Paragraaf 2.11	Overige tarieven	37	24	4	65	61	
Paragraaf 2.12	Modaliteiten	82	54	29	166	139	
Paragraaf 2.13	Vermindering					-45	
Paragraaf 2.14	Teruggaaf					-27	
Hoofdstuk 3	Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn	193	156		349	58	17%
Paragraaf 3.1	Horeca	64	52		116	44	
Paragraaf 3.2	Organiseren evenementen of markten	126	102		227	12	
Paragraaf 3.3	Prostitutiebedrijven						
Paragraaf 3.4	Huisvestingswet 2014						
Paragraaf 3.5	Brandbeveiligingsverordening						
Paragraaf 3.6	Winkeltijdenwet						
Paragraaf 3.7	Exploitatie Huisvesting (inter) nationale werknemers						
Paragraaf 3.8	In deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing of ander beschikking	3	3		6	2	

Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Risicomanagement en beleid

Risicomanagement

Het beleid dat de gemeente Vlissingen voert ten aanzien van risicomanagement is vastgelegd in de nota weerstandsvermogen en risicomanagement. In deze nota is de werkwijze vastgelegd en zijn de uitgangspunten bepaald ten aanzien van risicomanagement. De gemeente is verplicht zowel in de begroting als in de jaarrekening de risico's te vermelden die de financiële positie van de gemeente kunnen beïnvloeden. Bij het opstellen van de begroting en jaarrekening dient een zo goed mogelijk beeld van kwantificeerbare risico's aanwezig te zijn.

Werkwijze

Risicomanagement is een continu proces. Bij ieder besluit worden risico's afgewogen. Bij grote projecten worden mogelijke risico's afgewogen in relatie tot het risicoprofiel van de gemeente en expliciet vastgelegd. Twee keer per jaar worden alle risico's binnen de gemeente geactualiseerd. Op basis van deze actualisatie worden per team de huidige en mogelijk nieuwe risico's in beeld gebracht. Op basis hiervan ontstaat er een risico top 10 voor de gemeente. De risico's van de teams worden periodiek binnen het team besproken en waar nodig worden verdere beheersmaatregelen getroffen om de risico's zoveel mogelijke te beperken. De raad, het college en het management team worden geïnformeerd over de top 10 risico's van de gemeente. Gedachte hierachter is dat de risico top 10 van de gemeente goed is voor ongeveer 90% van risicobedrag.

Voorwaarden in een continu proces

Risicomanagement heeft op het niveau van de raad, het college en het management team een structurele plek binnen de planning- en controlcyclus. Voor de raad betekent dit dat bij zowel de begroting als bij de jaarrekening gerapporteerd wordt hoe de risico's zich ontwikkelen en hoe deze zich verhouden tot de ontwikkeling van de weerstandscapaciteit. Één van de voorwaarden voor een adequaat risicomanagement is dat bestuurlijke

doelstellingen voor programma's, strategische projecten en grondexploitaties helder zijn. Verder is het noodzakelijk dat zowel bestuur als management zich bewust zijn dat risicomanagement onderdeel is van het normaal besturen en managen van de gemeente. Dit betekent dat het inventariseren van risico's, het inschatten ervan en het treffen van maatregelen voortdurend in de praktijk wordt uitgevoerd.

Risico-inventarisatie

Risicokaart

Risico's waarvan de oorzaken en gevolgen in klassen ingedeeld zijn kunnen geplaatst worden in een risicokaart (zie afbeelding). De risicokaart geeft inzicht in de spreiding van de risico's naar kans en gevolg. De nummers in de risicokaart corresponderen met de aantallen risico's die zich in het desbetreffende vak van de risicokaart bevinden. Daarmee wordt direct inzichtelijk hoe de risico's zijn verdeeld over het groene, oranje en rode gebied. Netto betekent de situatie van de risico's inclusief de genomen beheersmaatregelen om de risico's te beperken. Per risico is bepaald welke beheersmaatregelen er kunnen worden genomen om een risico te beperken. Voorbeelden hiervan zijn het opnemen van een reserve, verbeterde proces/ werkafspraken, interne controles of aanpassingen beleid.

Financieel	Netto				
	10%	30%	50%	70%	90%
$x > € 1.000.000$		1	5	1	3
$€ 500.000 < x < € 1.000.000$		2	1		
$€ 200.000 < x < € 500.000$			3		
$€ 50.000 < x < € 200.000$	1		4		6
$x < € 50.000$	2	5	6		11
Geen financiële gevolgen	6	10	7		15
Kans	10%	30%	50%	70%	90%

Een risicoscore in het groene gebied, vormt geen direct gevaar voor de continuïteit van de bedrijfsvoering. Risico's die in het oranje gebied zitten vragen om aandacht. Ze vormen individueel nog geen reëel gevaar voor de continuïteit van de bedrijfsvoering, maar naarmate de tijd vordert, kan het risico wel een bedreiging gaan vormen. Voor deze risico's wordt het dan ook aangeraden niet lang te wachten met het nemen van verdere beheersmaatregelen. In de risicokaart wordt duidelijk dat er zich relatief veel risico's in de groene en oranje zone bevinden, onder/midden in de risicokaart. Bij beheersing van deze risico's die veel voorkomen kan op de langere termijn serieuze bedreigingen ten aanzien van de continuïteit van de bedrijfsvoering worden voorkomen. Een risico dat een risicoscore heeft die in het rode gebied zit, vereist directe aandacht om te voorkomen dat de continuïteit van de bedrijfsvoering wordt bedreigd.

Risico's

Op basis van het risicoprofiel van de gemeente Vlissingen kan worden bepaald hoeveel geld benodigd is om alle risico's te kunnen financieren. Dit wordt de benodigde weerstandscapaciteit genoemd. De financiële omvang van de risico's wordt berekend op

basis van een risicosimulatie (Monte Carlo methode). Uitgangspunt hierbij is een statistische benadering die er van uit gaat dat nooit alle risico's zich én tegelijk, én in hun maximale omvang voordoen. In totaal zijn er 89 risico's geïdentificeerd en gekwantificeerd. Op basis van de risicosimulatie is het financieel risico € 17,6 miljoen.

Bovenstaande berekening is gebaseerd op de doorontwikkeling van risicomangement waar wij mee zijn gestart. Een voorbeeld van deze doorontwikkeling is dat de huidige nota weerstandsvermogen en risicomangement zal worden geactualiseerd. De bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit is hiervan een onderdeel en voor ons als Vlissingen belangrijk voor de eventuele exit artikel 12. We zijn van mening dat we hierin verbeteringen kunnen doorvoeren. Deze verbeteringen hebben betrekking op:

De aanpassing van het zekerheidspercentage van gemiddeld naar 95%. De keuze voor de zekerheidspercentage maakt duidelijk welk bedrag wij dienen te reserveren om de risico's met een bepaalde zekerheid (in dit geval 95%) te kunnen opvangen. Het benoemen van risico's waarbij er sprake is van een structureel effect voor de begroting. Dit zijn risico's waarbij de inschatting is dat het langer dan 1 jaar duurt voordat het risico dat zich manifesteert kan worden opgevangen in de begroting. Deze risico's zullen een opslag krijgen van een factor 2 wat voor een gemiddelde tijd van 2 tot 3 jaar staat om de zich manifesterende risico's met een structureel effect op te vangen/bij te sturen. Deze verbetering hebben we voor het eerst toegepast bij de begroting 2024.

Top 10 risico's

In de hiernavolgende tabel wordt de top 10 risico's van de gemeente Vlissingen gerangschikt naar financiële impact weergegeven. Het percentage geeft de weging van het betreffende risico aan t.o.v. het totaal aan risico's. Hieruit is af te leiden dat de top 10 risico's een weging heeft van ongeveer 90% in het totaal van de gedefinieerde risico's.

Begroting 2025	Jaarrekening 2023	Begroting 2024		
Nummer	Nummer	Nummer	Belangrijkste financiële risico's	Invloed
1	3	2	Stijging verliesvoorziening grondexploitaties door stijging inflatie	32%
2	2	4	Stijging verliesvoorziening grondexploitaties door stijging rente.	15%
3	7	-	Jeugd: Volume jeugdhulp en bijbehorende kosten nemen niet af.	10%
4	5	-	Jeugd: resultaten uitvoering projecten hervormingsagenda worden niet behaald.	6%
5	9	10	Aantrekken van leningen tegen een hoger rentepercentage dan geraamd.	5%
6	1	1	De algemene uitkering valt lager uit.	5%
7	6	5	Gemeente wordt getroffen door een hack en/of cryptolocker inclusief mogelijke afpersing	4%
8	-	8	Werk en inkomen: Taakstelling sociale werkvoorziening (werkleerbedrijf) wordt niet gerealiseerd.	4%
9	-	-	Werk en inkomen: Effecten Beleidsregie worden niet gerealiseerd.	3%
10	-	-	Werk en inkomen: Transitie scenario wet sociale werkvoorziening (WSW)	3%

Toelichting top 10 risico's

1. Stijging verliesvoorziening grondexploitaties door stijging inflatie

Voor grondexploitaties met een nadelig eindresultaat wordt er een verliesvoorziening getroffen op basis van de geprognosticeerde eindwaarden. Bij elke herziening worden eventuele aanpassingen in de eindwaarden ook in de verliesvoorziening verwerkt.

Aanpassingen zijn afhankelijk van een aantal parameters waaronder de inflatie. Een hogere inflatie dan eerder geprognosticeerd leidt tot hogere kostenramingen en daarmee tot een hogere verliesvoorziening. De kans dat het risico zich voordoet wordt met de huidige kennis

bepaald op hoog. De financiële impact, met een uitgangspunt van 2% stijging van de kosten en -2% opbrengsten, betreft € 6,4 miljoen.

2. Stijging verliesvoorziening grondexploitaties door stijging rente

Voor grondexploitaties met een nadelig eindresultaat wordt er een verliesvoorziening getroffen op basis van de geprognosticeerde eindwaarden. Bij elke herziening worden eventuele aanpassingen in de eindwaarden ook in de verliesvoorziening verwerkt. Aanpassingen zijn afhankelijk van een aantal parameters waaronder de rente. Omdat voor het financieren van de boekwaarde in de grondexploitaties geld geleend moet worden, wordt de rente over deze leningen doorberekend op de grondexploitaties. Met een totale boekwaarde van circa € 167 miljoen heeft een rentestijging een forse negatieve impact op de verliesvoorziening grondexploitaties. Hierbij leidt vooral de hoge boekwaarde van het Scheldekwardier in combinatie met de relatief nog lange looptijd tot een hoge gevoeligheid voor mutaties in de langlopende rente. De kans dat het risico zich voordoet wordt met de huidige kennis is bepaald op hoog. De financiële impact als de rente voor nieuw af te sluiten geldleningen met 1% stijgt is € 3 miljoen.

3. Jeugd: Volume jeugdhulp en bijbehorende kosten nemen niet af

Het risico is aanwezig dat er sprake is van prijsstijgingen en volume indexeringen binnen de jeugdhulp. Hierdoor neemt het volume jeugdhulp en de bijbehorende kosten toe. Vanaf 1 januari 2026 starten wij met een nieuwe aanbesteding, waarbij de actuele opdracht is het terugdringen van jeugdhulpproducten, een vermindering van de kosten en het volume. Verder zetten wij in Vlissingen in om de bezuinigingen die de hervormingsagenda jeugd vraagt te implementeren door projecten op te zetten die eveneens het doel hebben om het aantal jeugdigen dat gebruik maakt van jeugdhulp (het volume) terug te dringen. De praktijk heeft aangetoond dat een kleine mutatie in zowel de duur van de jeugdzorg, de aanvragen jeugdzorg en wijzigingen in prijs (waaronder OVA-indexeringen) de kosten laten toenemen. De eindafrekening over 2023 liet een nadeel van € 987.000 zien. We houden rekening met het risico van prijs en volume indexeringen in de begroting, echter is de kans aanwezig dat deze inschatting niet correct is. We hebben gerekend met de prognose van het voorspelmodel IJZ voor 2025. Vanaf 2026 houden wij rekening met 6,93% volume en 3,9 % prijsindexering. De werkelijke jeugdlasten (stand prognose juni) 2024 zijn € 4,0 miljoen hoger dan primitief begroot, op een budget van € 20 miljoen. Er is een nieuwe prognose gedraaid voor 2025 en verder, deze geeft vooralsnog geen aanleiding de begroting aan te passen. Er zijn achterstanden bij de toegang ingehaald. In hoeverre declaraties op deze toekenningen leiden tot een toename van kosten is nog onbekend. Wij schatten het risico van een nabetaling van het voorgaande jaar in op € 1 miljoen voor 2025. Dit is dan ook de financiële impact van het risico. De kans dat het risico zich voordoet is in 2025 beoordeeld als hoog. Dit risico is beoordeeld als een risico met een structureel effect.

4. Jeugd: resultaten uitvoering projecten hervormingsagenda worden niet behaald

Het risico is aanwezig dat de ingeschatte resultaten van de projecten niet worden behaald. De ingeboekte resultaten op de projecten zijn schattingen. Verder zijn de resultaten van de projecten afhankelijk van een interne integrale samenwerking en van de samenwerking die we met onze netwerkpartners moeten bereiken. Dit zal invloed hebben op het tempo wat we zelf kunnen opbrengen en het commitment van anderen. Voor de komende jaren zijn de inschattingen van de projecten berekend. Een vertraging kost ons geld en de besparing schuift op in de tijd. De kans dat dit risico zich voordoet is bepaald op midden. De financiële impact is bepaald op € 1,0 miljoen. Dit risico is beoordeeld als een risico met een structureel effect.

5. Aantrekken van leningen tegen een hoger rentepercentage dan geraamd

We maken jaarlijks een inschatting omtrent de verwachte rente. De bijbehorende rentelasten worden opgenomen in de begroting. Het risico is aanwezig dat er nieuwe geldleningen worden aangetrokken, waarbij het rentepercentage hoger is dan geraamd. De kans dat het risico zich voordoet is bepaald op midden. De financiële impact is bepaald op € 960K per jaar (periode 2025-2028). Dit is gebaseerd op het uitgangspunt als de rente met 1% zou

stijgen. De berekening is gebaseerd op het totaal verwachten af te sluiten nieuwe geldleningen als gevolg van herfinanciering en verwachte investeringen, bestedingen van reserves en mutaties grondexploitaties. Dit risico is beoordeeld als een risico met een structureel effect.

6. De algemene uitkering valt lager uit

Het risico dat de algemene uitkering gemeentefonds lager uitvalt is altijd aanwezig. Voor 2025 (vanaf 2026 de terugkeer van de opschalingskorting; nieuwe financieringssystematiek) heeft de meest recente voorjaarsnota van het rijk aangegeven dat ze een deel van het oorspronkelijke ravijnjaar van 2026 een jaar naar voren schuiven. Dit betekent voor Vlissingen een extra tekort van ruim € 2,5 mln. Wij hebben hier rekening mee gehouden in de kadernota 2025 en de begroting 2025. Het risico is echter wel aanwezig dat hier veranderingen in kunnen komen (o.a. wijzigingen circulaires en aanpassingen maatstaven). De kans dat het risico zich voordoet is bepaald als laag. De financiële impact is bepaald op € 1,5 miljoen (1% van de algemene uitkering € 190 miljoen verminderd met de bijdrage voor centrumtaken € 40 miljoen). Dit risico is beoordeeld als een risico met een structureel effect.

7. Gemeente wordt getroffen door een hack en/of cryptolocker inclusief mogelijke afpersing

Het risico bestaat dat de gemeente wordt getroffen door een hack en/of cryptolocker. Via phishing (mail, bestand, website, etc.) en/of hack wordt data gestolen en/of versleuteld door cryptolocker. Criminelen eisen geld voor teruggave data (ongedaan maken cryptolocker) en/of niet publiceren gestolen data. De afgelopen jaren is er sprake van een stijging van het aantal hacks. Dit geldt ook voor gemeenten. Naast gemeenten worden ook de leveranciers van SAAS, welke de gemeente gebruikt, getroffen. Als het risico zich voordoet heeft dit impact op de dienstverlening van de gemeente Vlissingen. Herstelkosten (o.a. inhuur bedrijven om het probleem te onderzoeken en op te lossen) zijn bij verlies ICT en data enorm. Er kan daarnaast sprake zijn losgeld en inkomstenderving. De financiële impact voor de gemeente Vlissingen is mede bepaald op ervaringen bij andere gemeenten (o.a. Hof van Twente en Haarlemmermeer), het type hack/afpersing cryptolocker en de getroffen beheersmaatregelen. Met betrekking tot de getroffen beheersmaatregelen zijn we vanaf 2023 bezig om awareness te creëren, maken we inzichtelijk wat onze kwetsbaarheden zijn in onze systemen en websites, maken we sinds 2024 gebruik van een Information Security Management System (ISMS) en gaan we een plan van aanpak maken hoe we als gemeente omgaan met een hack/cryptolocker. Dit zal in 2025 worden afgerond en bijbehorende verbeteringen zullen worden doorgevoerd. De kans dat het risico zich voordoet hebben we beoordeeld als midden en de financiële impact is voor 2025 bepaald op € 2,0 mln. We hebben hiervoor geen bedrag opgenomen in de begroting.

8. Werk en inkomen: Taakstelling sociale werkvoorziening (werkleerbedrijf) wordt niet gerealiseerd

Jarenlang is er sprake van een exploitatietekort in het werkleerbedrijf. O.b.v. in 2021 door de gemeente(n) geïnitieerd onderzoek is gebleken dat door implementatie van verschillende verbetermaatregelen de komende jaren een ruime rendementsverbetering gerealiseerd moet kunnen worden. In 2022 heeft Orionis Walcheren verbeterplannen opgesteld. Als de verbeterplannen hun effect hebben is er eind 2027 sprake van een positief resultaat van circa € 2,8 miljoen (Orionis totaal, Vlissingens aandeel hierin is € 1,48 mln. Door economische ontwikkelingen is de realisatie van de plannen vertraagd. In de meerjarenbegroting 2025-2028 hebben wij de realisatie zij het met vertraging (oorspronkelijk plan was 2025/2026 realisatie) als gevolg van diverse (externe) oorzaken ruimschoots verwerkt (besparing van € 2,0 miljoen periode 2025-2028. De kans dat het risico zich voordoet is ingeschat op midden. Dit omdat externe factoren (waaronder marktwerking) van invloed blijven op het resultaat van het Werkleerbedrijf. De financiële impact is gebaseerd op het feit de begrote besparingen zoals opgenomen in de begroting 2025-2028 (totaal € 2,0 miljoen) niet worden gerealiseerd.

9. Werk en inkomen: Effecten Beleidsregie worden niet gerealiseerd

We hebben de ambitie om door middel van het terugdringen van het inkoopvolume op Werk en Inkomen € 1,25 miljoen van de uitgaven te verminderen. Afgesproken is dat we dat gaan doen door inzet op beleidsregie. De volledige realisatie wordt verwacht vanaf 2028. In de jaren 2025- 2027 lopen we het risico op een niet gerealiseerd deel. De kans dat het risico zich voordoet is voor nu beoordeeld als hoog midden. Door middel van een inkoopmodel (SROI) is het de bedoeling aanvullende inkomsten te genereren die we in kunnen zetten binnen Werk en Inkomen. De financiële impact is bepaald op € 1,25 miljoen (gebaseerd op een het niet realiseren beoogd resultaat inzet beleidsregie).

10. Werk en inkomen: Transitie scenario wet sociale werkvoorziening (WSW)

Sinds 2015 mag er bij SW-bedrijven geen nieuwe instroom meer zijn van werknemers. Met krimp van die bedrijven tot gevolg. Uiterlijk vanaf 2051 blijft alleen een Beschut werkvoorziening over. De bedrijven moeten daartoe een transitie scenario opstellen. In december 2023 heeft het Rijk aangegeven hoe zij aankijken tegen de toekomstige infrastructuur van Sociaal Ontwikkelbedrijven (het voormalige SW-bedrijf). Uitgangspunt is de zogenaamde sociale infrastructuur: een opstap, vangnet en beschutte omgeving. Een basisinfrastructuur gekoppeld aan de realisatie van landelijk ten minste 30.000 beschutte banen en in 2048 10.000 banen voor andere groepen mensen die niet regulier aan het werk kunnen komen. De financiering wordt hierop aangepast. Deze landelijke visie wordt in 2024 en 2025 voor Walcherse inwoners uitgewerkt door Orionis Walcheren en de Walcherse gemeenten. Vanuit het rijk komen middelen mee. Onzeker is of we het met alleen de extra rijksmiddelen gaan redden. Mogelijk is cofinanciering noodzakelijk. De financiële impact is in totaal bepaald op € 2,7 miljoen en dit betekent voor ons een bedrag van € 1,4 miljoen (53%). De kans dat het risico zich voordoet is bepaald op midden.

Weerstandcapaciteit

Wat is weerstandscapaciteit?

Weerstandscapaciteit wordt gedefinieerd in financiële zin. Dat betekent als (weerstand)bedrag. De minimale weerstandscapaciteit is het bedrag dat we eventueel nodig hebben ter afdekking van financiële verliezen die kunnen optreden, als risico's zich feitelijk gaan manifesteren. Het gaat daarbij om verliezen die niet al op een andere manier (bijv. via verzekering of afzonderlijk getroffen financiële voorziening c.q. reservering) financieel zijn ondervangen.

De weerstandscapaciteit bestaat uit:

- Vrij besteedbare reserves.
- Budget onvoorziene uitgaven.
- Onbenutte belastingcapaciteit.
- Stille reserves.

Het voorgaande kan als volgt schematisch worden weergegeven:

Vrij besteedbare reserve

Als vrij besteedbare reserve beschouwen wij de algemene reserve en de reserve grondexploitatie. Bestemmingsreserves zien wij niet als vrij besteedbaar. Bestemmingsreserves worden ingezet voor het realiseren van onze doelstellingen. Periodiek wordt onderzocht of de omvang van de bestemmingsreserves nog juist zijn. Eventueel overbodige bestemmingsreserves vallen vrij ten gunste van de algemene reserve en worden op die manier vrij besteedbaar.

Onbenutte belastingcapaciteit

Hieronder wordt verstaan de mogelijkheid die de gemeente heeft om belastingen te verhogen. Bij tarieven waar kostendekking een rol speelt is van onbenutte belastingcapaciteit sprake voor zover nog geen volledige kostendekking is gerealiseerd. Aan de hoogte van de belastingen en de overige tarieven is geen bovengrens gesteld. Aangezien er geen expliciet beleid is en de gemeente Vlissingen in vergelijking met andere Zeeuwse gemeenten gemiddeld hogere belastingen heeft, is in de berekening van de weerstandscapaciteit geen rekening gehouden met de mogelijkheid van onbenutte belastingcapaciteit.

Onvoorziene uitgaven

Voor onvoorziene uitgaven is in de begroting jaarlijks een bedrag opgenomen. Voor de jaren 2025-2028 gaat het om € 255.000.

Stille reserves

Van stille reserves is sprake wanneer de marktwaarde van bepaalde bezittingen van de gemeente hoger is dan op de balans opgenomen boekwaarde. De aanwezigheid van dergelijke stille reserves is het gevolg van het voorschrift dat de boekwaarde van de activa gebaseerd moet zijn op historische kostprijs. Een stille reserve kan tot de weerstandscapaciteit worden gerekend indien: de bezitting die vrij verhandelbaar zijn en de opbrengst bij verkoop uitgaat boven het bedrag dat nodig is om wegvallende inkomsten op te vangen. Voor de bezittingen die vrij verhandelbaar gaan we uit van een PM bedrag omdat hierover geen inschattingen zijn te maken. De werkelijke waarde van de gemeentelijke aandelen in de Bank Nederlandse Gemeenten en de Zeeuwse Energie Houdstermaatschappij is wellicht hoger dan de nominale waarde (verkrijgingsprijs). Aangezien de aandelen niet vrij verhandelbaar zijn kan deze meerwaarde (stille reserve) niet worden opgenomen in de berekening van de weerstandscapaciteit.

Omvang weerstandscapaciteit

De vrij besteedbare reserves zijn gebaseerd op de omvang van de algemene reserve. In principe wordt ook de omvang van de reserve grondexploitatie opgenomen echter ultimo het verslagjaar 2023 is deze reeds nihil.

Weerstandsvermogen

Weerstandsvermogen: koppeling weerstandscapaciteit en financiële risico's

In het voorgaande is zowel de benodigde als de beschikbare weerstandscapaciteit bepaald. De benodigde weerstandscapaciteit op basis van de bestaande risico's kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt de ratio weerstandsvermogen.

Ratio weerstandsvermogen = Beschikbare weerstandscapaciteit / Benodigde weerstandscapaciteit

Voor de gemeente Vlissingen betekent dit een negatieve ratio van - 1,9 (-/- € 34,3 miljoen/ € 17,6 miljoen).

Beschikbare weerstandscapaciteit

De berekende beschikbare weerstandscapaciteit bij de begroting 2025 bedraagt -€ 34,3 miljoen en is gelijk aan de actualisatie bij de jaarrekening 2023.

Benodigde weerstandscapaciteit

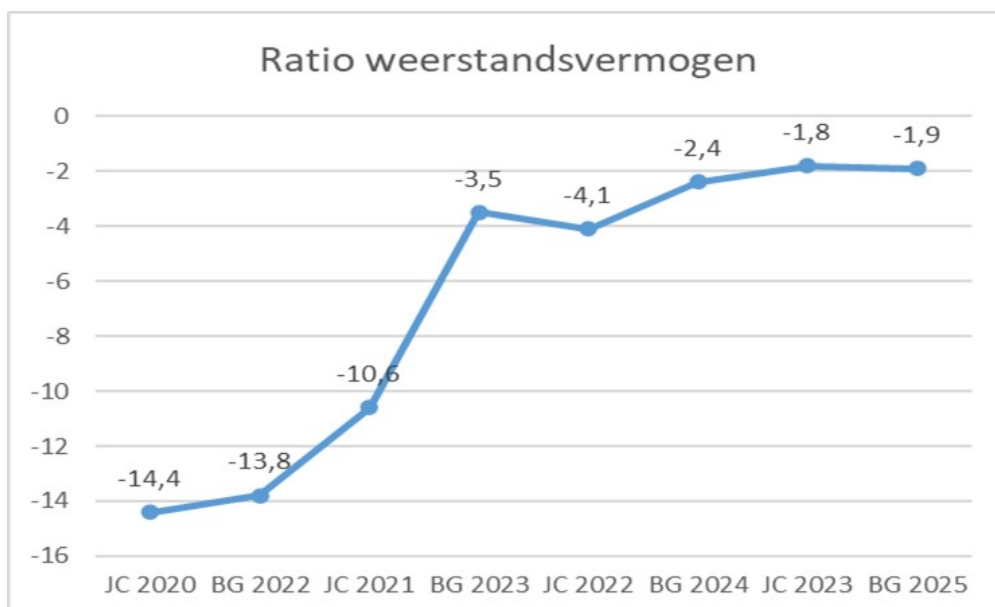
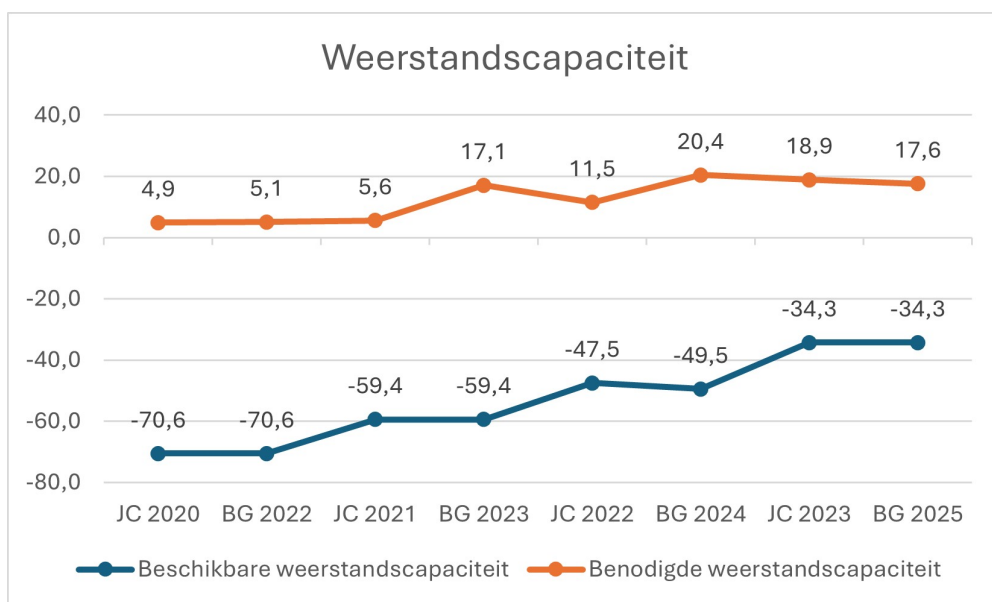
De inventarisatie van risico's, welke in deze paragraaf is opgenomen, geeft een indicatie van de financiële omvang van de belangrijkste (specifieke) risico's, inclusief een schatting van de kans dat het geïdentificeerde risico zich voordoet. We kunnen hiermee vervolgens de benodigde weerstandscapaciteit bepalen. Daarbij geeft het college een doorlopend inzicht in de grootste risico's (top 10) voor de gemeente Vlissingen. Wij hebben op basis van de risico inventarisatie berekend wat de benodigde weerstandscapaciteit is. Het berekende bedrag voor specifieke risico's bedraagt € 17,6 miljoen (laatste risico inventarisatie jaarrekening 2023 € 18,9 miljoen). Ten opzichte van de risico inventarisatie bij de jaarrekening 2023 is hiermee sprake van een afname van de gekwantificeerde risico's met € 1,3 miljoen.

Een groot deel van de benodigde weerstandscapaciteit wordt veroorzaakt door risico's in het sociaal domein. Deze risico's vangen we op door het inzetten van de reserve sociaal domein.

Ontwikkeling risicoprofiel

De ontwikkeling van het risicoprofiel toont het volgende beeld:

Beoordeling Weerstandsvermogen

Om de ratio voor het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen maken wij gebruik van de onderstaande waarderingstabel die in samenspraak tussen het NAR (Nederlands Adviesbureau Risicomanagement) en de Universiteit Twente is opgesteld.

Waardering	Ratio	Betekenis
A	> 2	Uitstekend
B	1,4 - 2	Ruim voldoende
C	1 - 1,4	Voldoende
D	0,8 - 1	Matig
E	0,6 - 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Gegeven de negatieve ratio betekent dit voor de gemeente Vlissingen dat het weerstandsvermogen volgens de waarderingstabel een waardering F heeft, hetgeen dus zwaar onvoldoende is. Op basis van de gehanteerde methode van kwantificering van de risico's en hetgeen is opgenomen in de nota weerstandsvermogen en risicomanagement zou de ratio moeten liggen tussen de 0,8 en de 1,4. De beschikbare weerstandscapaciteit van -€

34,3 miljoen is niet toereikend in relatie tot de berekende risico's van € 17,6 miljoen. De ontwikkeling van de algemene reserve zal bepalend zijn of wij de gesignaleerde risico's in de toekomst kunnen opvangen. De ratio weerstandsvermogen is met 0,1 toegenomen in vergelijking met de jaarrekening 2023.

Kengetallen

Onderstaand is de beoordeling van de diverse kengetallen in relatie tot de begrote financiële positie. Deze kengetallen zijn voorgeschreven door de BBV.

Kengetallen	Jaarrekening 2023	Begroting 31-12-2024	Begroting 31-12-2025	Begroting 31-12-2026	Begroting 31-12-2027	Begroting 31-12-2028
1a. Netto schuldquote	39%	34%	38%	42%	39%	32%
1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	39%	33%	37%	41%	38%	31%
2. Solvabiliteitsratio	21%	30%	31%	33%	36%	40%
3. Kengetal grondexploitatie	9%	5%	2%	2%	0%	0%
4. Structurele exploitatieruimte	3%	5%	0%	0%	0%	0%
5. Belastingcapaciteit	100%	97%	102%	102%	102%	102%

1a. Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen, wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Op deze manier brengen we duidelijk in beeld wat het aandeel is van de verstrekte leningen en wat dat betekent voor de schuldenlast.

2. Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft de mate aan, waarin de gemeente in staat is om aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het eigen vermogen van de gemeente bestaat uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

3. Grondexploitatie

De grondexploitatie geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant beoordeelt ieder jaar of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

4. Structurele exploitatieruimte

De exploitatieruimte is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting maken we thans het onderscheid tussen structurele en incidentele lasten.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage.

5. Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. De definitie van het kengetal belastingcapaciteit is:

Woonlasten meerpersoonshuishouders in jaar t (het begrotingsjaar) ten opzichte van het landelijk gemiddelde in jaar t-1 (het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar) uitgedrukt in een percentage.

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen, wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Coelo publiceert ieder jaar deze lasten in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde waarde in die gemeente. Deze cijfers worden voortaan ook in de jaarlijkse meicirculaire bekend gemaakt zodat de gemeenten tijdig op de hoogte zijn van de hoogte van de lasten die voor de berekening moeten worden gebruikt. Voor de berekening wordt verwezen naar de paragraaf Lokale heffingen.

Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Kapitaalgoederen zijn 'duurzame productiemiddelen'. Het zijn die materialen die de gemeente nodig heeft om de diensten en goederen die zij aan haar burgers levert te produceren; grote zaken die vaak veel waarde hebben en meerdere jaren meegaan. Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV art.12) schrijft voor, dat in elk geval de kapitaalgoederen wegen, riolering / water, groen en gebouwen aan de orde worden gesteld. Met het onderhoud van kapitaalgoederen is een substantieel deel van de begroting gemoeid. Deze paragraaf geeft daar meer inzicht in. Per onderwerp wordt ingegaan op het beleidskader, voornemens voor de komende periode en de financiële consequenties voor de gemeente. Voor twee kapitaalgoederen Gebouwen en Kades hebben we voor groot onderhoud inmiddels een meerjaren onderhoudsprogramma (MJOP).

Onderhoudskosten (volgens de BBV-categorieën) (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Civiele kunstwerken	367	376	384	393
Gebouwen	2.455	2.236	2.362	2.062
Groen	2.056	2.036	2.043	2.105
Kades	735	637	202	146
Openbare verlichting	524	564	530	487
Stedelijkwater/ riool	586	605	623	642
Wegen	2.103	2.171	2.242	2.314
Totaal	8.826	8.624	8.386	8.148
<i>Waarvan ten laste van diverse voorzieningen</i>	<i>2.010</i>	<i>1.649</i>	<i>1.134</i>	<i>684</i>

Onderhoudskosten kapitaalgoederen zijn uitgaven om de kwaliteit van gemeentelijk eigendom dat vele jaren meegaat op een tevoren vastgesteld onderhoudsniveau te houden of weer te brengen. Dit met als doel het naar behoren te laten functioneren of een bepaalde representativiteit te laten behouden. We onderscheiden klein onderhoud en groot onderhoud. Klein onderhoud heeft geen invloed op de gebruiksduur van een gebouw of een object.

Klein onderhoud

Bij klein onderhoud gaat het om dagelijkse reparaties en kort-cyclisch onderhoud. De kosten komen ten laste van de exploitatie.

Groot onderhoud

De noodzaak tot groot onderhoud ontstaat over een langere periode en is ingrijpender van aard. De kosten daarvan komen voor sommige kapitaalgoederen ten laste van een voorziening en voor anderen uit de exploitatie.

Wanneer een aanpassing leidt tot een belangrijke kwaliteitsverbetering en/of een significante langere gebruiksduur wordt het niet gerekend tot groot onderhoud, maar is het een investering die geactiveerd moet worden, zodat de lasten over meerdere jaren verspreid worden. Voor de laatstgenoemde categorie verwijzen wij u naar de investeringsplanning.

Civiele kunstwerken

Onder civiele kunstwerken wordt verstaan het geheel aan fiets- en voetbruggen, verkeersbruggen, vlonders en steigers. De onderhoudskosten voor klein onderhoud aan civiele kunstwerken zijn opgenomen in de exploitatie. Voor groot onderhoud is een voorziening gevormd. In 2025 beoordelen we de civiele kunstwerken en maken we hiervoor een meerjaren onderhoudsplanning.

Onderhoudskosten civiele kunstwerken (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Civiele kunstwerken	367	376	384	393

Beleidskader: Nota kwaliteit openbare ruimte (2024)

Gebouwen

De onderhoudskosten van de gemeentelijke gebouwen ziet u hieronder. Om het bestand van de gemeentelijke gebouwen/accommodaties op orde te krijgen is een Majeur project "Revitalisering gemeentelijke accommodatiebestand" opgezet. Voor de inhoud van dit project verwijzen wij u graag naar de projectpagina in dit document. Voor groot onderhoud is inmiddels een MJOP operationeel.

Onderhoudskosten gebouwen (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Gebouwen klein onderhoud	1.171	1.211	1.413	1.503
Gebouwen groot onderhoud (MJOP)*	1.284	1.025	949	559
Totaal	2.455	2.236	2.362	2.062

* ten laste van de voorziening groot onderhoud accommodaties

Beleidskader: bestuursopdracht "Revitalisering gemeentelijk accommodatiebestand" (2018)

Groen

Bos, bomen en stedelijk openbaar groen

Onderstaande bedragen zijn de beschikbaar gestelde bedragen voor het onderhouden van onze kapitaalgoederen met betrekking tot het openbaar groen van de gemeente. Dit is inclusief onkruidbestrijding en de begraafplaatsen. Het onderhoud aan het groen wordt planmatig uitgevoerd. In dit onderhoud passen we de uitgangspunten van biodiversiteit toe.

Speelvoorzieningen

Uit het oogpunt van veiligheid is het belang van onderhoud aan en kwalitatief op peil houden van de speelvoorzieningen belangrijk. De speelvoorzieningen staan veelal in het groen. Het onderhoud aan speelvoorzieningen wordt zo uitgevoerd dat ze altijd veilig zijn voor de (kleine) gebruikers in de gemeente. In 2025 beoordelen we de speelvoorzieningen en maken we hiervoor een meerjaren onderhoudsplanning.

Onderhoudskosten groen (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Groen	1.935	1.912	1.917	1.976
Speelvoorzieningen	121	124	126	129
Totaal	2.056	2.036	2.043	2.105

Beleidskader: Nota kwaliteit openbare ruimte (2024)

Kades

De onderhoudskosten voor klein onderhoud aan kades zijn opgenomen in de exploitatie. Voor groot onderhoud is momenteel een MJOP operationeel. In 2025 beoordelen we de waterpartijen, vijvers en fonteynen en maken we hiervoor een meerjaren onderhoudsplanning.

Onderhoudskosten kades (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Kades klein onderhoud	49	51	52	54
Kades groot onderhoud (MJOP)*	601	499	60	0
Waterpartijen, vijvers en fonteinen	85	87	90	92
Totaal	735	637	202	146

* ten laste van de voorziening groot onderhoud kades

Beleidskader: Havenbeleidsplan binnenhavens (2024) en Havenbeheerplan (2022-2032)

Openbare verlichting

De onderhoudskosten voor klein onderhoud aan openbare verlichting is opgenomen in de exploitatie. Voor groot onderhoud is een voorziening gevormd. In de periode 2024-2028 vervangen we traditionele verlichtingsarmaturen voor de zuinigere LED-variant. Ook vervangen we masten die daarvoor in aanmerking komen. Door het toepassen van LED-armaturen zullen de energiekosten van openbare verlichting dalen en worden deze jaarlijks bijgesteld. Deze energiekosten staan apart van de hierboven genoemde onderhoudskosten. In 2025 beoordelen we het restant areaal aan masten en maken we hiervoor een meerjaren onderhoudsplanning.

Onderhoudskosten openbare verlichting (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Openbare verlichting	524	564	530	487

Beleidskader: Beleids- en beheerplan OVL 2015-2024

Stedelijk water / riool

Algemeen

De stedelijk water opgave van de gemeente behelst drie componenten: de hemelwaterafvoer, het grondwaterbeheer en het rioolbeheer. Momenteel is het gemeentelijk hoofdrioolstelsel 260 km lang. Door de uitbreiding in de stad met verschillende wijken groeit dit aantal ieder jaar. De onderhoudskosten van de riolering bestaan uit kosten voor planmatig onderhoud en correctief onderhoud.

Planmatig onderhoud

Het inspecteren van, reinigen en repareren van hoofdriolering en rioolgemalen. Ook het baggeren van watergangen behoort hiertoe.

Correctief onderhoud

Het verhelpen van storingen van rioolgemalen en verstoppingen van aansluitingen, straatkolken en openbare riolering. En het verhelpen van verstoppingen van duikers of verhelpen van acute problemen van de waterkwaliteit.

Stedelijk water/ riolering (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stedelijk water/ riolering	586	605	623	642

Beleidskader: gemeentelijk rioleringsplan (2023)

Wegen

Onderhoudskosten wegen

Onderstaande bedragen zijn beschikbaar voor het onderhoud van bestaande wegen. Dit betreft zowel asfaltwegen of wegen met open verharding. Het onderhoud van onze kapitaalgoederen is van belang om de veiligheid van de openbare ruimte te waarborgen. Periodiek laten we inspecties uitvoeren. Deze inspecties leveren informatie over de staat waarin de wegen zich bevinden. De uit te voeren werkzaamheden stemmen we af met de opgaves van de andere kapitaalgoederen in de openbare ruimte om de overlast voor de bewoners zo veel mogelijk te beperken. Ook vind hier afstemming plaats met de

nutsbedrijven voor water en energie (inclusief voor het warmtenet). Deze onderhoudskosten zijn inclusief het onderhoud op de verkeersregelinstallaties en op het wegmeubilair.

Onderhoudskosten wegen (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Wegen	2.103	2.171	2.242	2.314
Wegen achterstallig onderhoud*	125	125	125	125
Totaal	2.228	2.296	2.367	2.439

* ten laste van de voorziening achterstallig onderhoud

Beleidskader: Wegenbeleidsplan (2021)

Paragraaf financiering

Algemeen

De Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO) heeft als belangrijkste uitgangspunten het bevorderen van een solide financieringswijze met als doel het voorkomen van grote fluctuaties in de rentelasten, het bevorderen van transparantie, het bevorderen van de kredietwaardigheid en het beheersen van renterisico's. Het beheersen van risico's uit zich concreet in de kasgeldlimiet, de renterisiconorm en het met een prudent karakter uitzetten van gelden en afsluiten van leningen. Daarnaast zijn gemeenten verplicht om een treasurystatuut te hebben. Het treasurystatuut van de gemeente Vlissingen is vastgesteld in 2020.

Renteontwikkeling

Voor de uitvoering van het treasurybeleid is het belangrijk om de renteontwikkelingen te volgen. De accountant heeft echter aangegeven dat de rente die gebruikt wordt in de berekening aangetoond moet worden op basis van de cijfers die op het moment van samenstellen van de begroting in de markt gegeven worden. Een aangekondigde rentestijging of verwachtingen uit de markt mogen dus niet worden ingecalculleerd. Deze begroting is gebaseerd op de actuele rentestanden.

Renterisicogevoeligheid

De huidige leningportefeuille van de gemeente bestaat uit leningen die allemaal een vast rentepercentage hebben voor de gehele looptijd van de lening. Renteschommelingen binnen de huidige leningportefeuille treden daardoor niet op. Voor leningen die nog aangetrokken worden, is in de begroting rekening gehouden met het actuele rentepercentage (zie renteontwikkeling) waarvoor deze leningen ten tijde van het samenstellen van deze begroting aangetrokken kunnen worden. Rentestijging of -rentedaling is dus niet meegenomen.

Renterisicobeheer

Het renterisico is het volume aan uitstaande schuld dat in een jaar aan renteherziening onderhevig is. In de wet FIDO zijn eisen gesteld aan het maximum aan renterisico. Dit komt tot uitdrukking in de kasgeldlimiet voor leningen met een looptijd tot 1 jaar, en de renterisiconorm voor leningen met een looptijd vanaf één jaar. Deze normen bepalen de ruimte voor de gemeente om verantwoord te financieren.

Kasgeldlimiet

De wettelijke toegestane omvang van de kasgeldlimiet is gelijk aan het bedrag ter grootte van een percentage van de jaarbegroting bij aanvang van het dienstjaar. Dit percentage is vastgelegd in de Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden. Het percentage voor de gemeente is voor 2025 vastgesteld door de Rijksoverheid op 8,5%. De gemeente heeft voor 2025 een kasgeldlimiet van € 26,6 miljoen (8,5% van € 313,0 miljoen). Voor 2026, 2027 en 2028 zal de kasgeldlimiet op basis van deze begroting respectievelijk € 26,1 miljoen, € 26,0 miljoen en € 26,1 miljoen bedragen. De doelstelling is om optimaal gebruik te maken

van de kasgeldlimiet, omdat kort geld momenteel relatief goedkoper is dan lang geld. Indien de kasgeldlimiet wordt overschreden, dient de kortlopende schuld omgezet te worden in een langlopende schuld. De provincie Zeeland houdt hier toezicht op. Het bedrag van de kasgeldlimiet is het maximale bedrag dat de gemeente aan kort geld mag lenen

Renterisiconorm

De Wet FIDO heeft aan het beperken van renterisico's een wettelijk kader toegevoegd in de vorm van een renterisiconorm. Met deze renterisiconorm wordt een kader gesteld om de opbouw van de leningenportefeuille dusdanig te spreiden dat het renterisico uit hoofde van renteaanpassing en herfinanciering van leningen in voldoende mate wordt beperkt. In de Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden is bepaald dat de renterisiconorm maximaal 20% van het begrotingstotaal mag zijn. De renterisiconorm is als volgt berekend:

Renterisiconorm (bedragen x € 1.000.000)	2025	2026	2027	2028
Begrotingstotaal	313	308	306	307
Norm 20%	63	62	61	61
Aflossingen en renteherzieningen				
Aflossingen	13	14	22	13
Renteherziening	0	0	0	0
Ruimte onder renterisiconorm	50	48	39	49

Financiering

Conform het 'Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten' (BBV) moet er inzicht worden gegeven in de rentelasten, de financieringsbehoefte en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend. Daarnaast is het verplicht dat de rentekosten aan de desbetreffende taakvelden moeten worden toegerekend met behulp van een (rente)omslagpercentage. Dit omdat de onderlinge vergelijking tussen gemeenten het uitgangspunt is voor aanpassingen van het BBV.

In de behoefte aan geldmiddelen voor de financiering van de uitgaven voorziet de gemeente in het aantrekken van kortlopende en langlopende (vaste) geldleningen. Hierbij houden we rekening met de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Er zijn criteria die meewegen bij de keuze voor een bepaalde financieringswijze.

De volgende criteria worden gehanteerd:

- Financiering geschiedt tegen de laagste kosten.
- We houden rekening met de renterisiconorm.

Bij het aantrekken van langlopende leningen, lenen we tegen een vast rentepercentage over de gehele looptijd. In het treasury statuut staat de mogelijkheid voor het gebruik van derivaten open. Hiervan zal alleen bij uitzondering gebruik gemaakt worden en altijd advies van een extern deskundige worden ingeroepen.

Renteschema 2025 (bedragen x € 1.000)			
De externe rentelasten over de korte en lange financiering			3.081
De externe rentebaten		-/-	35
Totaal door te rekenen externe rente			3.045
De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/-		1.647
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden doorberekend	-/-		
		-/-	0
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente			
Rente over eigen vermogen		+/+	0
Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)		+/+	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente			
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		-/-	1.985
Renteresultaat op het taakveld treasury			-587

Financieringspositie en rentekosten

De liquiditeitsbegroting voor 2025 laat een liquiditeitsbehoefte zien als gevolg van geplande investeringen, uitvoering grondexploitatie plannen en verwachte mutaties bestedingen van reserves en voorzieningen. Op basis van de berekende kasgeldlimiet voor 2025 kan dit niet opgevangen worden met korte financiering en zullen er langlopende geldleningen worden aangetrokken. De rentekosten voor de gemeente staan voor een groot gedeelte al vast. Van de leningen die reeds aangegaan zijn, is exact te bepalen hoeveel rente deze leningen kosten in het begrotingsjaar. Voor de nog af te sluiten leningen gaan we uit van een rentepercentage van 3,3%, het op 1 augustus 2024 geldend percentage voor leningen met een looptijd van 10 jaar. Daarnaast houden we rekening met een rente van 5% voor rekeningcourant.

Vanaf 2025 geldt dat we de rentekosten via een omslagpercentage toerekenen aan alle taakvelden. Dit percentage bedraagt voor 2025 afgerond 1%.

Geprognosticeerde balans

De geprognosticeerde balansen zijn als volgt:

ACTIVA (x € 1.000)	Rekening 2023	Ultimo 2024	Ultimo 2025	Ultimo 2026	Ultimo 2027	Ultimo 2028
Vaste activa						
Immateriële vaste activa	3.376	1.976	1.738	1.506	1.287	1.067
Materiële vaste activa	147.906	196.538	229.424	250.008	257.659	249.682
Financiële vaste activa	16.449	25.743	25.743	25.692	25.692	25.692
Totaal vaste activa	167.731	224.257	256.905	277.206	284.638	276.441
Vlottende activa						
Voorraden	27.613	16.200	7.146	5.202	0	0
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	21.952	14.665	15.460	15.244	14.485	14.460
Liquide middelen	19	19	19	19	19	19
Overlopende activa	17.444	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Totaal vlottende activa	67.028	35.884	27.624	25.466	19.504	19.480
Totaal activa	234.759	260.141	284.529	302.671	304.142	295.921
PASSIVA (x € 1.000)	Rekening 2023	Ultimo 2024	Ultimo 2025	Ultimo 2026	Ultimo 2027	Ultimo 2028
Vaste passiva						
Algemene reserve	-43.964	-31.281	-24.950	-17.660	-10.360	-4.733
Nog te bestemmen resultaat	9.704	-2.470	290	301	822	21
Bestemmingsreserve	84.089	110.765	114.074	115.938	119.288	122.657
Voorzieningen	25.856	25.453	24.430	24.261	24.751	33.134
Vaste schulden met een rentetypische looptijd groter of gelijk dan 1 jaar	104.921	81.745	101.582	107.218	100.854	110.088
Totaal vaste passiva	180.604	184.210	215.426	230.058	235.355	261.167
Vlottende passiva						
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	10.135	70.930	64.103	67.614	63.787	29.754
Overlopende passiva	44.020	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Totaal vlottende passiva	54.154	75.930	69.103	72.614	68.787	34.754
Totaal passiva	234.759	260.141	284.529	302.671	304.142	295.921

Ontwikkeling leningenportefeuille opgenomen en verstrekte langlopende geldleningen

Opgenomen geldleningen

De geprognosticeerde omvang van de opgenomen langlopende geldleningen bedraagt per 1 januari 2025 circa € 81,8 miljoen. Op basis van deze primaire begroting is de verwachting dat de stand van de leningportefeuille eind 2025 circa € 101,6 miljoen zal bedragen.

Uitgegeven geldleningen

Gelet op het verwachte financieringstekort worden geen gelden voor de korte of middellange termijn uitgezet. In het verleden zijn wel leningen verstrekt in het kader van de publieke taak. De geprognosticeerde omvang van de uitgegeven langlopende geldleningen bedraagt per 1 januari 2025 circa € 3,3 miljoen.

Schatkistbankieren

De gemeenten zijn verplicht om te schatkistbankieren. Dit betekent dat de gemeente haar tegoeden dient aan te houden bij het Ministerie van Financiën, met uitzondering van een drempelbedrag. Dit drempelbedrag is voor gemeenten bepaald op 2% van het begrotingstotaal. Voor de gemeente Vlissingen komt het drempelbedrag voor 2025 uit op € 6,2 miljoen. De gemeente Vlissingen beschikt incidenteel over een positief saldo op haar

bankrekeningen. Naar verwachting zal er daarom in 2025 gebruik worden gemaakt van het verplicht schatkistbankieren. De doelstelling is en blijft echter om met de positieve saldo's de leningen af te lossen.

Wet Houdbare Overheidsfinanciën (Wet Hof)

In de Wet Hof zijn de Europese afspraken inzake het stabiliteits- en groeipact en het al bestaande Nederlandse budgettaire beleid vanaf 1 januari 2014 vastgelegd. De Wet HOF bepaalt onder andere dat het Rijk, de provincies, de gemeenten en de waterschappen een gelijkwaardige inspanning moeten leveren bij het op orde brengen van de overheidsfinanciën. De tekorten van de provincies, gemeenten en de waterschappen worden door de Europese Commissie meegeteld bij de berekening van het begrotingstekort. Dit begrotingstekort mag volgens de Europese regels niet meer dan 3% bedragen. Bij overschrijding van deze 3% norm kan er een sanctie volgen vanuit de Europese Commissie. Deze sanctie kan doorberekend worden aan degenen die een bijdragen aan het tekort hebben geleverd. Elke gemeente heeft een individuele EMU-referentiewaarde. Dit EMU-saldo is het saldo van lasten en baten onafhankelijk of het exploitatie- of investeringsuitgaven en -inkomsten betreft.

De berekening van het EMU-saldo op basis van de programmabegroting 2025 is als volgt (x € 1.000):

(bedragen x € 1.000)	2025		2026		2027		2028	
Categorie	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten
1.1 Salarissen en sociale lasten	45.331		46.251		48.156		49.836	
2.1 Belastingen	756		731		731		731	
2.2.1 Belastingen op producenten		18.444		17.497		18.065		19.136
2.2.2 Belastingen op huishoudens		7.577		7.077		7.128		7.462
3.1 Grond	2.647	19.834	3.228	22.447	3.228	14.950	2.297	12.461
3.2 Duurzame goederen	7.107	2.335	1.638	990	3.251	999	1.116	1.189
3.3 Pachten	2	392	2	368	2	366	2	365
3.4.1 Sociale uitkeringen in natura	44.625		48.701		53.145		57.999	
3.4.2 E.b. en verhaal soc. Uitm. in natura		1.006		1.811		1.835		1.853
3.5.1 Ingeleend personeel	4.639		3.460		3.332		3.237	
3.6 Huren		1.941		1.814		1.811		1.814
3.7 Leges en andere rechten		14.109		13.190		13.917		13.911
3.8 Overige goederen en diensten	35.849	2.723	29.752	7.601	25.871	11.087	26.222	11.307
4.1.1 Sociale uitkeringen in geld	217		219		223		223	
4.2 Subsidies	1.527		1.527		1.435		1.435	
4.3.1 Inkomensoverdrachten - Rijk	347	225.008	347	218.709	347	221.928	347	223.409
4.3.2 Inkomensoverdrachten - gemeenten	1.630	2.805	1.630	2.621	1.579	2.556	1.579	2.482
4.3.3 Ink. overdr. - gem. schap. regelingen	119.099	2.323	119.253	2.187	120.008	2.151	120.057	2.093
4.3.5 Inkomensoverdrachten - waterschappen	393		383		383		383	
4.3.6 Inkomensoverdr. - overige overheden	3.021	306	3.052	290	3.144	288	3.144	287
4.3.8 Ink. overdr. - over. instel. en pers.	5.991	1	5.751	1	5.470	-82	5.470	-80
4.4.1 Kapitaaloverdrachten - Rijk		2.174		2.945		2.945		2.102
4.4.8 Kap. overdr. - ov. instel. en pers.	790	40	790	40	790	40	790	40
5.1 Rente	3.252	35	3.783	35	3.819	35	4.086	35
5.2 Dividenden en winsten		6.296		6.296		6.296		6.296
Totaal	277.225	307.351	270.498	305.920	274.914	306.314	278.955	306.162
Emu saldo	30.126		35.422		31.399		27.207	

Paragraaf bedrijfsvoering

Organisatievisie

'Vlissingen durft!' is de missie die de gemeente Vlissingen als organisatie uitdraagt. Om uitvoering te geven aan tal van ambities, uitdagingen én kerntaken van de gemeente, die beschreven staan in de Strategische Visie 2040, zijn een organisatie én medewerkers nodig die zich voortdurend blijven ontwikkelen.

Deze organisatieontwikkeling is dan ook een continue proces. Aan de wortels hiervan ligt een Organisatievisie. Dit is de leidraad voor het nemen van beslissingen om de gemeente Vlissingen in de gewenste richting te sturen. Daarnaast helpt de visie om medewerkers te motiveren en te inspireren om richting aan te brengen in het dagdagelijks werk.

De visie van de gemeente heeft een drietal eigenschappen, namelijk Nieuwsgierig, Lef en Verbinding. Deze eigenschappen worden in 2025 op tal van manieren uitgedragen in de organisatie. Dit alles draagt bij aan het creëren van een consistente en optimale klantbeleving.

Dienstverlening is hiervoor het fundament. Onder dit fundament liggen een drietal pijlers; een (financieel) gezonde bedrijfsvoering, aantrekkelijk werkgeverschap en datagedreven management. In 2025 worden vooral de accenten op deze pijlers gelegd.

Aantrekkelijk werkgeverschap

De arbeidsmarkt is nog steeds gespannen, ook in gemeenteland, waardoor het steeds lastiger wordt om personeel aan te trekken. Het accent voor het komende jaar ligt vooral op

het binnenhalen van nieuwe medewerkers en huidige medewerkers aan boord houden. Dit moet onder andere leiden naar de gemeente Vlissingen als goede werkgever in Zeeland. Optimaal kijkend naar de samenwerking met andere organisaties in de publieke sector.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We zorgen voor competitieve arbeidsvoorwaarden met specifieke aandacht voor vitaliteit
- Ontwikkeling traject Trainees
- Optimale inrichting proces Onboarding – coaching en begeleiding medewerkers

Datagedreven informatiemanagement

De overheidsdienstverlening wordt steeds digitaler. Daarnaast komen er met grote snelheid nieuwe mogelijkheden met Kunstmatige Intelligentie (AI) beschikbaar en zit de gemeente op een 'goudmijn' aan data. In 2025 zal vooral het accent liggen op de inrichting van informatievoorziening en processen. Zo worden processen nog beter meetbaar en kan er helder op gestuurd worden.

Wat gaan we doen?

- Implementatie van digitale wetgeving, inhaalslag en structureel borgen
- Formeren van en een team functioneel beheer, CIO-office
- Uitvoering pilots om inzet van data en AI te toetsen.
- Zorgdragen voor betrouwbare systemen en processen (bv binnen zaaksystemen, vergunningensysteem, sociaal domein)

(Financieel) gezonde bedrijfsvoering

De gemeente staat voor grote (financiële) uitdagingen. Zo is er de ambitie om afscheid te nemen van de status Artikel-12 naar een duurzame gezonde organisatie. Ook zijn er de nodige ambities die samenhangen met Wind in de Zeilen, en RegioDeals en zijn er grote opgaven rondom het sociaal domein. Het komende jaar 2025 zal het accent liggen op meer grip te krijgen op financiën. Daarnaast een optimale afstemming en duidelijkheid in de processen, rollen en taken van medewerkers. Ook gaat in het nieuwe jaar de nodige aandacht uit naar de toegankelijkheid van financiële informatie. Op basis van betrouwbare en geautomatiseerde processen.

Wat gaan we doen?

- Begroting beter leesbaar maken
- Gebruiksvriendelijkere financiële tools voor medewerkers
- Uniformering van softwarepakketten
- Facturen automatisch koppelen zodat het betaalproces sneller verloopt
- Opleiden van medewerkers op financieel gebied (projectmatig werken)

Rechtmatigheidsverantwoording

Het college heeft bij de jaarrekening 2023 voor het eerst een rechtmatigheidsverantwoording afgeven. Met deze verantwoording geeft het college aan in hoeverre verantwoorde baten en lasten maar ook balansmutaties in de jaarrekening rechtmatig tot stand zijn gekomen. De accountant (Deloitte) heeft de beoordeeld dat de afgegeven rechtmatigheidsverantwoording door het college een getrouw beeld geeft. We zijn nu in staat om jaarlijks een rechtmatigheidsverantwoording af te geven. De basis hiervoor zijn onder andere het interne controleplan, het normenkader en bijbehorend beleid. Over het boekjaar 2025 zal het college ook een rechtmatigheidsverantwoording afgeven.

Doelmatigheid en doeltreffendheid

Op 30 mei 2024 is de verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid bestuur door de raad vastgesteld. Hierin is opgenomen dat het college jaarlijks een onderzoeksplan opneemt in de paragraaf bedrijfsvoering van de begroting. Het onderzoeksplan zal in het 4e kwartaal van 2024 worden uitgewerkt en vastgesteld door het college. De Raad wordt via een RaadsInformatieBrief (RIB) hierover geïnformeerd.

Paragraaf grondbeleid

Grondbeleid

Grondbeleid kan worden omschreven als het geheel van de wijze van toepassing van het financiële en juridische instrumentarium dat de overheid ter beschikking staat om op de gewenste plaats, tijdig en tegen aanvaardbare kosten grond c.q. ruimte beschikbaar te krijgen voor de vestiging van door die overheid gewenste functies.

Het grondbeleid bestaat uit de verschillende instrumenten die de gemeente heeft om de ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente te realiseren. Daarbij staat de grondexploitatie centraal. Het grondbeleid spreekt zich met name uit over welke rol de gemeente in de grondexploitatie wil spelen. Uitgangspunt van de grondexploitaties is de structuur- en woonvisie van de Gemeente (2013). Het vigerende (afwegings)kader is de door de Raad eind 2021 vastgestelde nota Grondbeleid.

Beleid

Bij nieuwe ontwikkelingen wordt bij voorkeur een facilitair (passief) grondbeleid gevoerd, met als doel het minimaliseren van risico's en een evenwichtige cashflow. In een aantal specifieke gevallen is toch sprake van actief grondbeleid. Zo zijn er vanuit Wind in de zeilen middelen beschikbaar om de ontwikkeling van de Kenniswerf verder te versterken. Deze middelen worden ingezet voor het actief verwerven van gronden ten behoeve van herontwikkeling. Hiervoor is een grondexploitatie in voorbereiding. Daarnaast zijn grondexploitaties in voorbereiding voor het project Stadslandgoed bij het JCV, Baskensburg West en locatie Dongestraat. Bij bestaande ontwikkelingen blijft een actief grondbeleid gehandhaafd, met als doel het maximaliseren van de opbrengst van ingezette ontwikkelingen.

De uitvoering van het grondbeleid valt binnen een aantal kaders zoals Organisatie en Financiën.

Organisatie

Raad (Kaders stellen)

- ruimtelijke kaders vaststellen (Omgevingsplan; Omgevingsvisie; Bestemmingsplan).
- beleidskaders, waaronder vaststellen Nota Grondbeleid en Nota Grondprijzen.
- P&C cyclus, waaronder vaststellen, herzien en afsluiten grondexploitaties.
- kredietverstrekking.
- enz.

College van B&W (Uitvoeren en beheren)

- grondexploitaties beheren.
- aan- en verkopen, verpachten en verhuren.
- sluiten overeenkomsten.
- enz.

Ambtelijke organisatie (Uitvoeren werkzaamheden)

- zorg dragen aan uitvoering verantwoordelijkheden college.

Faciliterend grondbeleid

In het kader van het faciliterend (passieve) grondbeleid heeft de Raad geen rol wat betreft het beschikbaar stellen van middelen, omdat er bij een extern initiatief (in principe) geen middelen nodig zijn. De Raad heeft wel een rol in het stellen van ruimtelijke kaders. Het college en de ambtelijke organisatie hebben, passend binnen de kaders van de Raad, een gelijke rol als bij actief grondbeleid. Hiervoor zijn geen middelen beschikbaar en hebben zij geen eigen uitvoeringsagenda of -proces omdat het door derden wordt gerealiseerd. Wel wordt door middel van het kostenverhaal conform de Omgevingswet de benodigde financiële middelen bij de initiatiefnemer verhaald.

Financiën

De financiële kaders liggen vast binnen de financiële verordening en het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV), Notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2023). Onderstaand de richtlijnen en hoe we bij de gemeente Vlissingen daar uitvoering aan geven:

- Bij de start van een grondexploitatie wordt er een financieel-economisch haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd en een business case gemaakt. Als dit plan tot uitvoer wordt gebracht wordt deze, conform het Grondbeleid 2021, 2 x per jaar geactualiseerd.
- Het risicomanagement binnen de grondexploitaties is opgenomen in het organisatiebreed risicomanagement en wordt 2 x per jaar geactualiseerd. Dit is per grondexploitatie verwerkt in het scenario 'laag'.
- Strategische aankopen, waarbij een langere periode zit tussen het moment van aankoop en het moment van ontwikkeling, worden opgenomen in de materiële vaste activa. Bij het vaststellen van een nieuwe grondexploitatie betreffende deze gronden worden deze in een grondexploitatie opgenomen.
- Tussentijdse winstneming: per grondexploitatie met een voordelige eindwaarde is berekend of er een tussentijdse winstneming gedaan moet worden.
- Indien gemeentegrond vanuit de algemene dienst wordt ingebracht in het grondbedrijf wordt die grond gewaardeerd tegen de waarde waarop de grond op de balans is opgenomen.
- Cashflow beheersing: investeringen worden pas dan gedaan als hierdoor ook zicht is op het realiseren van inkomsten, of nadat de inkomsten gerealiseerd zijn. Zo wordt het bouwrijpmaken zoveel mogelijk pas uitgevoerd als er zicht is op afname van de bouwgrond.
- Kostenverhaal: bij een particuliere ontwikkeling voert de gemeente een faciliterend (passief) grondbeleid. Hierbij gaat de gemeente over tot kostenverhaal conform de Omgevingswet.
- Grondprijs: de gemeente Vlissingen hanteert standaard grondprijzen die afhankelijk zijn van de bestemming van de grond voor een aantal categorieën. Deze worden jaarlijks vastgesteld middels een separaat raadsvoorstel. Hiervan kan afgeweken worden en kan de grondprijs residueel berekend worden, zoals dit in het Scheldekwartier gebeurt.
- Erfpacht: de gemeente Vlissingen biedt in specifieke situaties de mogelijkheid van erfpacht aan.
- Rente: de rente waarmee gerekend wordt in de grondexploitaties, wordt gebaseerd op de gemiddelde rentevoet van de lopende leningen van de gemeente. Voor de grondexploitatie van het Scheldekwartier wordt tot en met 2024 gebruik gemaakt van projectfinanciering, deze heeft een eigen rentepercentage. De wijze van

renteberekening is gebaseerd op de voorschriften conform de Notitie rente 2023 van de commissie BBV.

- Kosten- en opbrengstenindexering: voor een zo goed mogelijke inschatting van de toekomstige kosten en opbrengsten wordt rekening gehouden met daadwerkelijke en toekomstige indexeringen van deze kosten en opbrengsten.
- Looptijd: in de BBV is een richtlijn opgenomen voor de maximale looptijd van een grondexploitatie, deze is op 10 jaar gesteld. Indien hiervan afgeweken wordt moet dit gemotiveerd worden en moeten beheersmaatregelen genomen worden. Op dit moment zijn er geen actieve grondexploitaties die een looptijd hebben langer dan 10 jaar.
- Bovenwijkse voorzieningen: of ook wel bovenplanse voorzieningen. Dit zijn voorzieningen die niet alleen voor het betreffende plan van nut zijn maar ook voor de omgeving of de hele stad. Te denken valt aan een toegangsweg die ook de toegang naar de omliggende gebieden verbetert, de aanleg van een brug waardoor ook andere wijken een voordeel hebben. Tot aan de 2e herziening 2016 waren deze zowel planmatig als financieel in de grondexploitaties opgenomen. Op basis van de BBV en de overleggen met de inspecteur van het ministerie van binnenlandse zaken zijn vanaf de 2e herziening 2016 de bovenwijkse voorzieningen ontvlochten. Daarbij zijn deze voorziening proportioneel binnen de grondexploitatie gehouden en voor het overige deel gedekt vanuit de algemene begroting. Deze proportionaliteit is op basis van het nut van deze voorziening voor de grondexploitatie en het algemene nut. Op deze manier ontstaat er een betere scheiding tussen grondexploitaties en de algemene begroting. Omdat een voorziening deel uit maakt van het betreffende plan blijft de aansturing en uitvoering van deze voorziening wel in het plan opgenomen.

Programmadoelstellingen

Grondexploitatie is geen doel op zich. Het staat in het teken van de maatschappelijke effecten die we als gemeente beogen. In de 4 programma's van onze Programmabegroting zijn doelstellingen opgenomen die we mede middels de grondexploitaties willen realiseren.

Niet iedere grondexploitatie zal aan alle doelstellingen een bijdrage kunnen leveren. De grondexploitaties worden steeds getoetst op de bijdrage (of mogelijke strijdigheid) met de bovengenoemde doelstellingen. Op deze wijze zetten we grondexploitaties optimaal in ten behoeve van het bereiken van onze maatschappelijke doelstellingen.

Met de ontwikkeling van het Scheldekwartier en de andere grondexploitaties op uitbreidings- en inbreidingslocaties wordt aan diverse doelstellingen uit de programmabegroting een bijdrage geleverd, met name op het gebied van wonen. Ook wordt aan vele maatschappelijke doelen en ambities vanuit de Strategische Visie Vlissingen 2040 een bijdrage geleverd. Het Scheldekwartier vormt een volwaardig stadsdeel waar het aantrekkelijk wonen, werken en recreëren is. Op het gebied van wonen wordt gestuurd op het bedienen van verschillende doelgroepen. Diverse bouwplannen zijn in voorbereiding, aanbouw of opgeleverd. Met de bouw van de Kop van het Dok is een bijdrage geleverd aan het maatschappelijk belang om appartementen toe te voegen voor de doelgroep senioren en zorgbehoevenden, waarmee tevens doorstroming op de Vlissingse woningmarkt wordt bewerkstelligd. Met de oplevering van fase 3 van de Ketelmakerij, de Singel Noord en de 1e fase van De Broederband alsmede de voorgenomen realisatie van de 2e fase Broederband en Aan de Singel wordt een bijdrage geleverd aan de doelstelling om een gevarieerd woningaanbod aan te bieden en in te zetten op de realisatie van middeldure huurwoningen in Vlissingen.

Met de nieuwbouw van projecten De Hofjes, Kop van het Dok, de in aanbouw zijnde De Dempo en in voorbereiding zijnde De Admiraliteit en Touwslagerij wordt een bijdrage geleverd aan het maatschappelijke doel om een deel van de verouderde sociale

woningbouwvoorraad te vervangen maar ook met nieuwe duurzame sociale huurwoningen uit te breiden. Met de vervangende nieuwbouw van sociale woningen wordt een bijdrage geleverd aan het verduurzamen van de bestaande woningvoorraad. Nieuw toe te voegen woningen in de vrije sector zijn duurzaam en gasloos. Claverveld en Souburg Noord spelen in op de behoefte om, voornamelijk, grondgebonden en in een groene setting te wonen. De snelle afzet in beide projecten toont de belangstelling in dit (hogere) segment voor het groenstedelijke wonen. Met het vergroten van het aanbod grondgebonden woningen op ruime percelen wordt bijgedragen aan de ambitie om een divers en hoogwaardig woonproduct te kunnen leveren. Ruim een derde van de op te leveren woningen is gericht op senioren (levensloopbestendig) en in beide ontwikkelingen worden vrije bouwkavels aangeboden.

Klimaatadaptieve gebiedsontwikkeling met aandacht voor de opgaves rondom biodiversiteit, water en droogte zijn dragers voor de openbare ruimte in Claverveld en Souburg Noord. Nieuwe vormen van ecologisch beheer worden toegepast, waarmee ook na realisatie van de woonwijken een duurzame bijdrage geleverd wordt aan de woon- en leefomgeving in de gemeente Vlissingen. Middels participatieve trajecten worden eindgebruikers betrokken bij de vorming van de openbare ruimtes, bijvoorbeeld de inrichting van de speelruimte met leerlingen van Het Kompas in Souburg-Noord en werkgroepen voor de groene ontmoetingsplekken met omwonenden in Claverveld. Met het bouwrijp opleveren van Scheldewijk is een maatschappelijke bijdrage geleverd aan het saneren van bodemverontreiniging, waarmee een aangenaam woon- en leefklimaat gerealiseerd wordt voor nieuw bewoners en bestaande omwonenden.

Ook wordt door deze plannen de economische potentie vergroot en het woonklimaat verbeterd. Bijvoorbeeld in het Scheldekwardier. met de oplevering van de Dokbrug is een bijdrage geleverd aan de bereikbaarheid van (de binnenstad van) Vlissingen. Met de oplevering van de brug wordt ook invulling gegeven aan de lang gekoesterde wens om een volwaardige tweede ontsluiting van de Binnenstad van Vlissingen te realiseren. Met het aanhelen van de stad middels de ontwikkeling van het Scheldekwardier, worden verbindingen gemaakt of herstelt, de economische potentie vergroot en het woonklimaat verbeterd. Vanuit de grondexploitatie en uitvoering heeft en krijgt dit een plaats via diverse projecten.

Met de ontwikkeling van het Scheldekwardier wordt Vlissingen 'op de kaart' gezet en ontstaan nieuwe economische kansen. Het imago van Vlissingen bij (project)ontwikkelaars, ondernemers en aannemers kent een positieve wijziging, als gemeente van kansen en met een on-Zeeuwse ambitie. Daarnaast wordt Vlissingen nog interessanter voor een brede doelgroep toeristen hetgeen de Vlissingse economie ten goede komt. De herstelde kades langs het Dok gaan ruimte bieden aan een veelheid aan activiteiten en voegen een onderscheidend verblijfsgebied toe aan het Vlissingse stedelijk gebied. Tevens ontstaat hiermee de mogelijkheid een (recreatieve) stadshaven te exploiteren. De combinatie van stad en water, maritiem (erfgoed) karakter en aansprekende nieuwbouw nodigt uit tot gebruik en draagt bij aan ambities op het gebied van een aantrekkelijke stad om te wonen, werken en recreëren. Op het Scheldekwardier komen het verleden, heden en toekomst van Vlissingen samen. Het koesteren van het erfgoed en inpassen hiervan is binnen de Ontwikkelingsvisie Scheldekwardier een van de dragers en kwaliteit van het gebied, met een brede uitstraling op het karakter van Vlissingen. Met de herbestemming van de Timmerfabriek is een bijdrage geleverd aan het maatschappelijke doel om rijksmonumenten duurzaam te behouden en benutten. Met het cascoherstel en de in voorbereiding zijnde herbestemming van de Machinefabriek wordt een bijdrage geleverd aan het duurzaam behouden van kenmerkend maritiem industrieel erfgoed en inpassen in een hoogwaardig stedelijk gebied, waarbij de functies en uitstraling van het erfgoed elkaar versterken en dragers zijn in de identiteit van Vlissingen.

Met de ontwikkeling van de bedrijventerreinen Kenniswerf en Souburg geeft de gemeente Vlissingen concreet invulling aan het Bedrijventerreinprogramma Walcheren 2022-2026. De genoemde terreinen bieden voor de verschillende doelgroepen bedrijven een passend en onderscheidend aanbod in verschillende prijsklassen: zichtlocaties, niet-zichtlocaties,

locaties voor woon-werkcombinaties, grote en kleine kavels, watergebonden terreinen, terreinen voor bedrijven met verschillende milieucategorieën, etc. Met de ontwikkeling van de bedrijventerreinen wordt (mede) vorm en inhoud gegeven aan de economische structuurversterking, die broodnodig is in de gemeente Vlissingen. Daarnaast dragen de bedrijventerreinen bij aan doelstellingen waar het gaat om het bevorderen van werkgelegenheid, het ondernemersklimaat en de samenwerking tussen overheid, onderwijs en ondernemers (triple helix). Dit laatste punt speelt met name op de Kenniswerf een belangrijke rol. Met de beschikbare middelen uit het pakket Wind in de zeilen, wordt ruimte gecreëerd voor het vestigen van nieuwe bedrijvigheid, ontwikkel-, test- en demofaciliteiten, starters, scale-ups en R&D afdelingen op de Kenniswerf.

Grondexploitaties

Voor de volgende plannen is een grondexploitatie opgesteld, per plan is een korte beschrijving en het jaarplan van 2025 opgenomen:

Scheldekwartier	Zie paragraaf 'Majeure Projecten'
Souburg Noord	Dit betreft een uitbreidingslocatie ten noorden van Oost-Souburg voor de realisatie van ca. 230 woningen. Fase 1 is inmiddels gerealiseerd, fase 2 wordt in 2024 afgerond, fase 3 wordt voorbereid.
Jaarplan 2025	<ul style="list-style-type: none"> - Aanleg en roeien van de leidingen door Evides start in Q4 2024 en wordt afgerond in Q1 2025 - Uitwerking van het bestek en tekeningen t.b.v. het bouw- en woonrijpmaken van fase 3 in Q1/Q2 - Aanbesteding van het bouw- en woonrijp maken van fase 3 in Q2 - Voorbelasten bouwterrein fase 3 afhankelijk van de resultaten van het vooronderzoek in Q1 - Q3 - Bouwrijp maken van de grond in fase 3 in Q3/Q4 - Aanleg van het groen en water i.v.m. Interreg subsidie in Q4
Claverveld	Dit betreft een uitbreidingslocatie tussen Vrijburg en West-Souburg voor de realisatie van ca. 160 woningen. Dit zal in 2025 afgerond gaan worden.
Jaarplan 2025	- Afronding van het totale plan Claverveld
Kenniswerf	De Kenniswerf ontwikkelt zich steeds meer tot een aantrekkelijke omgeving om in te ondernemen, te werken en waar mogelijk te wonen. Samenwerking tussen de 3 'O's (ondernemers, onderwijs en overheid) staat er centraal, krachten worden gebundeld en kennis wordt gedeeld! Voor 5 deelgebieden binnen het totale projectgebied zijn grondexploitaties ingesteld. Op basis van de collegeopdracht Kenniswerf wordt uitvoering gegeven aan deze grondexploitaties.
Jaarplan 2025	<p>fase 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Voor de kavels Edisonweg-noord is de verkoopopdracht beëindigd. Naar verwachting zullen de lopende opties eind 2024 ofwel beëindigd zijn, ofwel hebben geleid tot een koopovereenkomst. De verwachting is dat in 2025 twee kavels geleverd worden (1C6 en 1C2). <p>fase 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naar verwachting zal kavel 2b (Witte Huis) in 2025 verkocht en geleverd worden, mogelijk in combinatie met het noordelijk gelegen kavel 2a. - Wanneer voor kavel 2E in 2024 de koopovereenkomst wordt gesloten, wordt in 2025 deze kavel gesaneerd en geleverd. <p>fase3:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kavel 3j zal middels een uitvraag in de markt worden gezet. Naar verwachting zal deze kavel in 2025 worden geleverd. - Het woonrijpmaken van het plangebied zal worden voorbereid, maar is mede afhankelijk van uitkomst uitvraag kavel 3j. <p>fase4:</p> <ul style="list-style-type: none"> - In 2025 wordt de levering verwacht van twee kavels (4h en 4n2) - Binnen fase 4 zijn daarnaast nog 2 kavels niet verkocht. Dat zijn kavel 4b (momenteel een gebruiksovereenkomst met de vismijn) en kavel 4j2. Deze zullen in 2025 actief in de markt worden gezet. Voor kavel 4b is dit mede afhankelijk van het te doorlopen verkooptraject Vismijn. <p>fase 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het jaarplan 2025 bevat de verwerving van diverse in particulier eigendom zijnde percelen en opstallen. Het is de verwachting dat een viertal minnelijke verwervingen zal plaatsvinden in 2025. - Eenmaal verworven zullen opstallen gesloopt dan wel in het kader van tijdelijk beheer worden verhuurd.
Bedrijventerrein Souburg fase 2	Bedrijventerrein direct ten zuiden van de A58.
Jaarplan 2025	- Verkoop bedrijfskavels en daaraan verbonden werkzaamheden (contracten, onderzoeken, doorlopen planologische procedures voor zover nodig, etc) (Q1-Q4)
Spuikom	Een open gebied tussen de boulevards en de binnenstad met een beoogde invulling met onderscheidende functies (wonen, leisure en recreatie) in een groene setting.
Jaarplan 2025	<ul style="list-style-type: none"> - Uitvoeren van diverse onderzoeken - Uitvraag naar marktpartijen voor realisatie Spuiwal - Verwijderen bestaande parkeerterrein Spuikom - Bouwrijp maken van de locatie Spuiwal, inclusief aanleg riolering - Uitgraven van de waterpartij in de Spuikom
Vrijburg West	Deze locatie ten westen van het sportpark Vrijburg kan ingezet worden voor sport en maatschappelijk
Jaarplan 2025	- Vanwege onvoldoende capaciteit en prioriteit is er geen jaarplan 2025

De volgende tabel geeft een totaaloverzicht van de geraamde eindwaarden zoals die bij de 2e herziening 2024 (bedragen x € 1.000) van de grondexploitaties in het scenario 'midden' zijn doorgerekend en de mutaties ten opzichte van de vorige herziening.

Plan	looptijd	2024			
		1e herziening 2024	+ vastgestelde grondexploitatie Kenniswerf fase 5	+ aanpassing 2e herziening 2024 =	2e herziening 2024
Majeure projecten					
Scheldekwartier	2030	-102.422		3.203	-99.219
Uitbreidings- en inbreidingslocaties					
Souburg Noord	2028	-3.841		104	-3.737
Claverveld	2025	366		-140	226
Bedrijventerreinen					
Kenniswerf fase 1	2029	-11.824		209	-11.615
Kenniswerf fase 2	2028	-3.853		59	-3.794
Kenniswerf fase 3	2025	-1.918		15	-1.903
Kenniswerf fase 4	2025	910		0	910
Kenniswerf fase 5	2035		-2.714	3	-2.711
Bedr. Souburg fase 2	2031	2.038		5	2.043
Overige locaties					
Spuiikom	2028	-5.309		-618	-5.927
Vrijburg-West	2024	-3.676		0	-3.676
Nog uit te voeren vanuit afgesl. exploitaties		-7		0	-7
Totaal		-129.536	-2.714	2.840	-129.410

Herijking grondexploitaties (artikel 12)

In overleg met de toezichthouder en de inspecteur van het ministerie van BZK is eind 2015 een duurzame herziening opgesteld met een meerjarig acceptabel risicoprofiel. Hierbij is ook een externe toets uitgevoerd. Vanaf die tijd hebben de grondexploitaties 2 scenario's, een midden en een laag scenario. Het midden scenario heeft een gemiddeld risicoprofiel, daarbij is de kans op het optreden van een niet geraamd risico ongeveer 50/50. Het laag scenario heeft een laag risicoprofiel, daarbij zijn veel mogelijke risico's opgenomen in het resultaat en is de kans op het optreden van een niet geraamd risico dus laag. Inhoudelijk en financieel wordt er gestuurd op het midden scenario. Dat betekent dat er verantwoording wordt afgelegd op dit scenario en dat de begrotingen per grondexploitatie gebaseerd zijn op de doorrekening van dit scenario.

Reserves en voorzieningen

In overleg met de toezichthouder en de inspecteur van het ministerie van BZK is in 2015 de reserve grondexploitaties afgebouwd en wordt deze ook niet verder opgebouwd zolang de algehele financiële situatie daar geen ruimte voor geeft. Dat betekent dat het resultaat van een herziening niet verrekend kan worden met deze reserve. Daarom wordt het resultaat van een 1e herziening verrekend met het resultaat van de betreffende jaarrekening, het resultaat van een 2e herziening wordt verrekend met het betreffende begrotingsresultaat.

Voor grondexploitaties met een nadelig eindresultaat wordt er een verliesvoorziening getroffen op basis van de eindwaarde scenario midden. Bij elke herziening worden eventuele aanpassingen in de eindwaarden ook in de verliesvoorziening verwerkt. Op basis van de 1e herziening 2024 bedroeg het totaal van deze voorziening € 132,8 miljoen. Met de vaststelling van de grondexploitatie Kenniswerf fase 5 is deze verhoogd tot € 135,6. Op basis van deze 2e herziening 2024 wordt de voorziening aangepast naar € 132,6 miljoen. Deze verbetering is het resultaat van het totaal aan mutaties van de betreffende grondexploitaties, met name de aanpassing van de renteparameters. Zie hoofdstuk 3. 'Resultaten grondexploitaties' en tabel 1 'Overzicht verliesvoorziening en risicoreservering' voor de verschillen per

grondexploitatie.

Daarnaast is voor de plannen waarbij de raming van de eindwaarde in het scenario 'laag' negatief uitvalt een extra risicoreservering getroffen, ook dit is in overleg met de toezichthouder en de inspecteur van het ministerie van BZK uitgevoerd. Ook deze extra risicoreservering wordt bij elke herziening op basis van de eindwaarden in scenario 'laag' aangepast op basis van het verschil tussen het scenario 'midden' en het scenario 'laag'.

Als onderdeel van deze risicoreservering was sinds een aantal jaren een aanvullend afzetrisico opgenomen. Dit aanvullend afzetrisico was gebaseerd op een verschil tussen de Vlissingse woningbouwplanning en de provinciale raming. Dit aanvullend afzetrisico is bij de 1e herziening 2023 geactualiseerd op basis van de dan beschikbare cijfers en prognoses met als resultaat dat dit aanvullend afzetrisico is komen te vervallen.

Op basis van de 1e herziening 2024 bedroeg het totaal van de extra risicoreservering € 9,1 miljoen. Op basis van deze 2e herziening 2024 wordt de totale risicoreservering aangepast naar € 12,8 miljoen. Deze verhoging ontstaat met name door het opnemen van een verhoogd afzetrisico van de Zeelandtoren in het Scheldekwartier en het opstellen van een scenario 'laag' voor Kenniswerf fase 5.

Zie Overzicht verliesvoorziening en risicoreservering (x € 1.000) aan het eind van deze paragraaf grondbeleid.

Risico's

Per plan is een risico-inventarisatie opgesteld. In deze inventarisatie zijn alle relevante risico's opgenomen inclusief eventuele beheersmaatregelen en is de (financiële) impact van deze risico's doorgerekend. Scenario 'laag' is de doorrekening van een variant van alle risico's waarin met name de impact op doorlooptijd, grondprijs en aantal te verkopen m2 is verwerkt. Waarbij gesteld is dat het resultaat van dit scenario 'laag' gelijk is aan of slechter is dan het totaal aan financiële impact van de risico-inventarisatie.

Binnen deze risico-inventarisaties is in ieder geval aandacht besteed aan een aantal belangrijke risico's:

- Kostenstijging / inflatie
- Woning- en bedrijventerreinplanning
- Stikstof
- Bodemverontreiniging (waaronder PFAS en Japanse duizendknoop)
- Netcongestie Zeeland

Kostenstijging / inflatie

Door de coronacrisis en met name de oorlog in Oekraïne hebben we de afgelopen jaren een sterke stijging gezien van de kosten en een tekort aan materialen. Dit heeft, samen met een beperkte beschikbaarheid van personeel, de planning en haalbaarheid van projecten onder druk. De huidige signalen zijn dat deze kostenstijging is gestabiliseerd. Met de parameters van de kostenstijging proberen we hier zo goed mogelijk op in te spelen. In scenario laag wordt rekening gehouden met een hogere stijging van de kosten en juist een daling van de opbrengsten.

Woning- en bedrijventerreinplanning

In 2022 en begin 2023 zijn in samenwerking met de provincie Zeeland en de Walcherse buurgemeenten de woningbouwplanning tot en met 2032 herijkt. Hierbij is gebruik gemaakt van de onderzoeken en prognose door Stec. De geplande woningbouw zoals die in de Vlissingse woningbouwplanning tot en met 2032 is opgenomen is lager dan de prognose van Stec. In de voorgaande jaren zou er juist een overcapaciteit gepland zijn in de Vlissingse woningbouwplanning en is er steeds op advies van Ecorys en de accountant een extra

voorziening opgenomen voor een aanvullend afzetrisico. Gezien de nieuwe prognose en woningbouwplanning is er geen reden meer om deze extra voorziening te handhaven. Deze is dan ook bij de 1e herziening 2023 vervallen. Aan de andere kant zien we door de hogere kosten en stijgende rente de vraag naar woningen stabiliseren of afnemen. Ook vanwege de stikstofproblematiek komt de woningbouw tot vertraging. Dat kan juist weer een negatieve invloed hebben op de haalbaarheid van de woningbouwplanning. Daarom is in het scenario laag van de grondexploitaties een vertraging van het afzet tempo van de woningen doorberekend en is dit risico daarmee financieel afgedekt.

De bedrijventerreinplanning is provinciaal afgestemd en geeft geen aanvullend risico, er is veel vraag naar bouwgrond voor bedrijven. Maar hier zien we dat bedrijven heel veel tijd nodig hebben om de interesse in bouwgrond om te zetten in daadwerkelijke afname daarvan. Dit komt door de hoge bouwkosten, personeelstekorten, stikstof en andere flora- en faunavraagstukken, lastigere financiering en ook nog eens de netcongestie. Daardoor lopen de betreffende grondexploitaties vertraging op, zoals Kenniswerf fase 1 en 2.

Stikstof

Bij de voorbereiding van ruimtelijke procedures wordt voor de gebruiksfase (dus voor de situatie wanneer de ontwikkeling is gerealiseerd) onderzoek uitgevoerd naar de stikstofdepositie op daarvoor gevoelige habitats in Natura 2000-gebieden en hoe zich dit verhoudt tot de al aanwezige stikstofdepositie.

Voor woningbouwontwikkelingen binnen onze grondexploitaties blijkt, op basis van onderzoek dat tot op heden is uitgevoerd, dat op projectniveau geen toename van stikstofdepositie optreedt. Uit berekeningen moet blijken of dit ook voor nieuwe woningbouwontwikkelingen geldt. Indien de projecten niet te omvangrijk zijn en deze dus geen grote verkeersgeneratie veroorzaken, is dit binnen de huidige wetgeving wel de verwachting.

Voor bedrijfs- en andere niet woningbouwontwikkelingen zal afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek blijken of dit gevolgen heeft voor de vestiging van een bedrijf of andere niet zijnde woningbouwontwikkeling. Dit is sterkt afhankelijk van het type bedrijf dat zich op een bedrijventerrein wil vestigen en de activiteiten van een bedrijf.

Bodemverontreiniging (waaronder PFAS en Japanse duizendknoop)

In elke risico-inventarisatie is gekeken naar mogelijke extra bodemverontreiniging die niet via eerdere bodemonderzoeken kenbaar zijn geworden, hierbij wordt ook gekeken naar PFASverontreiniging of het aanwezig zijn van de Japanse Duizendknoop. Daar waar dit met onderzoek is aangetoond is de raming van de grondexploitatie bijgesteld, bijvoorbeeld in het Scheldekwartier en de Kenniswerf fase 1.

Netcongestie Zeeland

Het hoogspanningsnet in Zeeland heeft zijn maximale capaciteit bereikt. Daardoor komen aanvragen van nieuwe en zwaardere zakelijke aansluitingen op een wachtlijst. De specifieke gevolgen zijn nog niet helemaal duidelijk, maar voor sommige bedrijven kan dit ook een aanleiding zijn om nieuwe ontwikkelingen uit te stellen waardoor de vraag naar bouwgrond achterblijft.

Tabel Overzicht verliesvoorziening en risicoreservering (x € 1.000)

Voorziening grondexploitatie	Verliesvoorziening				Risicoreservering		
	1e herziening 2024	+ vastgestelde grondexploitatie Kenniswerf fase 5	+ aanpassing 2e herziening 2024 =	voorziening 2e herziening 2024	1e herziening 2024	+ aanpassing 2e herziening 2024 =	risicoreservering 2e herziening 2024
Scheldekwartier	102.422		-3.203	99.219	4.037	2.181	6.218
Souburg Noord	3.841		-104	3.737	1.402	-47	1.355
Kenniswerf fase 1	11.824		-209	11.615	1.216	-548	668
Kenniswerf fase 2	3.853		-59	3.794	917	7	924
Kenniswerf fase 3	1.918		-15	1.903	182	-88	94
Kenniswerf fase 5	0	2.714	-3	2.711	0	2.077	2.077
Spuikom	5.309		618	5.927	1.373	79	1.452
Vrijburg-West	3.676		0	3.676	0	0	0
Totaal	132.843	2.714	-2.975	132.582	9.127	3.661	12.788

Paragraaf verbonden partijen

Algemeen

Voor het begrip verbonden partijen sluiten we aan op het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV): Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de provincie onderscheidenlijk de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft.

Financieel belang

Onder een financieel belang wordt verstaan een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat, het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Bestuurlijk belang

Onder een bestuurlijk belang wordt verstaan zeggenschap, via vertegenwoordiging in het bestuur of via stemrecht. Dit houdt concreet in dat er sprake is van een bestuurlijk belang als een collegelid, een raadslid of een ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de verbonden partij plaatsneemt of namens de gemeente stemt.

Bovenstaande betekent dat we organisaties waar bijvoorbeeld enkel sprake is van een financieel belang niet zien als een verbonden partij.

Het aangaan van banden met (verbonden) partijen komt altijd voort uit het publieke belang. Verbonden partijen zijn over het algemeen opgericht om op een efficiënte wijze publieke taken uit te voeren. Vaak gaat het om samenwerkingsverbanden met andere gemeenten.

Verbonden partijen kunnen zowel publiekrechtelijke als privaatrechtelijke organisaties zijn. Publiekrechtelijke organisaties zijn gemeenschappelijke regelingen (GR-en). Privaatrechtelijk kennen we als: stichtingen, verenigingen, coöperaties en vennootschappen.

Gemeenten zijn verplicht hierover in een aparte paragraaf te rapporteren. We geven daarbij aan wat het belang is dat de gemeente heeft, welk publiek belang daarmee wordt gediend en hoe groot dat belang is.

Onder publiek belang vallen aspecten in relatie tot de vestiging van nieuwe bedrijven, werkgelegenheid, dividend en/of met het lopen van zo min mogelijk risico. Ook vermelden we welke risico's de verbonden partij oplevert voor de financiële positie van de gemeente.

Verbonden partijen per programma (bedragen x € 1.000)	Gemeentelijke bijdrage 2023	Gemeentelijke bijdrage 2024	Gemeentelijke bijdrage 2025
Programma 1 Leefbaarheid			
Afvalstoffenverwijdering Midden- en Noord Zeeland (OLAZ)	1.054	1.123	1.149
Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland (RUD)	481	555	672
Veiligheidsregio Zeeland	3.227	3.524	3.678
Stadsgewestelijke brandweer (SGB)	402	434	451
Veiligheidscentrum Zeeland B.V. (Trainingscentrum Vlissingen B.V.)			
Programma 2 Aantrekkelijke Stad			
North Sea Port SE (voorheen N.V. Zeeland Seaports)			
Holding Zeeuwse Visveilingen N.V. (ontvangst van dividend)			
Programma 3 Sociale samenhang			
Orionis	10.147	9.914	10.322
Gemeentelijke Gezondheidsdienst Zeeland (GGD)	2.000	2.597	2.974
Gemeentelijke Vervoerscentrale Zeeland B.V.		198	212
Buurtteams Vlissingen	2.900	2.950	nnb
Stadsgewestelijke Zwembad Vastgoed B.V.			
Algemene dekkingsmiddelen			
GBE Aqua			
ZEH			
BNG			
TOTAAL	20.212	21.295	19.458

Openbaar Lichaam Afvalverwijdering Zeeland (OLAZ)

Openbaar Lichaam Afvalverwijdering Zeeland (OLAZ)	Toelichting
Publiek- of privaatrechtelijk	Publiekrechtelijk
Vestigingsplaats	Kapelle
Doel	Het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemers op het gebied van de afvalstoffenverwijdering, waaronder mede begrepen wordt de zorg voor de vermarkting en verwerking van afvalstoffen en het in stand houden van milieustraten.
Betrokken partijen	Raden en colleges van b&w van de 13 gemeenten in Zeeland.
Vertegenwoordiging	Eén bestuurslid (C. Bertijn) en één plaatsvervangend lid uit het college van b&w.
Financieel belang	<ul style="list-style-type: none"> De deelnemers vergoeden aan OLAZ de kosten van het vermarkten en verwerken van afvalstoffen, alsmede dragen bij in de kosten van de regionale milieustraten en in de organisatiekosten van de gemeenschappelijke regeling zelf. De vergoeding van de kosten voor het vermarkten en verwerken van afvalstoffen worden jaarlijks bij wijze van voorschot in de begroting berekend; de hoogte van de uiteindelijk aan de gemeente in rekening te brengen kosten is sterk afhankelijk van de omvang/het gewicht van de aangeboden afvalstoffen. Voor de kosten van de regionale milieustraten (organisatiekosten van de gemeenschappelijke regeling) is een tarief met OLAZ overeengekomen; dit tarief bedraagt voor 2025 € 25,45 per inwoner (was in 2024 per inwoner € 25,20). De exploitatiebijdrage milieupark vanuit de gemeente Vlissingen bedraagt voor 2025 € 1.149.290 (2024 € 1.123.480).
Vermogen	Eigen vermogen 31-12-2023: € 638.000 (2022: € 552.000) Vreemd vermogen 31-12-2023: € 12.408.000 (2022: € 12.986.000)
Resultaat	Resultaat 2023: € 86.000 (2022: € 70.000)
Raadsprogramma	Leefbaarheid

Ontwikkelingen	<ul style="list-style-type: none"> De door de individuele gemeenten ingeschatte hoeveelheden (tonnages) restafval en GFT+E-afval. Voor gemeente Vlissingen is, op basis van het grondstoffenbeleid 2020-2024 en de invoering van een nieuw inzamelsysteem een voorzichtige inschatting gemaakt voor restafval en GFT+E-afval. In de begroting O.L.A.Z. 2025 is een verhoging van de hoeveelheid restafval (vanwege afkeur in recyclebare stromen) opgenomen. Daarnaast wordt de verbrandingsbelasting steeds hoger. Voor GFT+E-afval is er sprake van een verlaging van het verwerkingstarief in verband met wijziging overslag en transport. Verder is sprake van een indexering op het gebied van personeel, overslag- en transportkosten binnen de verwerking van de afvalstromen en instandhouding van de milieustraten. Voor wat betreft de opbrengststromen is een inschatting gemaakt van de marktprijs. Deze kunnen echter in de praktijk lager of hoger uitvallen. Voor plastic verpakkingen, metalen verpakkingen en drankkartons (PMD) zijn hogere verwerking- en transportkosten opgenomen in de O.L.A.Z.-begroting. Reservering toekomstige ontwikkelingen: In de begroting 2025 is - conform de besluitvorming in de begroting 2024 en naar aanleiding van het principebesluit tot het realiseren van circulaire ambachtscentra in Zeeland - een bedrag van € 874.000 opgenomen, ter reservering voor benodigde investeringen.
(Financiële) risico's	De financiële bijdrage per inwoner is afhankelijk van de prijsontwikkeling van de in te zamelen afvalstromen. De ontwikkeling van de afvalstoffenbelasting en een eventuele CO2-heffing blijven financiële risico's voor de deelnemende gemeenten.
Bijdrage bereiken beleidsdoelstellingen gemeente Vlissingen	Doelmatige en efficiënte wijze van afvalverwijdering in combinatie met doelmatig en efficiënt beheer van de milieustraat.

Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland (RUD-Zeeland)

Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland (RUD-Zeeland)	Toelichting
Publiek- of privaatrechtelijk	Publiekrechtelijk
Vestigingsplaats	Terneuzen
Doel	Taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving voor de deelnemende partijen uitvoeren, op het vlak van milieu.
Betrokken partijen	Alle gemeenten in Zeeland, provincie Zeeland en waterschap Zeeuwse Stromen.
Vertegenwoordiging	Eén lid in algemeen bestuur, Wethouder Dhr. W. Boonman
Financieel belang	De gemeentelijke bijdrage voor 2025 is € 672.400 (2024: € 554.600).
Vermogen	Eigen vermogen 31-12-2023: € 541.901 (2022: € 1.014.260) Vreemd vermogen 31-12-2023: € 4.333.749 (2022: € 4.355.855)
Resultaat	Resultaat 2023: € -752.728 (2022: € -992.918)
Raadsprogramma	Leefbaarheid
Ontwikkelingen	<p>De RUD-Zeeland is de wettelijk verplichte omgevingsdienst. De RUD-Zeeland is het centrale milieuloket van Zeeland en staat voor een schoon en veilig Zeeland.</p> <p>Vanaf begrotingsjaar 2021 begroot en rekent RUD Zeeland op basis van de werkelijk afgenomen uren. Hiervoor is het systeem van PxQ vastgesteld. Vanaf 2023 is er naast de PxQ systematiek ook de systematiek van generieke uren op basis van onderwerpen ingevoerd.</p> <p>Medio 2024 wordt deze financieringssysteematiek tegen het licht gehouden, in vergelijking ook met andere omgevingsdiensten. Daaruit wordt voorzichtig de conclusie getrokken dat RUD Zeeland een bescheiden begroting heeft en de Zeeuwse gemeenten mogelijk onvoldoende middelen voor dit taakveld ter beschikking stellen.</p> <p>RUD Zeeland is druk met het implementeren van de Omgevingswet die op 1 januari 2024 in werking is getreden. Als gaande de implementatie knelpunten worden onderkend, worden maatregelen genomen om de eventuele risico's van een knelpunt te mitigeren.</p> <p>Een belangrijke ontwikkeling is het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel (IBP VTH). Met dit programma, gestart medio 2022, wordt gevolg gegeven aan het advies van de Commissie Van Aartsen, om het bestaande VTH-stelsel op essentiële punten te verbeteren.</p> <p>Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) heeft eind 2023 aangegeven dat geen van de 29</p>

	<p>omgevingsdiensten in Nederland voldoet aan alle gestelde criteria. Vanwege de landelijke verplichtingen is door RUD Zeeland een Plan van Aanpak geschreven om te komen tot een robuuste RUD. In 2024 vindt hierover overleg en besluitvorming plaats en in 2025 zal begonnen worden met het implementeren van een Plan van Aanpak Robuuste RUD.</p> <p>De uitwerking van dit plan zal een forse verhoging van de gemeentelijke bijdrage tot gevolg hebben, die te zijner tijd met een begrotingswijziging 2025 zal worden voorgelegd.</p>
(Financiële) risico's	<p>De uitvoeringsorganisatie van RUD Zeeland is kwetsbaar omdat in de komende jaren veel oudere medewerkers met pensioen gaan. Daarbij is voor veel specialistische functies de arbeidsmarkt bijzonder krap.</p> <p>Verder moet de uitvoeringsorganisatie worden versterkt en/of uitgebreid worden om te voldoen aan landelijke kwaliteitscriteria (IBP VTH). In opdracht van het ministerie moet er gewerkt worden aan de robuustheid van de RUD Zeeland door in 2026 een omzetniveau van 18,5 M te bereiken. Het daarvoor opgestelde Plan van Aanpak Robuuste RUD zal leiden tot aanzienlijke kostenverhogingen en een hogere deelnemersbijdrage.</p> <p>Ook moet het weerstandsvermogen van RUD Zeeland worden aangepast om financiële risico's te kunnen opvangen.</p> <p>Tenslotte is in 2022 en 2023 de uitvoeringsplanning door een gebrek aan personeel niet geheel uitgevoerd. Daarom zijn in het jaar erna bedragen geretourneerd.</p> <p>Vanwege de inwerkingtreding van de Omgevingswet, kost het RUD Zeeland nu veel tijd om per bedrijf te analyseren welke bijzonderheden van toepassing zijn en welke regels er gelden. Dit onderzoek gaat ten koste van de geplande inspecties. Verwacht wordt dat in 2025 een deel van de bijdrage voor 2024 weer aan de gemeente zal worden geretourneerd.</p>
Bijdrage bereiken beleidsdoelstellingen gemeente Vlissingen	RUD Zeeland verzorgt een optimale uitvoering van de basistaken van de gemeente Vlissingen op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Het wettelijk kader daarvoor is vanaf 1 januari 2024 de Omgevingswet en de daarop gebaseerde uitvoeringsregelgeving met betrekking tot milieu.

Veiligheidsregio Zeeland (VRZ)

Veiligheidsregio Zeeland (VRZ)	Toelichting
Publiek- of privaatrechtelijk	Publiekrechtelijk
Vestigingsplaats	Middelburg
Doel	De doelstelling van de Veiligheidsregio Zeeland is het behartigen van de belangen van de gemeenten in het samenwerkingsgebied op de terreinen van Brandweerzorg, Geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, rampenbestrijding en crisismanagement. De gemeenschappelijke meldkamers voor politie, brandweer en ambulancezorg van Zeeland en Midden- en West Brabant zullen in 2020 worden samengevoegd als onderdeel van een landelijke reorganisatie van de meldkamers, waardoor de meldkamer niet langer deel meer uitmaakt van Veiligheidsregio Zeeland.
Betrokken partijen	Raden en colleges van B&W van alle Zeeuwse gemeenten.
Vertegenwoordiging	De burgemeester in het algemeen bestuur en als agendalid en toehoorder in het dagelijks bestuur.
Financieel belang	De gemeentelijke bijdrage voor 2025 is € 3.678.106 (2024: € 3.524.399).
Vermogen	Eigen vermogen 31-12-2023: € 1.708.841(2022: € 2.626.000) Vreemd vermogen 31-12-2023: € 29.050.939(2022: € 29.273.000)
Resultaat	Resultaat 2023: € 194.232 (2022: € -614.000)
Raadsprogramma	Leefbaarheid
Ontwikkelingen	De ontwikkelingen in de brandweerzorg, met name op het gebied van de aanwezigheid en de positie van brandweervrijwilligers, moet uiteindelijk resulteren in het ontwikkelen van een meerjarenvisie "Brandweerzorg 2030. In dit traject moeten we nadrukkelijk oog houden voor de brandweerzorg en de borging van goede brandweerzorg in de gemeente Vlissingen. De VRZ heeft dit proces in gang gezet. De VRZ, GGD en RUD hebben onderzoeksbureau Berenschot een onderzoek laten doen naar de mogelijkheden tot samenwerking, waarbij de samenwerking voor alle partijen ook tot een meerwaarde zal leiden. Uit dit onderzoek is een groeimodel naar voren gekomen. In dit groeimodel worden stappen gezet om op uitvoeringsniveau op bepaalde onderwerpen samenwerking te zoeken. De directies van de genoemde GR-en zijn dit groeimodel verder aan het uitwerken.
(Financiële) risico's	De VRZ staat in de komende beleidsperiode, naast operationele uitdagingen zoals hierboven toegelicht, ook voor een aantal financiële uitdagingen. Oplopende kapitaallasten als gevolg van noodzakelijk

	vervangingsinvesteringen van brandweermaterieel en oplopende loonkosten laten in de meerjarenraming 2023 t/m 2025 een stapsgewijze stijging van de gemeentelijke bijdrage zien.
Bijdrage bereiken beleidsdoelstellingen gemeente Vlissingen	Op grond van de Wet Veiligheidsregio's en de op de grond van deze wet opgestelde Gemeenschappelijke regeling VRZ 2013 zijn door de dertien Zeeuwse gemeenten aan de VRZ een aantal taken en bevoegdheden in het kader van de advisering, bestrijding en voorkoming van rampen, branden en crises overgedragen. Naast deze taken is de VRZ op grond van diezelfde wet verantwoordelijk voor het instellen en in stand houden van de Brandweer, een meldkamerfunctie en het instellen en in stand houden van een Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie (GHOR). Deze wettelijke taken moet de VRZ uitvoeren in een, vanuit veiligheidsoogpunt, ingewikkelde regio. Naast de specifieke geografische en infrastructurele kenmerken, wordt in Zeeland met veel vrijwilligers gewerkt die zich inzetten voor de veiligheid in Zeeland. Samen met de andere twaalf deelnemende gemeenten in de VRZ, is het voor de gemeente Vlissingen van belang dat de VRZ op een financieel verantwoorde en met voldoende operationele sterkte de genoemde wettelijke taken kan vervullen. Dit is van groot belang voor de veiligheid van de burgers in Vlissingen en Zeeland.

Stadsgewestelijke Brandweer Vlissingen (SGB)

Stadsgewestelijke Brandweer Vlissingen (SGB)	Toelichting
Publiek- of privaatrechtelijk	Publiekrechtelijk
Vestigingsplaats	Middelburg
Doel	De doelstelling van de Stadsgewestelijke brandweer betreft het beheer, onderhoud en instandhouding van de brandweerkazernes binnen het stadsgewest.
Betrokken partijen	Gemeenteraden en colleges van b&w van de gemeenten Middelburg en Vlissingen.
Vertegenwoordiging	De burgemeester en één wethouder in het algemeen bestuur en twee plaatsvervangende leden uit het college.
Financieel belang	De gemeente Vlissingen draagt voor 50% bij aan de begroting van de SGB. De gemeentelijke bijdrage voor 2025 is €451.000 (2024 € 434.000).
Vermogen	Eigen vermogen 31-12-2023: € 202.765 (2022: € 139.000) Vreemd vermogen 31-12-2023: € 9.290.052 (2022: € 9.423.000)
Resultaat	Resultaat 2023: €64.105 (2022: € -26.000)
Raadsprogramma	Leefbaarheid
Ontwikkelingen	Bij het overgaan van al het personeel, materieel en materiaal naar de VRZ is afgesproken met alle deelnemende gemeenten aan de gemeenschappelijke regeling VRZ dat het eigendom van de gebouwen (kazernes) en het beheer van de brandkranen achterblijft bij de gemeenten. Voor de gemeenten Vlissingen en Middelburg geldt dat deze onderdelen niet in beheer zijn van de afzonderlijke gemeenten, maar bij de SGB. Voor deze, bij de SGB achterblijvende taken, is samen met de gemeente Middelburg een uitvoeringsorganisatie ingericht.
(Financiële) risico's	De voorziening FLO.
Bijdrage bereiken beleidsdoelstellingen gemeente Vlissingen	De doelstelling van de Stadsgewestelijke brandweer betreft, na de regionalisering van de brandweer per 1 januari 2014, het door de gemeenten Vlissingen en Middelburg gezamenlijk verzorgen van het gebouwenbeheer van de kazernes en het onderhoud van de brandkranen binnen de SGB.

Veiligheidscentrum Zeeland B.V. (VCZ)

Veiligheidscentrum Zeeland B.V. (VCZ)	Toelichting
Publiek- of privaatrechtelijk	Privaatrechtelijk
Vestigingsplaats	Vlissingen
Doel	Het verzorgen van cursussen op het gebied van brandpreventie, -het bestrijden en - beveiligen en de realistische voorbereiding van cursisten op hun taken als (bedrijfs) brandweerman/vrouw of al (bedrijfs)hulpverlener in bedrijven en instellingen.

Betrokken partijen	Gemeente Vlissingen.
Vertegenwoordiging	De gemeente heeft 100% zeggenschap. Het geplaatst aandelenkapitaal bedraagt € 150.000 met een agioreserve van € 822.260.
Financieel belang	De gemeente is 100% aandeelhouder en heeft een langlopende lening verstrekt van € 375.000 (v.j. € 375.000). Daarnaast is een rekening-courant krediet verstrekt. Zowel het eigen vermogen als de langlopende lening en het rekening courant zijn volledig voorzien.
Vermogen	Eigen vermogen 31-12-2023: € 413.719 (2022: € 443.378) Vreemd vermogen 31-12-2023: € 1.821.925 (2022: € 2.082.205)
Resultaat	Resultaat 2023: €-30.059 (2022: € -21.099)
Raadsprogramma	Leefbaarheid
Ontwikkelingen	De gemeente is in verregaande onderhandeling met een partij over de overname van de aandelen.
(Financiële) risico's	De gemeente loopt geen financieel risico meer aangezien het eigen vermogen, langlopende lening en rekening-courant reeds volledig zijn voorzien. Wel zal een "bruidschat" van € 215.000 betaald moeten aan de overnemende partij.
Bijdrage bereiken beleidsdoelstellingen gemeente Vlissingen	De vennootschap draagt direct niet bij aan de beleidsdoelstellingen van de gemeente. Indirect draagt de vennootschap bij aan de beleidsdoelstellingen van veiligheid vanwege opleidingen aan personeel van VRZ.

North Sea Port SE

North Sea Port SE	Toelichting
Publiek- of privaatrechtelijk	Privaatrechtelijk
Vestigingsplaats	Sas van Gent
Doel	Ontwikkeling, uitgifte en beheer van havens, haventerreinen en -faciliteiten, van Vlissingen tot Gent. Verder zorgdragen voor a) een veilige en efficiënte afhandeling van het scheepvaartverkeer, en b) nautische en maritieme orde en veiligheid.
Betrokken partijen	Provincie Zeeland en Oost-Vlaanderen, Stad Gent en gemeenten Borsele, Terneuzen, Vlissingen, Evergem en Zelzate.
Vertegenwoordiging	Gemeente Vlissingen is sinds 1 juli 2019 aandeelhouder in North Sea Port SE, voor 8 1/3 procent. De gemeenten Borsele en Terneuzen zijn dat voor eenzelfde percentage. Provincie Zeeland is 25 procent aandeelhouder in North Sea Port SE. De andere 50 procent van de aandelen SE worden gehouden door Provincie Oost-Vlaanderen, Stad Gent en gemeenten Evergem en Zelzate. Gemeente Vlissingen heeft, uit het College, één lid in de Algemene vergadering van Aandeelhouders (AvA) van North Sea Port SE. Ook neemt één lid uit het college van Vlissingen deel aan het Toezichthoudend Orgaan (TZO) van North Sea Port SE.
Financieel belang	Gemeente Vlissingen is sinds 1 juli 2019 aandeelhouder in North Sea Port SE, voor 8 1/3 procent.
Vermogen	Eigen vermogen 31-12-2023: € 639.055.000 (2022: € 601.243.000) Vreemd vermogen 31-12-2023: € 298.411.000 (2022: € 324.489.000)
Resultaat	Resultaat 2023: € 37.771.000 (2022: € 34.597.000)
Raadsprogramma	Aantrekkelijke stad
Ontwikkelingen	Afhankelijk van wanneer jaarrekening verschijnt.
(Financiële) risico's	North Sea Port doet aan risicomanagement. Het havenbedrijf onderkent en managed diverse risico's die het opsoemt in haar bestuursverslag. In 2023 zijn de afspraken met de Nederlandse belastingdienst vastgelegd in een vaststellingsovereenkomst. In de jaarrekening is de relatie tussen de nominale belastingdruk en de effectieve belastingdruk nader uitgewerkt. De effectieve belastingdruk bedraagt in 2023 34,8%. De aanpassing van de belastinglatentie leidt niet tot een uitstroom van middelen en moet gezien worden in samenhang met de vorming van de latentie in 2020. Daarmee is het risico van vennootschapsbelasting afgewend. September 2023 bedroeg de financieringspositie van North Sea Port Netherlands € 183,1 miljoen; de garantstelling door de Nederlandse garanten, waaronder gemeente Vlissingen, bedroeg € 360 miljoen. Het verschil tussen deze twee bedragen is de buffer en deze is meer dan toereikend. De Nederlandse aandeelhouders staan daarnaast (secundair) borg voor de leningen en derivatenportefeuille van WarmCO2,

	voor een bedrag van € 65 miljoen. Per 30 september 2023 bedroeg de financieringspositie WarmCO2 € 57 miljoen. WarmCO2 blijft in een kwetsbare situatie verkeren en alle partijen zullen de ontwikkelingen nauwgezet volgen. Daarbij wordt gekeken naar alternatieve leveranciers van warmte aan de tuinders. North Sea Port zal in 2024 het eigen vermogen van WarmCO2 versterken en door de positieve begroting zal de non performing status van WarmCO2 door de bank mogelijk worden ingetrokken.
Bijdrage bereiken beleidsdoelstellingen gemeente Vlissingen	Gemeente Vlissingen streeft naar nieuwe ontwikkelingen in het zeehavengebied, met nieuwe bedrijven, nieuwe werkgelegenheid en toegevoegde waarde. Havenbedrijf North Sea Port draagt hier in ruime mate aan bij.

Holding Zeeuwse Visveiling B.V.

Holding Zeeuwse Visveiling B.V.	Toelichting
Publiek- of privaatrechtelijk	Privaatrechtelijk
Vestigingsplaats	Vlissingen
Doel	Holding Zeeuwse Visveilingen B.V. heeft een 100% deelneming in Zeeuwse Visveiling Vlissingen B.V. en een 100% deelneming in Zeeuwse Visveiling Breskens N.V.
Betrokken partijen	Zeeuwse Visveiling Vlissingen B.V., Zeeuwse Visveiling Breskens N.V.
Vertegenwoordiging	Gemeente Vlissingen heeft 65% van de aandelen van de Holding. Vertegenwoordiging van één wethouder in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.
Financieel belang	Gemeente Vlissingen heeft 65% van de aandelen van de Holding.
Vermogen	Eigen vermogen 2023: € 4.848.894 (2022: € 5.114.232) Vreemd vermogen 2023: € 162.432 (2022: € 101.858)
Resultaat	Resultaat 2023: € - 265.338 (2022: € 94.147)
Raadsprogramma	Aantrekkelijke stad
Ontwikkelingen	De aandeelhouders van HZV zijn een aantal jaar geleden een zoektocht gestart naar een partij die de aandelen wilde overnemen. Begin 2023 was de verkoop in een ver gevorderd stadium. De rechter bepaalde echter dat de verkoopprocedure opnieuw moest. Medio 2024 is een openbare verkoopprocedure opgestart. De verwachting is dat de verkoop van de aandelen in het eerste kwartaal 2025 kan worden afgerond.
(Financiële) risico's	Rond de visserij spelen al jaren de nodige zorgen. Voorbeelden daarvan zijn de aanlandplicht, de Brexit, het verbod op gebruik van de pulskor, de bouw van windmolenparken op zee, stikstof, en brandstofkosten. De financiële risico's betreffen negatieve resultaten van de HZV en een lagere verkoopprijs bij verkoop van de aandelen waarbij verlies geleden wordt op de deelneming.
Bijdrage bereiken beleidsdoelstellingen gemeente Vlissingen	Werkgelegenheid en het ontvangen van dividend zijn redenen waarom een publieke partij aandeelhouder in een bedrijf wil of kan zijn. De werkgelegenheid vanuit de visveiling (in FTE) is zeer beperkt; de werkgelegenheid vanuit het visserijcluster (toeleverende visserijreders en verwerkende visindustrie) is groter. Door de voorgenomen verkoop van de aandelen wordt beoogd het risico tot nul te reduceren, waarbij wel de werkgelegenheid van de visveiling blijft gegarandeerd.

Gemeenschappelijke Regeling Orionis Walcheren

Gemeenschappelijke Regeling Orionis Walcheren	Toelichting
Publiek- of privaatrechtelijk	Publiekrechtelijk
Vestigingsplaats	Vlissingen
Doel	Orionis Walcheren is een gemeenschappelijke regeling van de gemeenten Vlissingen, Middelburg en Veere voor de uitvoering van (wettelijke) taken op het gebied van de Participatiewet (PW, IOAW, IOAZ, BBZ, WSW) en de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs). Daarnaast voert Orionis Walcheren een voornaam deel van de minimaregelingen uit. Orionis Walcheren ondersteunt inwoners die een beroep doen op de Participatiewet met hun ontwikkeling en begeleiding naar (zo regulier mogelijk) werk. Zodat deze

	inwoners weer zo spoedig mogelijk in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien en zo veel mogelijk kunnen meedoen in de samenleving. Inwoners die (tijdelijk) ondersteuning nodig hebben voor hun levensonderhoud, kunnen een beroep doen op Orionis Walcheren voor een inkomens- en/of bijstandsvoorziening(en).
Betrokken partijen	Raden en colleges van burgemeester & wethouders van de gemeenten Veere, Vlissingen en Middelburg.
Vertegenwoordiging	Eén bestuurslid dagelijks bestuur en drie leden algemeen bestuur uit het college gemeente Vlissingen.
Financieel belang	De totale bijdrage 2025 van de gemeente Vlissingen aan Orionis Walcheren is € 54.077.593. Deze bestaat voor: <ul style="list-style-type: none"> • € 40.449.099 (75%) uit rijksbijdragen voor de bekostiging van bijstandsuitkeringen (Buig-budget), re-integratieactiviteiten en beschut werk (Wsw). • € 3.261.654 voor de bekostiging van bijzondere bijstand en minimaregelingen; • € 10.321.700 voor de bekostiging van uitvoeringskosten Orionis Walcheren.
Vermogen	Eigen vermogen 31-12-2023: € 1.062.000 (2022: - € 1.287.000) Vreemd vermogen 31-12-2023: € 16.418.000 (2022: €17.133.00)
Resultaat	Resultaat 2023: € 888.000 (2022: - € 1.521.000)
Raadsprogramma	Sociale Samenhang
Ontwikkelingen	In 2021 is geconstateerd dat de financiële resultaten van het Werkleerbedrijf ten opzichte van het landelijke gemiddelde te sterk achterbleven. Deze constatering heeft geleid tot het vierjarig Implementatieplan Toekomstbestendig Werkleerbedrijf. Het plan startte in 2021. En zou vanaf 2023 leiden tot een forse, realistische rendementsverbetering. In 2022 bleek dat die niet haalbaar was. Als gevolg van diverse externe factoren met name veroorzaakt door de oorlog in Oekraïne. Op verzoek van Orionis Walcheren heeft het college hun tot 2027 uitstel gegeven de rendementsverbetering alsnog te realiseren. Uit de begroting 2025 van Orionis Walcheren blijkt dat die gehaald gaat worden. Het aantal bijstandsgerechtigden moet minimaal op het landelijke gemiddelde liggen. Zodat er geen tekort is op de Rijksbijdrage BUIG (gebundelde uitkering). Uit de jaarstukken 2023 van Orionis Walcheren blijkt dit het geval te zijn. Er is geen tekort op de rijksbijdrage. Het saldo is zelfs positief. Het aantal bijstandsgerechtigden is met 17 iets boven het landelijk gemiddelde geëindigd. In hun begroting 2025 schrijft Orionis Walcheren dat er onzekerheid is over de Rijksbijdrage BUIG. De afgelopen jaren hebben laten zien dat daarin grote schommelingen kunnen optreden. Tot wel € 2 miljoen per jaar. Voor het financieel resultaat op de rijksbijdrage zijn niet alleen de prestaties van Orionis Walcheren zelf van belang, maar ook de relatieve positie ten opzichte van het gemiddelde van Nederland. Om het resultaat vast te houden moet Orionis Walcheren presteren volgens het landelijk gemiddelde. De extra investering op re-integratie gaat een bijdrage leveren om qua aantal bijstandsgerechtigden op of onder het landelijk gemiddelde te komen. En een verdere verbetering van het BUIG resultaat te bereiken.
(Financiële) risico's	Er is onzekerheid over de Rijksbijdrage BUIG. De afgelopen jaren hebben laten zien dat daarin grote schommelingen kunnen optreden. Voor het financieel resultaat op de rijksbijdrage zijn niet alleen de prestaties van Orionis Walcheren zelf van belang, maar ook de relatieve positie ten opzichte van het gemiddelde van Nederland. Voor een neutraal resultaat moet Orionis Walcheren presteren volgens het landelijk gemiddelde. De resultaten van het Werkleerbedrijf hangen mede af van externe factoren. Zoals de gevolgen van oorlogen en crisissen. Door (financiële) risico's meer te beleggen bij hun klanten kan het financieel risico bij het werkleerbedrijf zelf deels verminderd worden.
Bijdrage bereiken beleidsdoelstellingen gemeente Vlissingen	Rekening houdend met de menselijke maat op een efficiënte en effectieve wijze voldoen aan de (wettelijke) verplichtingen op het gebied van de Participatiewet, Wet gemeentelijke schuldhulpverlening en het minimabeleid. Opdat inwoners zoveel als mogelijk zelf kunnen voorzien in hun levensonderhoud via regulier betaald werk. En kunnen deelnemen aan onze samenleving. Voor inwoners die zijn aangewezen op een beschutte werkplek wordt voorzien in een passende werkomgeving.

Gemeenschappelijke Regeling Gemeentelijke Gezondheidsdienst Zeeland (GGD)

Gemeenschappelijke Regeling Gemeentelijke Gezondheidsdienst Zeeland (GGD)	Toelichting
Publiek- of privaatrechtelijk	Publiekrechtelijk
Vestigingsplaats	Goes
Doel	Het openbaar lichaam is ingesteld om gezamenlijke belangen van de deelnemers te behartigen op het gebied van de Wet publieke gezondheid, de Wet veiligheidsregio's, de Wet op de lijkbezorging, de Jeugdwet, de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en de Wet Kinderopvang.

Betrokken partijen	Raden en colleges van B&W van alle Zeeuwse gemeenten.
Vertegenwoordiging	Eén bestuurslid en één plaatsvervangend lid uit het college.
Financieel belang	Bijdrage naar rato van het aantal inwoners op 1 januari voorafgaand aan het desbetreffende begrotingsjaar zoals door het Centraal Bureau voor de Statistiek gepubliceerd. De gemeentelijke bijdrage voor 2025 is € 2.973.616 (2024: € 2.596.541) exclusief inkoop jeugdhulp. De gemeentelijke bijdrage voor de uitvoeringskosten van Inkoop Jeugdhulp bedraagt voor 2025 € 247.178 (2024 € 282.492). Vanaf 2024 zijn alleen de uitvoeringskosten voor inkoop jeugdhulp opgenomen in de begroting van de GGD. De kosten voor jeugdhulp worden alleen nog maar opgenomen in de gemeentelijke begroting.
Vermogen	Eigen vermogen 31-12-2023: € 7.423.115 (2022: € 5.520.747) Vreemd vermogen 31-12-2023: € 33.612.628 (2022: € 23.653.790)
Resultaat	Resultaat 2023: € 3.335.369 (2022: € 1.355.719)
Raadsprogramma	Sociale Samenhang
Ontwikkelingen	<p>De GGD heeft in 2023 de bij haar ondergebrachte programma's Publieke gezondheid, Veilig Thuis en Inkooporganisatie Jeugdhulp Zeeland regulier uitgevoerd. Per 2024 is Inkooporganisatie Jeugdhulp Zeeland, op de uitvoeringskosten na, uit de GGD begroting gehaald.</p> <p>Om een robuuste en toekomstbestendige GR te kunnen blijven is in 2023 het plan van aanpak "Basis op orde" aangenomen. Dit plan betreft de primaire processen in het onderdeel Algemene Gezondheidszorg, de bedrijfsvoeringsprocessen en het leidinggevend kader. Met de bij de 1e begrotingswijziging 2023 toegekende extra middelen konden ruim 26 FTE extra functies worden ingevuld. De resultaten en effecten van het op orde brengen van de basis zullen in 2024 worden geëvalueerd.</p> <p>De verkenning naar samenwerkingsmogelijkheden met de RUD en VRZ heeft geleid tot afspraken om een samenwerkingsscenario verder uit te werken. In juli 2024 is per direct gestart met het verkennen van gezamenlijke directievoering in de praktijk gedurende een 'verkenningjaar'. Het advies van het brede onderzoek naar de governance (organisatie-, directie en bestuursstructuur) bij de samenvoeging van de bedrijfsvoering van GGD/VRZ volgt in 2025.</p> <p>De Rijksoverheid wil met Integraal Zorg Akkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) investeren in de (publieke) gezondheid van alle Nederlanders. De ambitie van IZA is zorg voor iedereen toegankelijk, kwalitatief goed en betaalbaar houden. Gemeenten, GGD, zorgverzekeraar en zorgaanbieders werken samen om de doelen uit de akkoorden te halen. GGD treedt hierin op als kennispartner van de gemeenten</p> <p>Binnen het programma Veilig Thuis vond in de loop van 2023 een stijging plaats in aantallen meldingen, adviezen en vervolgdiensten. Hierdoor ontstaan olopende wachtlijsten en kan niet altijd worden voldaan aan de wettelijke reactie termijnen. Vanwege deze stijgingen worden er in 2025 middels een 1e begrotingswijziging 2025 extra middelen ingezet om 4 FTE aan personeel in zetten.</p>
(Financiële) risico's	<p>Vanwege het groeiende aandeel personeelslasten, mede door het plan Basis op orde, stijgen de personeelsuitgaven sinds 2024 fors. Deze ontwikkelingen hebben geleid tot een structurele verhoging van de gemeentelijke bijdrage in 2024. De VZG richtlijn is daarmee overschreden. Dit loopt door in 2025.</p> <p>Bij het programma Veilig Thuis is sinds 2023 sprake van toenemende wachtlijsten. Om die terug te dringen is extra personele inzet nodig. Hiervoor wordt in 2025 extra gemeentelijke bijdrage gevraagd.</p>
Bijdrage bereiken beleidsdoelstellingen gemeente Vlissingen	<p>De GGD geeft uitvoering aan de taken vanuit de Wet Publieke Gezondheid. Hieronder vallen onder andere: jeugdgezondheidszorg (consultatiebureau en 'schoolarts'), medische milieukunde, infectieziektebestrijding, gezondheidsmonitoren en gezondheidsvoorlichting.</p> <p>De GGD voert naast wettelijke taken ook taken uit zoals forensische geneeskunde, publieke gezondheidszorg in COA-opvanglocaties en sociaal-medische advisering. De gemeente Vlissingen neemt daarnaast nog een aantal aanvullende diensten af ten behoeve van de lokale jeugdgezondheidszorg (zoals opvoedcursussen, videohome-training en overbruggingszorg).</p> <p>Het programma Veilig Thuis voert voor Vlissingen de taken van het Zeeuwse advies- en meldpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling uit. Deze taken vloeien voort uit de Wmo, de Jeugdwet en de Wet meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Het programma kent een duale financiering via de jeugdhulpbudgetten van de 13 gemeenten enerzijds en de centrumgemeente middelen uit de Decentralisatie Uitkering Vrouwenopvang (DuVo) anderzijds.</p>

Gemeentelijke Vervoerscentrale B.V. (GVC)

Gemeentelijke Vervoerscentrale B.V. (GVC)	Toelichting
Publiek- of privaatrechtelijk	Privaatrechtelijk
Vestigingsplaats	Terneuzen

Doel	Organiseren en regisseren van maatschappelijk- en leerlingen vervoer (sociaal domein) op Walcheren.
Betrokken partijen	Aandeelhouders zijn het Samenwerkingsverband Collectief vervoer Zeeuws-Vlaanderen, het Samenwerkingsverband Welzijnzorg Oosterschelderegio, de gemeenten Vlissingen, Veere, Middelburg en Goeree-Overflakkee en de Provincie Zeeland.
Vertegenwoordiging	Via Algemene aandeelhoudersvergadering.
Financieel belang	In 2015 heeft de gemeente 2.000 preferente aandelen gekocht voor € 0,34. De gemeentelijke bijdrage voor 2025 bedraagt € 211.600 (2024: €197.800).
Vermogen	Eigen vermogen 31-12-2023: € 531.000 Vreemd vermogen 31-12-2023: € 1.746.000)
Resultaat	Resultaat 2023: € 1.000
Raadsprogramma	Sociale Samenhang
Ontwikkelingen	Sinds november 2015 regisseert en organiseert de GVC het doelgroepenvervoer, waaronder vraagafhankelijk Wmo-vervoer, vervoer in het kader van de Jeugdwet en leerlingenvervoer. In 2022 is er, in het kader van de Regionale Mobiliteitsstrategie van de provincie Zeeland, een raadsbesluit genomen om de GVC door te ontwikkelen tot een Mobiliteitscentrale. Verdere besluitvorming over de oprichting en vormgeving van de Regionale Mobiliteitsstrategie zal nog plaatsvinden.
(Financiële) risico's	Er zijn geen risico's uit hoofde van aandeelhouderschap, anders dan de normale risico's. Daarnaast heeft de GVC normale bedrijfsvoeringsrisico's bij het aansturen van het doelgroepenvervoer, zoals een toename van personeelskosten bij uitbreiding van de formatie, investeringen in ICT of een hogere BTW.
Bijdrage bereiken beleidsdoelstellingen gemeente Vlissingen	De taak van de GVC is om een bijdrage te leveren aan de doelmatigheid en de kwaliteit van het doelgroepenvervoer.

Stadsgewestelijk Zwembad Vastgoed B.V.

Stadsgewestelijk Zwembad Vastgoed B.V.	Toelichting
Publiek- of privaatrechtelijk	Privaatrechtelijk
Vestigingsplaats	Vlissingen
Doel	Het beheren en (doen) exploiteren van zwembadgebouwen alsmede het financieren daarvan.
Betrokken partijen	Gemeente Vlissingen en Gemeente Middelburg.
Vertegenwoordiging	De gemeente heeft zeggenschap in de algemene vergadering van aandeelhouders ter grootte van het aandeel in het geplaatste aandelenkapitaal (de heft van € 90.000). Tevens één directeur in de directie.
Financieel belang	De gemeente draagt bij in het exploitatietekort van de BV op basis van de verhouding 50-50 met de gemeente Middelburg.
Vermogen	Eigen vermogen 31-12-2023: € 277.485 (2022: € 277.485) Vreemd vermogen 31-12-2023: € 10.508.708 (2022: € 10.683.829)
Resultaat	Resultaat 2023: € 0 (2022: € 0)
Raadsprogramma	Sociale Samenhang
Ontwikkelingen	2023 heeft in het teken gestaan van de aanbestedingsprocedure voor wat betreft de huur- en exploitatieovereenkomst van het zwembad. Dit inkoop- en aanbestedingstraject is eind 2023 afgerond en is er een nieuwe exploitant gecontracteerd die per 1-1-2024 de exploitatie van het zwembad overgenomen heeft. Deze aanbestedingsprocedure heeft een positief aanbestedingsresultaat opgeleverd en zal in relatie tot de taakstelling worden gemuteerd. Het jaar 2025 zal vooral in het teken staan om het zwembad en de exploitatie door Feel-Fit weer volledig operationeel te krijgen. naast het actualiseren van de Meer Jaren Onderhoudsplanning zullen er ook duurzaamheidsmaatregelen getroffen worden binnen het Vrijburgbad.
(Financiële) risico's	Bijdragen in een eventueel exploitatietekort.
Bijdrage bereiken beleidsdoelstellingen gemeente Vlissingen	Het samen met de gemeente Middelburg in stand houden van het Vrijburgbad draagt bij aan het realiseren van de sportdoelstellingen van de gemeente Vlissingen. Door te zorgen voor goede sportfaciliteiten in de

	gemeente, en deze voor betaalbare tarieven beschikbaar te stellen, zorgen we er voor dat zoveel mogelijk inwoners kunnen sporten en bewegen.
--	--

Buurtteams Vlissingen

Buurtteams Vlissingen	Toelichting
Publiek- of privaatrechtelijk	Publiekrechtelijk
Vestigingsplaats	Vlissingen
Doel	Organiseren en uitvoeren van preventie, participatie en vroegsignalering in het sociaal domein in de gemeente Vlissingen.
Betrokken partijen	Gemeente Vlissingen is 100% aandeelhouder
Vertegenwoordiging	Algemene Vergadering
Financieel belang	Jaarbijdrage voor 2024 uit de opdrachtovereenkomst bedraagt € 2.950.000. De jaarbijdrage over 2025 is nu nog niet bekend omdat de opdrachtovereenkomst voor 2025 en 2026 nog niet is afgerond.
Vermogen	Eigen vermogen 31-12-2023: € 22.072 (2022: € n.v.t.) Vreemd vermogen 31-12-2023: € 419.730 (2022: € n.v.t.)
Resultaat	Resultaat 2023: € 22.071 (2022: € nv.t.)
Raadsprogramma	Sociale samenhang
Ontwikkelingen	De lokale infrastructuur in het sociaal domein in de gemeente Vlissingen betreft de Vlissingse zorgdriehoek voorliggend veld, de aanvullende zorg en Kernegezond Vlissingen. In deze driehoek is de rol van Buurtbedrijf Vlissingen BV (voorliggend veld) te investeren in preventie en vroegsignalering en het leveren van de laagdrempelige ondersteuning en activering aan inwoners. Buurtbedrijf Vlissingen BV biedt een nieuwe vorm van ondersteuning voor alle inwoners van de gemeente Vlissingen.
(Financiële) risico's	Geen risico's uit hoofde van aandeelhouderschap anders dan normale risico's.
Bijdrage bereiken beleidsdoelstellingen gemeente Vlissingen	Binnen de lokale zorginfrastructuur de eigen kracht, de zelfredzaamheid en samenredzaamheid van de inwoners in de gemeente Vlissingen versterken. Zodat zij 'Positief gezond' zijn, voor zichzelf en voor elkaar kunnen zorgen en mee kunnen doen in de samenleving.

GBE Aqua B.V.

GBE Aqua B.V.	Toelichting
Publiek- of privaatrechtelijk	Publiekrechtelijk
Vestigingsplaats	Rotterdam
Doel	De vennootschap heeft ten doel het houden en beheren van aandelen in Evides en het uitoefenen van stemrecht daarop. Het waarborgen van het wettelijk gedefinieerde publiek belang volgens de drinkwaterwet. Voor Evides is dit het leveren van continu, betrouwbaar drinkwater.
Betrokken partijen	Raden en colleges van B&W van de 13 gemeenten in Zeeland. De Provincie Zeeland en gemeenten in Noord- Brabant en Zuid-Holland.
Vertegenwoordiging	Algemene vergadering van aandeelhouders één lid uit het college van B&W.
Financieel belang	De gemeente Vlissingen heeft een kapitaalbelang van 5,765% in GBE Aqua B.V.
Vermogen	Eigen vermogen 31-12-2023: € 134.306.610 (2022: € 28.270.747) Vreemd vermogen 31-12-2023: € 162.776.333 (2022: € 263.705.830)
Resultaat	Resultaat 2023: € 15.603.100 (2022: € 25.167.706) Het boekjaar 2023 is een gewoon boekjaar van 1 januari tot en met 31 december. Het jaar 2022 is van 15 November tot 31 december.
Raadsprogramma	Algemene dekkingsmiddelen.

Ontwikkelingen	Hoofdtak van de B.V. is het beheer van de aandelen in Evides. Inzet is om het aangetrokken vreemde vermogen, voor de aankoop van het aandelen pakket Evides van ZEH, versneld af te lossen. In 2024 heeft de volledige aflossing plaatsgevonden door gebruik te maken van het uitgekeerde superdividend ZEH. Doordat de volledige lening is afgelost is de zogenaamde beknelde reserve vastgesteld op 5,759% van € 380 Miljoen , zijnde € 21.884.200.
(Financiële) risico's	N.v.t
Bijdrage bereiken beleidsdoelstellingen gemeente Vlissingen	GBE Aqua B.V. is opgericht om het dividend Evides jaarlijks beschikbaar te krijgen. Het dividend Evides is structureel opgenomen in de begroting.

Zeeuwse Energie Houdstermaatschappij (ZEH)

Zeeuwse Energie Houdstermaatschappij	Toelichting
Publiek- of privaatrechtelijk	Privaatrechtelijk
Vestigingsplaats	Middelburg
Doel	ZEH richt zich op productie, handel en levering van energieproducten en diensten aan de zakelijke markt.
Betrokken partijen	Alle Zeeuwse gemeenten, gemeente Bergen op Zoom, Woensdrecht, Dirksland, Goedereede, Middelharnis, Oostflakkee en de Provincies Zeeland, Noord Brabant en Zuid Holland.
Vertegenwoordiging	Algemene Vergadering van Aandeelhouders.
Financieel belang	De gemeente Vlissingen heeft een kapitaalbelang van 5,76% in ZEH.
Vermogen	Eigen vermogen 31-12-2023: € 1.722 Miljoen (2022: € 1.589 Miljoen) Vreemd vermogen 31-12-2023: € 580.461.000 (2022: € 674.532.000)
Resultaat	Resultaat 2023: € 104.548.000 (2022: € 182.202.000)
Raadsprogramma	Algemene dekkingsmiddelen.
Ontwikkelingen	Na de verkoop van het belang in Evides en de Wholesale activiteiten, is ZEH een houdstermaatschappij met belangen in een aantal deelnemingen (energie gerelateerde activiteiten, namelijk opwek en levering) en een aanzienlijke financiële positie. De grootste en belangrijkste deelneming is een aandelenbelang van 70% in de Elektriciteits Productiemaatschappij Zuid Nederland (EPZ), waar onder andere de kerncentrale Borssele onder valt. Er is in 2023 de aandeelhoudersstrategie geactualiseerd om aan te sluiten op het veranderende karakter van het bedrijf ZEH, de ordening van de elektriciteitsmarkt, de laatste ontwikkelingen in de (inter) nationale energiemarkt en de publieke waarden / publiek aandeelhouderschap. In 2024 is er een superdividend uitgekeerd waarmee de lening uit hoofde van de aankoop van Evides aandelen vervroegd is afgelost.
(Financiële) risico's	N.V.T.
Bijdrage bereiken beleidsdoelstellingen gemeente Vlissingen	ZEH N.V. zal de komende jaren aanzienlijke bedragen aan dividend uitkeren aan haar aandeelhouders. De dividendbetalingen zullen vanaf 2024 in de reserve Wind in de Zeilen worden gestort.

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	Toelichting
Publiek- of privaatrechtelijk	Publiekrechtelijk
Vestigingsplaats	Den Haag
Doel	De BNG is de bank voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.

Betrokken partijen	Nederlandse instellingen met een maatschappelijk belang.
Vertegenwoordiging	Algemene Vergadering van Aandeelhouders.
Financieel belang	Wij bezitten 70.356 aandelen a € 2,50 en ontvingen in 2023 over 2022 een dividend van € 170.890,-.
Vermogen	Eigen vermogen 31-12-2023: € 4.721 miljoen (2022: € 4.615 miljoen) Vreemd vermogen 31-12-2023: € 110.819 miljoen (2022: € 107.459 miljoen)
Resultaat	Resultaat 2023: € 254 miljoen (2022: € 300 miljoen)
Raadsprogramma	Algemene dekkingsmiddelen.
Ontwikkelingen	Gedurende het jaar hebben zich geen veranderingen voorgedaan in de belangen van aandeelhouders in BNG Bank.
(Financiële) risico's	Indien op enig moment de nettowinst van de BNG te klein wordt, zal aan de aandeelhouders geen dividend uitbetaald worden.
Bijdrage bereiken beleidsdoelstellingen gemeente Vlissingen	Geen bijdrage aan beleidsdoelstellingen van de gemeente.

Paragraaf wet open overheid

DeWet open overheid (Woo) is op 1 mei 2022 in werking getreden ter vervanging van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Het grootste verschil tussen de Woo en de Wob is de verplichting om overheidsinformatie actief openbaar te maken. Wat betreft de passieve openbaarmaking (openbaarmaking op verzoek) is de Woo niet veel gewijzigd. Vanaf de inwerkingtreding van de Woo maken we steeds meer overheidsinformatie actief openbaar.

Wat wil de raad bereiken? (effect):

Op een effectieve en efficiënte wijze voldoen aan de verplichting van de Woo. Dit houdt in, tijdige besluitvorming op Woo-verzoeken en geleidelijke actieve openbaarmaking van informatie uit de Woo-informatie categorieën.

Effectindicator:

Per 1 november 2024 moeten de eerste vijf informatie categorieën verplicht openbaar gemaakt worden. Vlissingen maakt deze informatie grotendeels al actief openbaar via de Woo-index. Daarnaast wordt vanaf medio 2024 gestart met een pilot voor het actief openbaar maken van Woo-verzoeken en -besluiten en klachtoordelen. Vanaf 1 januari 2024 t/m 1 juli 2024 zijn er 26 Woo-verzoeken ontvangen. Twee hiervan zijn niet tijdig afgerond; Circa 90% is wel tijdig afgerond, waarmee we voldoen aan de VNG-norm van 75%.

Eerdere resultaten:

Aantal Wob/Woo-verzoeken 2020: 17
 Aantal Wob/Woo-verzoeken 2021: 19
 Aantal Wob/Woo-verzoeken 2022: 40 (Wob 10 / Woo 30)
 Aantal Woo-verzoeken 2023: 48
 Aantal Woo-verzoeken 2024 (tot 1 juli): 26

Aantal officiële publicaties 2020: 740
 Aantal officiële publicaties 2021: 879
 Aantal officiële publicaties 2022: 1.015
 Aantal officiële publicaties 2023: 1.054
 Aantal officiële publicaties 2024 (tot 1 juli): 422

Streefwaarde:

N.v.t.

Wat gaat het college daarvoor doen?:

We zullen de in de wet genoemde informatiecategorieën actief openbaar maken, zodra het Rijk daartoe besluit. Dat gebeurt per categorie, waarna de publicatie plaatsvindt op Djuma Open Info.

Majeure projecten

Inleiding

Majeure projecten dragen vaak bij aan meerdere bestuurlijke programma's uit de programmabegroting.

Deze projecten hebben in de regel een meerjarige termijn. Door de informatie per jaar gefragmenteerd op te nemen in de diverse programma's ontstaat geen transparant meerjarig beeld van het betreffende majeure project dat meestal in deelprojecten wordt uitgevoerd.

Een paragraaf biedt bij uitstek de mogelijkheid dat transparante beeld op raadsniveau te verschaffen. In deze paragraaf brengen we per majeure project de informatie in beeld die relevant is voor de raad en waarop de raad ook invloed kan uitoefenen met het nemen van bestuurlijke besluiten. Duidelijk wordt dan ook op welke wijze de majeure projecten een aandeel hebben in de realisatie van de in de afzonderlijke programma's beoogde maatschappelijke effecten.

In deze paragraaf zijn de volgende majeure projecten opgenomen:

- Implementatie Omgevingswet;
- Revitalisering gemeentelijk accommodatiebestand;
- Scheldekwartier.

Hieronder gaan we nader in op de afzonderlijke majeure projecten en wat er met name het komende begrotingsjaar staat te gebeuren.

Wat willen we bereiken?

Majeur project implementatie omgevingswet

Majeur project Omgevingswet	Toelichting
Projectbesluit	<ul style="list-style-type: none"> ! Programmabegroting 2017-2021. ! Projectvoorstel Implementatie Omgevingswet vastgesteld door het college d.d. 18 april 2017. ! Collegeopdracht 14 januari 2020. ! Projectopdracht (directie) 25 juni 2020. ! Projectplan (AOG) 10 november 2020 (Verseon-nr: 123648).
Coalitieakkoord	De Omgevingswet wordt ingevoerd. We willen doeltreffend samenwerken met landelijke en regionale partners die verbonden zijn aan o.a. het Deltaprogramma en de Nationale Omgevingsvisie van het Rijk (NOVI). We werken in navolging van de Omgevingswet aan een Omgevingsvisie, die in 2024 wordt vastgesteld
Projectresultaat	De doelstelling van dit project is om de Omgevingswet binnen de gemeentelijke organisatie (intern) van Vlissingen tijdig te implementeren. (inwerkingtreding, 1 januari 2024)
Bestuurlijk opdrachtgever	Wethouder Coen Bertijn
Ambtelijk opdrachtgever	Directeur Ruimte en Samenleving
Projectleider	Projectleider Omgevingswet
Relatie met andere programma's	Alle programma's. De Omgevingswet treft alle organisatieonderdelen: er wordt in de fysieke leefomgeving ook een relatie gelegd met gezondheid en veiligheid. Ook gaat het over de dienstverlening van onze organisatie, specifiek voor initiatieven en ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving, klein en groot.
Onderverdeling naar deelprojecten	<ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsplan. • Andere manier van werken (werken met beleidsmatige programma's).

Projectplanning	Nagenoeg alle beoogde resultaten zijn behaald (zie 2de bestuursrapportage 2024). De eerste versie van omgevingsplan wordt in Q1 van 2025 (Omgevingsplan V1.0) ter vaststelling aangeboden aan de raad.
Mijlpaal	Vastgesteld Omgevingsplan V1.0, Q1 2025
Ontwikkelingen welke het project kunnen beïnvloeden	N.v.t.
Risico's	Met het behalen van nagenoeg alle beoogde resultaten zijn eerder benoemde de risico's niet langer aan de orde.
Uitvoering begrotingsjaar	2025-2028
Wat wordt opgeleverd?	De implementatie van de Omgevingswet zoals vastgelegd in de projectopdracht, is op het omgevingsplan na, opgeleverd. De komende jaren worden het omgevingsplan (vroegere bestemmingsplan) in verschillende versies ter vaststelling aangeboden aan de raad.
Financiën	De kosten voor het opstellen van het omgevingsplan en "andere manier van werken" worden gedekt uit het meerjaren budget en de reserve die daarvoor is ingericht. De totale kosten tot en met 2028 (verwachte einde van het deelproject Omgevingsplan) worden voorzien op ca. € 3,3 miljoen en worden gedekt uit het beschikbare budget (ca € 2 miljoen) inclusief reserve (ca € 1,3 miljoen). Aangezien het project nagenoeg is afgerond en de mate van onzekerheid en risico's sterk is afgenomen, wordt komende periode een voorstel uitgewerkt om het project over te dragen naar de lijn, inclusief bijbehorende budgetten. Dit voorstel wordt met de 1ste bestuursrapportage 2025 aangeboden.

Wat willen we bereiken?

Majeur project revitalisering gemeentelijk accommodatiebestand

Majeur project Revitalisering gemeentelijk accommodatiebestand	Toelichting
Projectbesluit	Bestuursopdracht 13 september 2018 Projectopdracht 14 mei 2020 (verseon, 1204869)
Coalitieakkoord	Doelstellingen uit het Coalitieprogramma "Samen zijn we Vlissingen": <ul style="list-style-type: none"> • Werken, leven, recreëren. • Iedereen in Vlissingen voelt zich zo goed mogelijk en kan meedoen in de samenleving d.m.v. welzijn, sociale contacten en activiteiten. • Welzijn voor iedereen. • Versterken culturele infrastructuur. • Onderzoeken kansen en mogelijkheden Machinefabriek
Projectresultaat	Met het vaststellen van het Accommodatieplan op Hoofdpijnen is het resultaat van dit project als volgt vastgelegd: Voor het einde van 2026 hebben we een beheersbaar, onderhouden en vitaal gemeentelijk accommodatiebestand inclusief een structurele totale bezuiniging van € 1,5 miljoen op de totale exploitatiekosten van gemeentelijke accommodaties. Op basis van het deelproject organisatiestructuur zal, aan het einde van het project, het beheer rondom accommodaties op een efficiëntere en doelmatigere wijze georganiseerd zijn.
Bestuurlijk opdrachtgever	Wethouder Coen Bertijn
Ambtelijk opdrachtgever	Directeur Bedrijfsvoering en Dienstverlening
Projectleider	Projectleider Vastgoed
Relatie met andere programma's	<ul style="list-style-type: none"> • Programma 2: De aantrekkelijke stad (wonen, bouwen, cultureel erfgoed). • Programma 3: Sociale samenhang (primaire programma: onderwijs, sport, welzijn en cultuur). • Programma 4: Bestuur (passen op het geld en samenwerken met inwoners en ondernemers).

Onderverdeling naar deelprojecten	<ul style="list-style-type: none"> Nieuwbouw multifunctionele (sport)accommodaties (focus op ontwikkeling en realisatie van nieuwe accommodaties, rekening houdend met andere projecten zoals onderwijshuisvesting centrum Vlissingen). Aanpassen en verduurzamen te behouden accommodaties (focus op wegwerken achterstallig onderhoud, verduurzaming en mogelijke aanpassingen als gevolg van andere/meer gebruikers). Verkoop en/of sloop overige accommodaties (focus op afstoten niet langer gebruikte, niet rendabel te maken, door overige ontwikkelingen overbodige accommodaties inclusief begeleiding planvorming). Organisatie accommodatiebeheer (focus op interne organisatie, structuur, financiën, bemensing etc. om na afronding van het project klaar te zijn voor adequaat beheer- en onderhoud van het nieuwe accommodatiebestand.
Projectplanning	<ul style="list-style-type: none"> In 2025 continueren we, op basis van de door het college vastgestelde projectplan, de voorbereiding van de bouw van een sporthal op de locatie Weyevliet en een sportzaal in de Machinefabriek. <ul style="list-style-type: none"> Het overleg met de toekomstige en huidige gebruikers wordt gecontinueerd en alle huidige gebruikers zijn geïnformeerd naar aanleiding van het besluit op 30 september 2021. Met een aantal gebruikers worden specifieke afspraken gemaakt over het slimmer, beter en ook goedkoper inzetten van onze accommodaties; en/of het op termijn verhuizen naar een nieuwe accommodatie. In 2025 wordt verder toegewerkt naar een integraal georganiseerd accommodatiebeheer en – exploitatie met als doel om vanuit één centrale accommodatie het beheer voor alle accommodaties te verrichten. Er wordt in overleg meer aan de gebruikers overgelaten. De gemeente legt zich meer toe op haar kerntaak (minder ontzorgen).
Mijlpaal	<p>In 2025 bereiken we de volgende mijlpalen:</p> <ul style="list-style-type: none"> Voor de sportzaal in de machinefabriek geldt dat: <ul style="list-style-type: none"> De inzet is om eind 2024 / begin 2025 het Programma van Eisen met bijbehorende kostenraming voor besluitvorming voor te leggen. In 2025 op basis van dit PvE de realisatie verder wordt voorbereid als onderdeel van de herbestemming van de Machinefabriek. In 2025 werken we het vastgestelde programma van eisen voor de sportzaal in de Machinefabriek nader uit en gaan hiervoor in gesprek met de beoogd gebruikers. Voor sporthal Weyevliet geldt dat: <ul style="list-style-type: none"> In 2025 de aanbesteding voor wat betreft de uitvoering verder wordt voorbereid zodat er in 2026 aanbesteed kan worden. Er in 2025 een aanzienlijk deel van het budget besteed zal worden. In het tweede kwartaal van 2025 organiseren we een 0-meting ten aanzien van de dienstverlening rondom het accommodatiebeheer. Medio 2025 zijn de eerste contouren en optimalisaties merkbaar van een slimmer en efficiënter georganiseerd accommodatie beheer
Ontwikkelingen welke het project kunnen beïnvloeden	<ul style="list-style-type: none"> Scheldekwartier: Ontwikkelingen invulling Machinefabriek, ontwikkelingen brede school. Woningbouwafspraken in relatie tot vrijkomende locaties en afstootbare accommodaties. Projectkapitaalgoederen up to date, inlopen achterstanden en het op niveau brengen en houden beheer en onderhoud.
Risico's	<ul style="list-style-type: none"> Onrust bij gebruikers, adequate communicatie is een vereiste. Marktontwikkelingen met als gevolg potentiële opbrengsten. Stijging van onderhoudskosten & duurzaamheidsmaatregelen. deze monitoren en bijsturen.
Uitvoering begrotingsjaar	2025- 2028
Wat wordt opgeleverd?	<ul style="list-style-type: none"> Een afgerond gunningsadvies ten aanzien van de realisatie van sporthal Weijevliet. Een conceptplan / ontwerp voor wat betreft de realisatie van de sportzaal in de Machinefabriek Een gevalideerde enquête-uitslag die als input dient om de kwaliteit van dienstverlening rondom accommodaties te kunnen optimaliseren.

Financiën	Voor de duur van het project is er een bestemmingsreserve gevormd die gevoed wordt door de boekwinsten van af te stoten accommodaties. Uit de reserve worden de frictiekosten, waaronder de in- en externe projectkosten betaald.
-----------	---

Wat willen we bereiken?

Majeur project Scheldekwartier

Majeur project Scheldekwartier	Toelichting
Projectbesluit	Het projectbesluit Scheldekwartier is vastgesteld op 10 oktober 2019.
Coalitieakkoord	De eerder ingezette lijn wordt onverminderd voortgezet.
Projectresultaat	<p>In 2030 is de herstructurering van het Scheldekwartier afgerond. Het Scheldekwartier is dan een levendig, duurzaam en maritiem stadsdeel, waarbij de rijke industriële geschiedenis voelbaar en beleefbaar is. Het Scheldekwartier omvat circa 1.600 woningen, 35.000 m2 bruto vloeroppervlakte (b.v.o.) commerciële en niet-commerciële voorzieningen (waaronder een school), een nieuwe ontsluiting van de stad, een nieuwe dokbrug, nieuw aangelegde kades en een stadshaven. Daarnaast is ruime aandacht voor behoud en herontwikkeling van industrieel erfgoed.</p> <p>Er wordt een gedifferentieerd woningbouwprogramma ontwikkeld, verdeeld over de verschillende deelplannen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gestapeld: 1.109 eenheden waarvan 211 goedkoop/sociaal, 348 middenduur en 550 duur; • Grondgebonden: 486 eenheden waarvan 94 goedkoop/sociaal, 253 middenduur en 139 duur; • Totaal: 1.598 eenheden waarvan 305 goedkoop/sociaal, 604 middenduur en 689 duur. <p>Naast het woningbouwprogramma gaat de grex uit van een programma van circa 35.400 m2 b.v.o. voor commerciële en niet commerciële voorzieningen inclusief een school. Dat is als volgt verdeeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Werken: 3.550 m2 b.v.o. • Winkels/horeca: 3.050 m2 b.v.o. • Zorgvoorzieningen: 12.000 m2 b.v.o. • Recreatie, Leisure, cultuur, onderwijs: 16.800 m2 b.v.o.
Bestuurlijk opdrachtgever	Wethouder Boonman
Ambtelijk opdrachtgever	Directeur Ruimte en Samenleving
Projectleider	Projectleider Scheldekwartier
Relatie met andere programma's	<p>Dit omvangrijke project, een nieuw hart van de stad, heeft relaties met alle vier de programma's (Leefbaarheid, Aantrekkelijke Stad, Sociale Samenhang en Bestuur). Daarbij moet gedacht worden aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Woon- en werkomgeving die aansluit bij de ambities van Vlissingen als Delta Hotspot. • Spil in het concept van de 'verbrede binnenstad', die zich uitstrekt van het Stationsgebied tot de boulevards. • Realisatie 300 sociale huurwoningen, onder meer gekoppeld aan verdunning elders in de stad. • Bouw woonzorgcentrum Scheldehof met huisvesting voor ouderen en zorgbehoevendenden. • Realisatie kindcentrum en sportzaal voor bewegingsonderwijs. • Realisatie van een groot, duurzaam en toekomstbestendig woningbouwcontingent voor een verscheidenheid aan doelgroepen en gericht op zowel in- als doorstroming op de Vlissingse woningmarkt. • Areaaluitbreiding (35% van het Scheldeterrein wordt nieuwe openbare ruimte) als verbindende openbare ruimte tussen de woonwijken, Kenniswerf en het stadscentrum, de ruimtelijke structuur van de stad wordt herstelt. • Veiligheid (Waterkerende functie kades, sociale veiligheid in het hele gebied, verkeersontsluitingen, bodemverontreinigingen en explosieven). • Bereikbaarheid (hoofdontsluiting bestaande stad, bereikbaarheid, nieuwe kansen en routes collectief vervoer, nieuwe parkeervoorzieningen). • Er is plaats voor diverse (culturele) evenementen.

	<ul style="list-style-type: none"> • Toevoeging van toeristische en recreatieve trekkers, gericht op het nagestreefde toeristische profiel van de stad middels de realisatie recreatiewoningen, stadshaven, evenementen, etc.
Onderverdeling naar deelprojecten	<ul style="list-style-type: none"> • Woonrijpmaken nieuwe openbare ruimte (gefaseerd). • Bouwrijp maken percelen bouwprogramma (gefaseerd). • Grondverkopen conform grondexploitatie. • Realisatie bouwprogramma conform programmering. • Voorbereiding en marktgang nieuwe deelplots woningbouw. • Ruimtelijke procedures. • Herbestemming Machinefabriek. • Herstellen kades en talud (Basaltkade, Koningsweg). • Voorbereiding nieuwbouw kindcentrum.
Projectplanning	<p>heden - 2028: diverse grondleveringen</p> <p>heden - 2027: diverse werken bouwrijp maken</p> <p>heden - 2031: diverse werken woonrijp maken</p> <p>2028: oplevering herbestemming Machinefabriek</p> <p>2031: oplevering Scheldekwardier</p>
Mijlpaal	Oplevering van het Scheldekwardier als bloeiend stadsdeel in 2031.
Ontwikkelingen welke het project kunnen beïnvloeden	<p>De recent ingevoerde Omgevingswet bevat complexe en omvangrijke nieuwe wet- en regelgeving. Hierop moet geacteerd worden en vraagt een vertaalslag van de wettelijke theorie naar de praktijk. Niet uit te sluiten valt dat in relatie tot de Omgevingswet nieuwe jurisprudentie ontstaat die van invloed is op de praktijk van ruimtelijke ordening en gebiedsontwikkeling.</p> <p>Op Rijksniveau wordt er gewerkt aan een nieuwe aanpak van de stikstof problematiek. Hoewel de intentie is om hierin versoepelingen door te voeren - mede ten bate van de woningbouw - kan het juridisch kader anders worden en ook bevattelijk voor procedures op rijksniveau. Tot op heden ondervindt het Scheldekwardier geen hinder van de stikstof problematiek.</p> <p>Netcongestie zorgt voor beperkingen voor de realisatie van nieuw programma. De netbeheerder heeft de verplichting tot het aansluiten van huisaansluitingen (woningbouw). Voor grootverbruik aansluitingen ten dienste van overige functies worden prioriteiten gesteld. Dit vraagstuk is volop in ontwikkeling maar kan vergaande gevolgen hebben voor het niet-wonen programma op het Scheldekwardier.</p>
Risico's	<p>Voor het Scheldekwardier is een actuele risicoanalyse welke tweemaal per jaar wordt herijkt. De risicoanalyse vindt zijn vertaling in scenario 'laag' van de grondexploitatie. De meest voornamelijk risico's zijn thans de volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lagere afzetsnelheid woningbouw percelen als gevolg van autonome trends of landelijk beleid; • netcongestie zorgt er voor dat voorzien programma anders dan wonen aanzienlijk vertraagd in afzet en realisatie; • Ontwikkelpotentie van bouwblok 2A in relatie tot bedrijfscontour Eiland-locatie Damen.
Uitvoering begrotingsjaar	<p>Aan de volgende deelprojecten wordt in 2025 uitvoering gegeven:</p> <ul style="list-style-type: none"> • realisatie van woningen op de projectlocaties Kop Keersluis, Broederband, Koperslagerij, Touwslager, Admiraliteit; • voorbereiding projectlocaties Kop Touwslagerij (tender), Aan de Singel, Machinewerf, ZeelandToren, Kleine Kappen en voormalig Postkantoor (tender), Plot 2B; • woonrijp maken diverse locaties Scheldewijk; • realisatie parkeergarage Machinefabriek; • uitwerking herbestemming Machinefabriek en marktgang; • voorbereiding Kindcentrum Scheldekwardier; • uitvoering rehabilitatie Basaltkade; • ontwerp openbare ruimte kade en talud Koningskade / Willem Ruysstraat; • uitvoeren planologische procedures Kindcentrum en Scheldekwardier Dok Noord.
Wat wordt opgeleverd?	<p>In 2025 worden de volgende deelprojecten opgeleverd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Broederband (vrije sector huurwoningen); • Admiraliteit (sociale huurwoningen);

	<ul style="list-style-type: none"> • Touwslagerij (koopwoningen en sociale huurwoningen); • Koperslagerij (koopwoningen); • Parkeergarage Machinefabriek; • Rehabilitatie Basaltkade.
Financiën	De financiering voor de ontwikkeling van het Scheldekwartier ligt in de grondexploitatie Scheldekwartier, welke twee maal per jaar wordt herijkt en vastgesteld wordt door de gemeenteraad. Voor onderdelen van de herbestemming van de Machinefabriek zijn afzonderlijke investeringen vanuit de begroting voorzien (parkeergarage, sportzaal, zonnepanelen) alsmede voor de realisatie van het Kindcentrum,

Wind in de Zeilen

Wind in de Zeilen

Op 26 juni 2020 is het bestuursakkoord Wind in de zeilen (Compensatiepakket Marinierskazerne) ondertekend door het Rijk, de gemeente Vlissingen, het Waterschap Scheldestromen en de Provincie Zeeland. Met dit akkoord heeft het Rijk zich verplicht tot het doen van concrete (financiële) bijdragen op de diverse beleidsonderdelen zoals opgenomen in de fiches in het rapport Wind in de zeilen. Op een aantal fiches ligt de uitvoeringsverantwoordelijkheid en –regie bij de gemeente Vlissingen. De uitvoering daarvan is opgenomen in de verschillende programma's in deze begroting. In deze paragraaf geven we inzicht in wat we voor die fiches in 2025 doen. Bij de overige fiches, waar Vlissingen geen actiehouder van is, zijn we ambtelijk en bestuurlijk (via de Stuurgroep Wind in de zeilen) wel betrokken, maar hebben nagenoeg geen uitvoerende taken.

Voor de gedetailleerde voortgang op alle fiches wordt verwezen naar de 8e voortgangsrapportage (30 juni 2024) van uitvoeringsregisseur Siebe Riedstra.

Op grond van het bestuursakkoord Wind in de zeilen heeft Vlissingen de volgende bijdragen (inclusief BTW) ontvangen:

Fiche D Kenniswerf fysieke ontwikkeling Kenniswerf: € 15 miljoen.

Fiche F2 Bereikbaarheid- Ontwikkeling Stationsgebied Vlissingen: € 5 miljoen.

Fiche I Arbeidsmarkt: € 1 miljoen.

Fiche J Aardgasvrije wijken: € 4 miljoen (dit bedrag is ontvangen na goedkeuring - in maart 2022 - van de aanvraag).

De besteding van deze bedragen vindt plaats overeenkomstig de door de Stuurgroep Wind in de zeilen vastgestelde plannen van aanpak en de subsidievoorwaarden.

Fiche	Omschrijving	Actiehouder	Wat gaat het College daarvoor doen in 2025?
A	Compensatie gemaakte kosten / overdracht gronden	Rijk, provincie Zeeland, gemeente Vlissingen	Fiche is afgerond.
B1	Law Delta Justitieel Complex Vlissingen (JCV)	Rijk, provincie Zeeland en gemeente Vlissingen	In overleg met waterschap Scheldestromen en het Rijk onderzoeken wij of en hoe de dijkversterking bij de Oostelijke Bermweg en de verbreding van de ontsluitingsweg voor het JCV en Stadslandgoed parallel aan elkaar kunnen plaatsvinden en hierover afspraken gemaakt moeten worden. Op verzoek van het Rijk verwerven wij, bij voorkeur minnelijk, de gronden voor de herinrichting van de Visodeweg en de landbouwontsluitingsweg.
B2	Strategisch Kenniscentrum georganiseerde en ondermijnende criminaliteit	Ministerie van Justitie en Veiligheid	nvt
C	Delta Climate Center	Stichting DCC	nvt
D	Fysieke ontwikkeling Kenniswerf Vlissingen	Gemeente Vlissingen	We werken gezamenlijk aan een uitwerking van de visie naar een plan. Dit plan dient als input voor één of meerdere omgevingsplannen of buitenplanse

			omgevingsplan activiteiten. Tegelijk met het opstellen van een omgevingsplan worden verdere afwegingen over de verwervingsstrategie voorbereid.
E	Vergroten vermogen Investeringsfonds Zeeland	Impuls Zeeland	nvt
F1	Intercity Vlissingen - Randstad	Ministerie van IenW	nvt
F2	Ontwikkeling Stationsgebied Vlissingen	gemeente Vlissingen	We stellen het masterplan in 2025 vast en starten met de uitvoeringvoorbereiding.
F3	Living Lab Slimme Mobiliteit	provincie Zeeland	nvt
F4	Rail Gent Terneuzen	Ministerie van IenW	nvt
G	Industrie & Haven	Ministerie van EZ	Fiche is afgerond
H1	Huisartsen en Physician Assistants	Ministerie van VWS	nvt
H2	Toekomstbestendige zorginfrastructuur	Ministerie van VWS/Zeeuwse Zorgcoalitie	Fiche is afgerond
H3	Kerngezondcentra Vlissingen	gemeente Vlissingen / CZ	We ontwikkelen drie Kerngezond-centra in Vlissingen: multidisciplinaire samenwerkingsverbanden die ondersteund worden door digitalisering en huisvesting.
I	Arbeidsmarkt: impuls werkzoekenden	gemeente Vlissingen / Orionis	De focus is verlegd naar inburgering en integratie van statushouders richting de arbeidsmarkt. In 2025 starten maximaal 75 statushouders met inburgerings- en integratietrajecten richting de arbeidsmarkt.
J	Aardgasvrije wijken	gemeente Vlissingen	Fiche is afgerond
K	Ontvlechten Evides en PZEM	Ministerie van Financiën en provincie Zeeland	Fiche is afgerond

Reserves en voorzieningen

In deze paragraaf gaan we in op het beleid rondom de reserves en voorzieningen. Per reserve en voorziening geven wij inzicht in de omvang en mutaties.

Beleid

Wij bieden jaarlijks bij de programmabegroting in de paragraaf Reserves en voorzieningen inzicht in de vorming en besteding van de reserves en voorzieningen. Wij leggen hierbij de wijzigingen ten opzichte van het lopende beleid, voor zover deze vallen onder de exclusieve bevoegdheid van de raad, ter besluitvorming voor aan de raad. Incidenteel doen wij dit ook bij de bestuursrapportages.

Voor het opmaken van de programmabegroting 2025 hebben we de reserves en voorzieningen doorgelicht waarbij we de volgende punten zoveel mogelijk in beeld hebben gebracht, beoordeeld en/of onderbouwd.

- Doel: Wat is kort geformuleerd het doel van de reserve/voorziening?
- Ontstaan: Met welke soort middelen is de reserve/voorziening kort geformuleerd ontstaan?

- Mutaties: Hoe ziet globaal het verloop (mutaties verleden en toekomst) van deze reserve/voorziening eruit?
- Noodzaak: Is deze reserve/voorziening en zo ja in welke mate noodzakelijk rekening houdend met een eventuele maximale omvang en maximale looptijd?

Berekende rente

In de lijn van de regelgeving van het BBV (en onze financiële verordening) voegen we geen rente toe aan reserves en voorzieningen.

Ontwikkelingen

Op basis van het Artikel 12-rapport Vlissingen 2017-2018 heeft de beheerder van het gemeentefonds een beschikking afgegeven op basis waarvan voor de periode 2019-2029 wij de volgende aanvullende uitkeringen uit het gemeentefonds ontvangen. De jaarlijkse bijdrage artikel 12 bestaat uit een jaarlijks bedrag van € 7 miljoen t/m 2027 en € 4,8 miljoen in 2028 van de fondsbeheerders en een eigen bijdrage van € 1,7 miljoen (met jaarlijkse indexatie van 1,6%). Met ingang van 2026 gebruiken we de eigen bijdrage als algemeen dekkingsmiddel.

Overzicht reserves

Overzicht reserves (bedragen x € 1.000)	1-1-2024	Storting	Onttrekking	31-12-2024	Storting	Onttrekking	31-12-2025
Algemene reserve (algemene dekkingsmiddelen)	-43.964	18.476	-8.263	-33.752	9.091		-24.661
Totaal Algemene reserve	-43.964	18.476	-8.263	-33.752	9.091		-24.661
Programma Leefbaarheid							
Reserve bomruiming	2.078		-10	2.068		-10	2.058
Reserve geluidsaneringen	326			326			326
Reserve Visserijkade	621	440		1.061	468		1.529
Reserve degeneratievergoeding glasvezel	1.559	48		1.607			1.607
Reserve kapitaallasten programma 1		1.000		1.000		-33	967
Reserve aanloopverliezen parkeergrage Machinefabriek		4.400		4.400			4.400
<i>Subtotaal programma leefbaarheid</i>	4.584	5.888	-10	10.462	468	-43	10.886
Programma Aantrekkelijke stad							
Reserve Wind in de zeilen	2.384	18.546	-4.214	16.716	2.930	-1.500	18.146
Reserve maritieme en/of cultuur hist. evenementen	100	100	-100	100	100		200
Reserve kapitaallasten programma 2	690			690		-28	662
Reserve omgevingswet	1.189			1.189			1.189
Reserve stadslandgoed Nieuwerwe	2.623			2.623			2.623
<i>Subtotaal programma aantrekkelijke stad</i>	6.986	18.646	-4.314	21.318	3.030	-1.528	22.821
Programma Sociale samenhang							
Reserve investeringsfonds sociaal domein	360			360			360
Reserve sociaal domein		24.198	-25	24.173		-1.400	22.773
Reserve centrumtaken	48.325		-48.325				
Reserve regiobudget centrumtaken		16.070		16.070			16.070
Reserve doordecentralisatie beschermd wonen Vlissingen		8.058		8.058			8.058
Reserve revitalisering accommodaties	535		-71	464		-71	393
Reserve opvang vluchtelingen	5.977	1.809		7.785	2.074		9.859
<i>Subtotaal programma sociale samenhang</i>	55.197	50.134	-48.421	56.910	2.074	-1.471	57.513
Programma Bestuur							
Reserve frictiekosten algemeen	834			834			834
Reserve organisatie doorontwikkeling	1.866		-897	969		-469	500
Reserve transitievisie	543			543			543
Reserve budgetoverhevelingen	3.658		-1.289	2.369			2.369
<i>Subtotaal programma bestuur</i>	6.901		-2.186	4.715		-469	4.246
Overhead							
Reserve nieuwbouw stadsbeheer					1.300	-51	1.249
<i>Subtotaal overhead</i>					1.300	-51	1.249
Algemene dekkingsmiddelen							
Reserve GBE Aqua	10.420	9.294		19.714			19.714
<i>Subtotaal algemene dekkingsmiddelen</i>	10.420	9.294		19.714			19.714
Totaal Bestemmings reserves	84.089	83.962	-54.931	113.119	6.872	-3.562	116.429

Algemene reserve

De algemene reserve is ontstaan uit voor- en nadelige jaarrekeningresultaten tot en met de jaarrekening 2023 en de jaarlijkse bijdrage artikel 12. Deze reserve is een onderdeel van de weerstandscapaciteit van de gemeente en dient om niet begrote kosten en risico's af te dekken waar nog geen maatregelen voor zijn getroffen in relatie tot de financiële positie. We

gaan in gesprek met de artikel 12 inspecteur over het saneren van de algemene reserve en het op peil brengen van de weerstandscapaciteit.

Reserve bomruiming

Doel:

Dekken van de kosten van het opsporen en ruimen van conventionele explosieven uit de tweede wereldoorlog binnen de diverse grondexploitaties. Daarnaast wordt deze reserve ook ingezet ten behoeve van onderzoeks- en ruimingskosten conventionele explosieven binnen de kredieten/investeringen en de reguliere exploitatie.

Ontstaan:

Specifieke uitkering BZK in 2010 van € 3,4 miljoen.

Mutaties:

Voor explosievenonderzoek onttrekken we jaarlijks € 10.000 aan deze reserve.

Noodzaak:

De reserve lijkt niet noodzakelijk in de huidige omvang echter zijn in 2024 zeemijnen gevonden in de binnenhavens. Dit kan oplopen tot een zeer groot aantal en daarmee een langdurig project voor onze gemeente worden. Het is nog niet goed in te schatten hoe hoog de kosten kunnen worden. Dit is mede afhankelijk van de hoeveelheid en type explosieven die aangetroffen gaan worden. Als bevoegd gezag zijn wij verantwoordelijk voor het treffen van beheersmaatregelen en voor de kosten die gepaard gaan met bijvoorbeeld het inrichten van een springlocatie. Mogelijk dienen tot ruim 50 zeemijnen opgespoord en geruimd te worden. De kosten die we gaan maken kunnen voor 68% gedeclareerd worden bij het Rijk. Ook zijn er in de toekomst naast kosten rond de zeemijnen mogelijk in uitzonderingsgevallen nog kosten waarvoor, na aftrek van de vergoeding van 68 %, dekking noodzakelijk is. Vanwege deze onzekerheid willen we de gehele reserve beschikbaar houden zodat hiervoor dekking beschikbaar blijft en de raad de benodigde budgetten eenvoudig kan autoriseren.

Reserve geluidsaneringen

Doel:

De dekking van de kosten van geluid reducerende maatregelen.

Ontstaan:

Deze reserve vormden wij in 2019 bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2018 (RV 1120640 Jaarstukken 2018) voor een bedrag van € 754.000 uit de vrijgevallen ISV-gelden. De reserve benutten we voor verplichtingen voor geluidsoverlast.

Mutaties:

Voor 2025 zijn nog geen mutaties opgenomen.

Noodzaak:

De gemeente is verplicht de saneringslijsten A en B voor woningen waarbij verkeerslawaaï relevant is af te handelen. Voor de meeste saneringslijsten ontvangt de gemeente subsidie. Dat geldt niet voor het afhandelen van een groot aantal woningen op de A-lijst die al eerder onderzocht zijn. Voor 83 woningen op de A-lijst hebben we geen bewijs beschikbaar dat de woning voldoet aan de binnenwaarde en bij zienswijze/bezwaar zullen we dit aan moeten tonen. Ook ontbreken mogelijk nog woningen op de A- en B-lijst waarvoor nog werkzaamheden moeten worden gedaan. Pas als alle projecten op de A- en B-lijsten zijn afgesloten kan het eventuele restant van deze reserve vrijvallen.

Reserve Visserijkade

Doel:

De bestemmingsreserve Visserijkade is ingesteld om de huuropbrengsten Visserijkade in een reserve onder te brengen en daarmee de kosten van vernieuwing van de visserijkade deels te kunnen dekken.

Ontstaan:

De reserve is in 2022 gevormd bij de eerste bestuursrapportage conform de collegenota kadeherstel Visserijkade.

Mutaties:

De huuropbrengsten uit verhuur van deze kade wordt jaarlijks aan deze reserve toegevoegd. Vanaf 2025 wordt weer een belangrijk deel van de visserijkade vernieuwd en in dat jaar zal de reserve Visserijkade ook worden ingezet voor een gedeeltelijke dekking van de kosten van de kadevernieuwing naast de voorziening achterstallig onderhoud kades.

Noodzaak:

De investeringsplanning voor de kadevernieuwingen vanaf 2025 is geactualiseerd waarbij deze reserve volledig wordt ingezet voor gedeeltelijke dekking van de kosten van de kadevernieuwing.

Reserve degeneratievergoeding glasvezel**Doel:**

Dekken kosten herstel van het wegdek / groen in de komende 10 jaar wegens de aanleg van glasvezel door providers.

Ontstaan:

Op basis van samenwerkingsovereenkomsten in 2022 en 2023 ontvangen degeneratievergoedingen van glasvezelproviders.

Mutaties:

In totaal zijn er degeneratievergoedingen ontvangen van € 1,6 miljoen. De degeneratie van de verharding die op termijn optreedt, is niet goed voorspelbaar en daardoor kunnen de herstelwerkzaamheden niet gepland worden. Daarom willen we jaarlijks via de bestuursrapportage een bedrag aan de reserve onttrekken voor de benodigde herstelwerkzaamheden. Dit voor een periode van ± 10 jaar.

Noodzaak:

Noodzakelijk om direct dekking beschikbaar te hebben voor deze moeilijk voorspelbare extra kosten zodat de raad de benodigde budgetten eenvoudig kan autoriseren. De hoogte van de ontvangen degeneratievergoedingen, welke de voeding voor de reserve vormen en welke zijn gebaseerd op een inschatting van de kosten van degeneratie, borgen dat de reserve niet onnodig hoog oploopt. De zogenaamde "sleuf" die de glasvezelproviders achterlaten is duidelijk zichtbaar en moet worden hersteld, vooral in winkelgebieden waar de veiligheid toch voorop moet staan. Er wordt gewerkt aan het integreren van de middelen in de Toekomstige Openbare Ruimte (TOR) projecten, de herinrichtingsprojecten en in de extra herbestratingswerkzaamheden die nodig zijn om niveau C en D mogelijk te houden.

Reserve kapitaallasten programma 1**Doel:**

Dekking van de kapitaallasten van investeringen voor zover deze gedekt zijn uit eigen reserves.

Ontstaan:

Deze reserve wordt gebruikt voor dekking van de kapitaallasten van de investering aanleg kunstgrasveld Irislaan van € 1 miljoen.

Mutaties:

In 2024 is er vanuit de reserve Wind in de zeilen € 1 miljoen toegevoegd aan de reserve kapitaallasten voor dekking van de kapitaallasten van investeringen programma 1. Als de investering is afgerond zal er jaarlijks de bijbehorende kapitaallasten worden onttrokken aan deze reserve.

Noodzaak:

Dit is een technisch administratieve reserve welke wettelijk verplicht is in het geval investeringen (gedeeltelijk) gedekt worden door eigen reserves.

Reserve aanloopverliezen parkeergarage Machinefabriek.**Doel:**

De verwachte aanloopverliezen voor de parkeergarage Machinefabriek over de periode 2026-2040 te kunnen opvangen.

Ontstaan:

Met de jaarrekening 2023 is als resultaatbestemming € 4,4 miljoen toegevoegd aan deze bestemmingsreserve (zie raadsbesluit 2469028, d.d. 3-7-2024). Deze reserve ligt nog wel ter goedkeuring bij de inspecteur artikel 12.

Mutaties:

Vanaf 2026 onttrekken we jaarlijks een bedrag om de verwachte aanloopverliezen voor de parkeergarage Machinefabriek te kunnen opvangen.

Noodzaak:

De bestemmingsreserve is bedoeld om de verwachte aanloopverliezen voor de parkeergarage Machinefabriek over de periode 2026-2040 te kunnen opvangen.

Reserve Wind in de zeilen**Doel:**

Dekking van de kosten voor aan het pakket Wind in de zeilen gerelateerde projecten, effecten en spin-off gericht op sociaal economische structuurversterking conform de intern vastgestelde kaders.

Ontstaan:

Bij de vaststelling van de programmabegroting 2021 besloot de raad tot het vormen van de bestemmingsreserve Wind in de zeilen (WIZ). Van de ontvangen middelen van € 7,3 miljoen uit het compensatiepakket voor het niet verhuizen van de marinierskazerne naar Vlissingen resteerde eind 2022 nog € 2,8 miljoen welk bedrag in de reserve WIZ is gestort.

Mutaties:

De stortingen in deze reserve voor 2024 en 2025 betreffen dividend ZEH/Evides. De onttrekkingen in 2024 betreffen kwaliteitsimpuls Kenniswerf en verliesvoorziening Kenniswerf fase 5. De onttrekking in 2025 is voor de kwaliteitsimpuls Kenniswerf.

Noodzaak:

Het beschikbaar houden van de middelen om deze in te zetten voor projecten/doelen die gerelateerd zijn aan het compensatiepakket Wind in de zeilen en de sociaal economische structuurversterking van onze gemeente. Overigens valt de besteding van de middelen, die we in de reserve WIZ storten vanwege de relatie met het compensatiepakket WIZ, buiten het artikel 12-traject vanwege de afspraken in het bestuursakkoord.

Reserve maritieme en/of cultuur hist. evenementen**Doel:**

Het bijdragen aan het mogelijk maken van maritieme en/of cultureel historische evenementen en activiteiten door het beschikbaar stellen van middelen vanuit deze reserve.

Ontstaan:

Ingesteld bij de begroting 2020 met een jaarlijkse storting van € 25.000.

Mutaties:

Vanuit het coalitieakkoord 2022-2026 is er vanaf 2023 besloten tot een jaarlijkse extra storting in deze reserve van € 75.000 waardoor we vanaf dat jaar ieder jaar € 100.000 aan deze reserve toevoegen.

Noodzaak:

Van belang voor het dekken van de kosten van maritieme en/of cultureel historische evenementen en activiteiten.

Reserve kapitaallasten programma 2**Doel:**

Dekking van de kapitaallasten van investeringen voor zover deze gedekt zijn uit eigen reserves.

Ontstaan:

Op 26 september 2023 is door de raad besloten een krediet beschikbaar te stellen om het gemeentelijk pand aan de Nieuwendijk 11 (Maritiem Muuseum Zeeland) in pandig uit te breiden en te verbouwen. Daarnaast is er besloten hiervoor een reserve kapitaallasten in te stellen en een bedrag van € 690.000 in 2023 toe te voegen aan deze reserve ten laste van de reserve Wind in de Zeilen.

Mutaties:

Vanaf 2025 wordt er jaarlijks de bijbehorende kapitaallasten worden onttrokken aan deze reserve.

Noodzaak:

Dit is een technisch administratieve reserve welke wettelijk verplicht is in het geval investeringen (gedeeltelijk) gedekt worden door eigen reserves.

Reserve omgevingswet**Doel:**

Reserveren van de middelen die ter beschikking worden gesteld voor de implementatie van de omgevingswet.

Ontstaan:

Beschikbaar gestelde middelen voor de implementatie van de omgevingswet van de voorliggende jaren welke wel zijn begroot maar nog niet zijn besteed.

Mutaties:

In 2022 is voor bedrag van € 1,0 miljoen aan middelen, welke door vertraging in de uitvoering nog niet zijn besteed en middelen uit de septembercirculaire bedoeld voor de transitie, aan de reserve toegevoegd. In 2023 is door vertraging een bedrag van € 0,2 miljoen toegevoegd.

Noodzaak:

Noodzakelijk om de jaarlijkse besteding van deze projectmatige middelen voor de implementatie van de omgevingswet, welke uiterlijk per 1 januari 2032 stapsgewijs volledig moet zijn geïmplementeerd, te stroomlijnen (in plaats van jaarlijks overhevelen) zodat de raad de benodigde budgetten eenvoudig kan autoriseren.

Reserve stadslandgoed Nieuwerve**Doel:**

Reserveren van de middelen die ter beschikking zijn gesteld voor de planvorming van het Wind in de zeilen project JCV (Justitieel Complex Vlissingen).

Ontstaan:

In 2022 is vanwege vertraging bij de planvorming een budget van € 250.000 niet besteed welk bedrag aan deze reserve is toegevoegd.

Mutaties:

In 2023 is een eenmalige bijdrage van € 2,4 miljoen ontvangen van het Ministerie van Justitie en Veiligheid voor de ontwikkeling van het stadslandgoed Nieuwerve welke aan de reserve is toegevoegd.

Noodzaak:

De planvorming zal uiterlijk in 2024 worden afgerond waarna de beschikbare middelen benodigd zijn voor de uitvoering.

Reserve investeringsfonds sociaal domein**Doel:**

Dekking tekort saldo lasten en baten zoals begroot voor 2024 rond investeringsfonds sociaal domein waarbij we voldoen aan de eisen van de artikel 12-inspecteur rond de opgelegde taakstelling.

Ontstaan:

In 2023 heeft een storting plaatsgevonden ten laste van de exploitatie in relatie tot het overschot centrumtaken.

Mutaties:

In 2024 staat de onttrekking uit deze reserve van het begrote tekort van € 0,4 miljoen conform raadsbesluit gepland.

Noodzaak:

Deze reserve is technisch administratief noodzakelijk om het begrote tekort voor 2024 rond het investeringsfonds sociaal domein te kunnen dekken uit het overschot centrumtaken van 2023 en om op dit punt te voldoen aan de eisen van de artikel 12-inspecteur.

Reserve sociaal domein**Doel:**

De reserve sociaal domein is gevormd in afwachting van een definitief bestemmingsvoorstel.

Mutaties:

In 2024 is er vanuit de reserve centrumtaken € 24,2 miljoen toegevoegd aan deze bestemmingsreserve. In 2024 onttrekken we € 25.000 conform raadsbesluit (Intergemeentelijk onderzoek uitgaven op zorg per inwoner). In 2025 en 2026 onttrekken we zoals opgenomen in de kadernota 2025 per jaar € 1,4 miljoen voor het plan van aanpak sociaal domein. In de beschikking van het inspectierapport 2021-2022 heeft de inspecteur een bijzonder voorschrift c opgenomen: Uit de reserve Centrumtaken dient voor 2021 € 2 miljoen en voor 2022 € 3 miljoen ingezet te worden voor de sanering van de tekorten sociaal domein en werk & inkomen in die jaren'.

Noodzaak:

De reserve sociaal domein is gevormd in afwachting van een definitief bestemmingsvoorstel.

(Historische) Reserve centrumtaken

De reserve centrumtaken is per 1 januari 2024 opgeheven. De reserves 'regiobudget centrumtaken' en 'doordecentralisatie beschermd wonen Vlissingen' zijn per 1 januari 2024 ingesteld ten laste van de reserve centrumtaken en deze willen we handhaven voor de kosten van het regiobudget en voor de financiële risico's die we lopen als centrumgemeente. Met het restant van de reserve centrumtaken is de reserve sociaal domein per 1 januari 2024 ingesteld en deze willen we, behoudens de door de inspecteur voorgeschreven onttrekking ten gunste van de algemene reserve handhaven. Dit in afwachting van een definitief bestemmingsvoorstel mede in overleg met de inspecteur over eventuele inzet voor de sanering van de negatieve algemene reserve.

Reserve regiobudget centrumtaken**Doel:**

De reserve regiobudget centrumtaken is bedoeld voor financiële armslag van de Zeeuwse gemeenten en vanwege de gemaakte afspraken noodzakelijk. Enerzijds voor het dekken van incidentele financiële risico's voor de 13 regiogemeenten. Anderzijds voor de ambities in de Regiovisie Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang Zeeland 2022-2025 voor de transformatie van beschermd wonen naar een beschermd thuis en innovatie.

Mutaties:

In 2024 is er vanuit de reserve centrumtaken € 16 miljoen toegevoegd aan de reserve 'regiobudget centrumtaken'.

Noodzaak:

Deze reserve is bedoeld voor financiële armslag van de Zeeuwse gemeenten en vanwege de gemaakte afspraken noodzakelijk.

Reserve doordecentralisatie beschermd wonen Vlissingen**Doel:**

De reserve doordecentralisatie beschermd wonen Vlissingen is bedoeld voor de financiële risico's die gemeente Vlissingen loopt als centrumgemeente.

Mutaties:

In 2024 is er vanuit de reserve centrumtaken € 8 miljoen toegevoegd aan deze bestemmingsreserve.

Noodzaak:

Deze reserve is noodzakelijk voor het dekken van de financiële risico's die gemeente Vlissingen loopt als centrumgemeente.

Reserve revitalisering accommodaties**Doel:**

De reserve heeft als doel de uitvoering van het plan Revitalisering gemeentelijk accommodatiebestand mogelijk te maken.

Ontstaan:

Ingesteld in 2019 omdat een frictiekostenbudget benodigd is voor de uitvoering van het project Revitalisering gemeentelijk accommodatiebestand en de hieraan gerelateerde taakstelling. Vanuit het gelopen artikel 12 traject (artikel 12 rapport 2017 / 2018) zijn geen frictiekosten toegekend en is door de inspecteur aangegeven dat de frictiekosten gedekt moeten worden uit de boekwinsten van de verkochte accommodaties.

Mutaties:

De reserve is t/m 2023 gevoed met de boekwinsten van de verkochte accommodaties. De jaarlijkse onttrekking is ter dekking van extra (onderhouds)kosten van de revitalisering.

Noodzaak:

Zoals aangegeven bij het onderdeel "doel" van deze reserve, om de uitvoering van het plan Revitalisering gemeentelijk accommodatiebestand mogelijk te maken.

Reserve opvang vluchtelingen**Doel:**

Oormerken van de overschotten op specifieke vergoedingen die zijn ontvangen voor de opvang van vluchtelingen en statushouders voor deze doelgroep.

Ontstaan:

Het overschot 2022 van € 2,0 miljoen is toegevoegd aan de reserve.

Mutaties:

In 2023 zijn het overschot 2023 van € 3,5 miljoen en een voordelige afrekening over 2022 van € 0,5 miljoen aan de reserve toegevoegd. De stand van de reserve bestaat uit respectievelijk SPUK rijksbijdrage Oekraïne € 5,4 miljoen en Bijdrage COA Noodopvang € 0,6 miljoen. Voor 2024 voegen we € 1,8 miljoen en voor 2025 € 2,0 miljoen aan deze reserve (verschil tussen de begrote kosten en de begrote ontvangsten).

Noodzaak:

De gemeente volgt het advies op van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) om het Oekraïnebudget op te sparen voor toekomstige opvang, omdat onbekend is wat er na 4 maart 2025 met de speciale EU-status voor Oekraïense ontheemden gebeurt en welke

gevolgen dit heeft op verblijfsrecht, huisvesting, rechten op algemene middelen en de bekostigingsregeling voor gemeenten. Laatstgenoemde heeft ook directe gevolgen voor langlopende verplichtingen zoals personele lasten en huurcontracten. Daarnaast wordt de reserve gebruikt om te investeren in meer permanente huisvesting voor kwetsbare doelgroepen, waaronder Oekraïense ontheemden en statushouders. De reserve wordt ook gebruikt voor een impulstraject t.b.v. succesvolle integratie van statushouders in Vlissingen. De komende periode wordt gebruikt om plannen hiervoor uit te werken.

Reserve frictiekosten algemeen

Doel:

De dekking van de kosten om het mogelijk te maken de bezuinigingstrajecten Agenda voor herstel, Clusteranalyse 2015 en Kerntakendiscussie te realiseren (zie hoofdstuk 6 van het inspectierapport 2017-2018 incl. bijlagen 6.2 en 6.3).

Ontstaan:

In 2019 ingesteld voor een bedrag van € 1,2 miljoen bij de bestemming van het resultaat van de jaarrekening 2018.

Mutaties:

Jaarlijks zal met de bestuursrapportage indien noodzakelijk een mutatie worden opgenomen.

Noodzaak:

De reserve is gevormd op basis van het artikel 12-rapport 2017-2018 waarin de inspecteur heeft aangegeven dat van het resterend frictiebudget uit 2017 een bestemmingsreserve frictiekosten algemeen van € 1,2 miljoen mag worden gevormd voor frictiekosten rond de bezuinigingstrajecten.

Reserve organisatie doorontwikkeling

Doel:

Dekking onvoorziene en incidentele kosten voor knelpunten organisatie bijvoorbeeld door uitkomsten onderzoeken benchmark personeel, functiegebouw personeel en strategische personeelsplanning (SPP) tot maximum van € 2 miljoen.

Ontstaan:

Overschotten personeelsbudget 2021 t/m 2023.

Mutaties:

In 2024 en 2025 onttrekken we respectievelijk € 0,9 miljoen en € 0,5 miljoen.

Noodzaak:

Noodzakelijk om direct dekking beschikbaar te hebben voor deze extra onvoorziene en incidentele kosten zodat de raad de benodigde budgetten eenvoudig kan autoriseren. De maximum omvang van € 2 miljoen borgt dat de reserve niet onnodig hoog oploopt.

Reserve transitievisie

Doel:

Het ontwikkelen en uitvoeren van de Transitievisie Warmte (TVW), het ontwikkelen van Wijk uitvoeringsplannen (WUP) als nadere uitwerking van de TVW en het ondersteunen, uitbreiden en initiëren van energieloketten.

Ontstaan:

Deze reserve is in 2022 gevormd bij de 1e bestuursrapportage en heeft als doel om de middelen die ter beschikking worden gesteld voor de transitievisie te reserveren.

Mutaties:

In 2022 zijn de middelen beschikbaar gesteld in de december circulaire van 2019 (€ 248.000) en de mei circulaire 2022 (€ 295.000) opgenomen in deze reserve. In 2023 waren er geen mutaties op deze reserve.

Noodzaak:

De transitievisie warmte, de wijkaanpak en de energieloketten vragen flink wat tijd om op te zetten en uit te rollen. Daarmee duurt het ook wat langer voor er aanspraak gemaakt gaat worden op deze reserve. Voor 2024 en verder staan diverse onderzoeken op de agenda, zoals restwarmte hergebruiken uit het sloegebied en een vleermuizenonderzoek in het kader van het nationaal isolatieprogramma. Wij verwachten de reserve hieraan volledig te besteden.

Reserve budgetoverhevelingen**Doel:**

Het via deze reserve overhevelen naar het volgend begrotingsjaar van (delen van) incidentele budgetten welke per eind van het begrotingsjaar nog niet zijn besteed maar in het volgend begrotingsjaar nog wel noodzakelijk zijn.

Ontstaan:

Tot en met 2022 vonden de budgetoverhevelingen plaats via de algemene reserve en de reserve centrumtaken. Vanaf 2023 muteren we alle budgetoverhevelingen via de reserve budgetoverhevelingen waardoor we de algemene reserve en de reserve centrumtaken niet belasten en een zuiver inzicht ontstaat in de omvang van deze reserves per eind van het jaar.

Mutaties:

Via de tweede bestuursrapportage worden de budgetoverhevelingen van het desbetreffende jaar in de reserve budgetoverhevelingen gestort. In het daaropvolgende begrotingsjaar wordt elke budgetoverheveling na akkoord van de artikel 12 inspecteur en de toezichthouder onttrokken aan de reserve budgetoverhevelingen.

Noodzaak:

Elk jaar zijn er incidentele budgetten die we moeten overhevelen naar het volgende jaar om de doelen van deze budgetten te kunnen realiseren.

Reserve nieuwbouw stadsbeheer**Doel:**

Dekking vanaf 2025 voor de jaarlijkse kapitaallasten van de investering nieuwbouw Stadsbeheer.

Ontstaan:

Met het raadsbesluit van 3 november 2022. De geschatte boekwinst van de vrijkomende terreinen aan de Vredehoflaan wordt via een dekkingsreserve geheel ingezet ten bate van de nieuwbouw Stadsbeheer.

Mutaties:

De geschatte boekwinst van € 1,3 miljoen is toegevoegd aan de reserve nieuwbouw stadsbeheer. Vanaf 2025 wordt er jaarlijks € 51.000 uit deze reserve onttrokken ter dekking kapitaallasten van de nieuwbouw Stadsbeheer.

Noodzaak:

Ter dekking van de jaarlijkse kapitaallasten van de investering nieuwbouw Stadsbeheer.

Reserve GBE Aqua**Doel:**

Beschikbaar houden van 'fictieve' middelen als bekleemde reserve vanwege de herwaardering van de aandelen Evides (via GBE Aqua) wat mogelijk is geworden door de ontvlechting van de aandelen Evides uit PZEM (nu ZEH).

Ontstaan:

Als onderdeel van Wind in de Zeilen zijn in 2022 de aandelen Evides voor € 380 miljoen ontvlochten uit PZEM (nu ZEH) en overgenomen door een daarvoor specifiek opgerichte onderneming GBE Aqua. Het dividend van ZEH wordt sinds 2022 doorgestort voor de

aflossing van de door GBE Aqua aangegane geldlening voor de aankoop van de aandelen Evides. Deze kapitaalstorting is een financieel vast actief in onze balans. Hiertegenover staat de reserve GBE Aqua (zogenaamde bekleemde reserve) welke vrijkomt bij een eventuele verkoop van de aandelen GBE Aqua.

Mutaties:

De kapitaalstortingen bestaande uit het dividend ZEH zijn in 2022 en 2023 geactiveerd en voor dezelfde bedragen zijn stortingen in de reserve GBE Aqua gedaan. In 2024 wordt door uitbetaling van het superdividend door ZEH het restant van de lening door GBE Aqua geheel afgelost. De reserve GBE Aqua loopt hierdoor in 2024 net als het financieel vast actief van de aandelen GBE Aqua op tot € 19,7 miljoen.

Noodzaak:

De reserve GBE Aqua is een bekleemde reserve welke samenhangt met de kapitaalstortingen die zijn gedaan in GBE Aqua. Deze reserve is daarmee bestemd en kan alleen vrijvallen bij eventuele verkoop van de aandelen GBE Aqua.

Overzicht voorzieningen

Overzicht voorzieningen (bedragen x € 1.000)	1-1-2024	Storting	Onttrekking	31-12-2024	Storting	Onttrekking	31-12-2025
Verliesvoorziening grondexploitaties							
Verliesvoorziening grondexploitaties	2.362	2.700		5.062			5.062
<i>Subtotaal</i>	2.362	2.700	0	5.062	0	0	5.062
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's							
Voorziening pensioenbijdragen wethouders (APPA)	3.779		-189	3.589		-245	3.344
Voorziening spaarverlof	1.202			1.202			1.202
Voorziening wachtgeld oud-bestuurders	89	174	-124	138		-103	35
Voorziening regeling voor vervroegd uittreden (RVU)	85		-27	59		-37	21
Voorziening precario kabels en leidingen	3.835			3.835			3.835
Voorziening salarisgarantie voormalig personeel bibliotheek Vlissingen	156		0	156			156
<i>Subtotaal</i>	9.145	174	-340	8.979	0	-386	8.594
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is							
Voorziening achterstallig onderhoud	5.023		-67	4.956		-140	4.816
Voorziening leges	280			280			280
Tariefegalisatievoorziening GRP	6.826	2.643	-3.050	6.419	2.611	-3.100	5.931
Egalisatievoorziening afval	706			706			706
<i>Subtotaal</i>	12.835	2.643	-3.117	12.361	2.611	-3.240	11.732
Onderhoudsvoorzieningen							
Voorziening groot onderhoud kades	598	268	-644	222	454	-601	75
Voorziening groot onderhoud accommodaties	916	2.975		3.891	1.422	-1.284	4.029
<i>Subtotaal</i>	1.514	3.243	-644	4.113	1.876	-1.885	4.104
Totaal voorzieningen	25.856	8.760	-4.101	30.515	4.488	-5.511	29.492

Verliesvoorziening grondexploitaties

Doel:

Financiële dekking van verwachte verliezen tijdens het afsluiten van negatieve grondexploitaties in de toekomst.

Ontstaan:

Ten laste van de algemene middelen c.q. de reguliere exploitatie.

Mutaties:

Jaarlijks vinden een tweetal herzieningen van de grondexploitaties plaats welke telkens leiden tot (per saldo) mutaties in de voorzieningen grondexploitaties ten laste/gunste van de reguliere exploitatie.

Noodzaak:

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) moet er een verliesvoorziening getroffen worden voor de verliesgevende grondexploitaties. Deze verliesvoorziening is gebaseerd op de verwachte eindwaarde van de betreffende grondexploitaties. Doordat we ook rekenen met een 'laag' scenario wordt er in die voorziening(en) rekening gehouden met een maximale omvang en een maximale looptijd van de betreffende plannen.

Voorziening pensioenbijdragen wethouders (APPA)**Doel:**

Voldoen aan de verplichting tot het uitbetalen van wethouderspensioenen bij pensionering.

Ontstaan:

Stortingten ten laste van de exploitatie als gevolg de pensioenpremies voor zittende wethouders, uitbetaling van verzekeringspolissen en herberekening pensioenen om te kunnen voldoen aan de toekomstige verplichtingen van wethouders.

Mutaties:

Jaarlijks vinden er mutaties (stortingten of onttrekkingen) plaats om te kunnen voldoen aan de toekomstige verplichtingen en onttrekkingen voor uitbetaling van pensioenbijdragen.

Noodzaak:

Geheel noodzakelijk om te kunnen voldoen aan de toekomstige pensioenverplichtingen van wethouders.

Voorziening spaarverlof**Doel:**

Voldoen aan de verplichting van de gespaarde verlofuren van de medewerkers.

Ontstaan:

In 2022 is deze voorziening ontstaan ten laste van de exploitatie om conform de BBV-vereisten te voldoen aan de verplichtingen van de gespaarde verlofuren van de medewerkers.

Mutaties:

Jaarlijks wordt deze voorziening conform de BBV-voorschriften geactualiseerd.

Noodzaak:

Geheel noodzakelijk vanwege de BBV-vereisten.

Voorziening wachtgeld oud bestuurders**Doel:**

Voldoen aan de wachtgeldverplichtingen aan oud bestuurders.

Ontstaan:

Een aantal jaren geleden is deze voorziening ontstaan ten laste van de exploitatie om conform de BBV-voorschriften te voldoen aan de wachtgeldverplichtingen aan oud bestuurders.

Mutaties:

Jaarlijks wordt deze voorziening conform de BBV-voorschriften geactualiseerd.

Noodzaak:

Geheel noodzakelijk om te kunnen voldoen aan de wachtgeldverplichtingen van oud bestuurders.

Voorziening Regeling Vervroegd Uittreden (RVU)

Doel:

Voldoen aan de verplichting aan (oud) medewerkers die gebruik maken van de Regeling Vervroeg Uittreden (RVU).

Ontstaan:

In 2023 is deze voorziening ontstaan ten laste van de exploitatie om conform de BBV-vereisten te voldoen aan de verplichtingen aan de (oud) medewerkers die gebruik maken van de regeling.

Mutaties:

Op grond van de huidige berekening is er voor 2025 een onttrekking van € 37.000 geraamd.

Noodzaak:

Geheel noodzakelijk om te kunnen voldoen aan de toekomstige verplichtingen van vervroegde uittreding van (oud) medewerkers.

Voorziening precario kabels en leidingen

Doel:

Dekken van het risico dat geïnde precario over kabels en leidingen voor netwerken van nutsbedrijven achteraf gezien niet geheven had mogen worden.

Ontstaan:

Door reservering in 2017 van de geïnde precario voor netwerken van nutsbedrijven.

Mutaties:

De geïnde precario over 2016 tot en met 2021 zijn aan de voorziening toegevoegd.

Noodzaak:

Mogelijk moeten de geïnde precario over 2016 tot en met 2021 op basis van een onherroepelijke gerechtelijke uitspraak worden terugbetaald.

Voorziening salarisgarantie voormalig personeel Bibliotheek Vlissingen

Doel:

Dekking van de verplichtingen die voortvloeien uit het besluit om de gemeentelijke bibliotheek in 2017 te sluiten.

Ontstaan:

Deze voorziening is ontstaan in 2017. In dat jaar werd de gemeentelijke bibliotheek Vlissingen gesloten en werd besloten om uit de GR Muziekschool te stappen. Verplichtingen die hieruit voortvloeien werden en worden ten laste gebracht van deze voorziening.

Mutaties:

In 2020 is het onderdeel Muziekschool afgehandeld. Per eind 2023 resteren alleen nog de verplichtingen die voortvloeien uit de salarisgaranties die verstrekt zijn aan het voormalige personeel.

Noodzaak:

De salarisgaranties aan het personeel van de voormalige bibliotheek lopen door tot en met 2043.

Voorziening achterstallig onderhoud

Doel:

Dekken van kosten achterstallig onderhoud voor wegen, openbare verlichting, civiele kunstwerken en kades.

Ontstaan:

Door reservering in 2018 van de aanvullende artikel 12-uitkering uit het gemeentefonds van € 8,0 miljoen specifiek geormerkt voor achterstallig onderhoud.

Mutaties:

Jaarlijks wordt er aan de voorziening onttrokken voor achterstallig onderhoud.

Noodzaak:

De voorziening is nodig om de kosten van het resterend achterstallig onderhoud te dekken.

Voorziening leges**Doel:**

Matchen van de baten van leges welke ontvangen zijn en waarvan de lasten en werkzaamheden die hier betrekking op hebben in latere jaren liggen.

Ontstaan:

In 2021 is deze voorziening gevormd met leges welke we in dat jaar ontvingen voor een aantal grote projecten waarvoor het werk in latere jaren stond gepland.

Mutaties:

Jaarlijks muteren we deze voorziening naar de werkelijke uitgaven van de werkzaamheden die betrekking hebben op de eerder ontvangen leges.

Noodzaak:

Bestemd voor de inhuur verplichtingen met deze voorziening leges als dekking.

Tariefegalisatievoorziening Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP)**Doel:**

Het egaliseren van de tarieven voor riolering en tegelijk toegroeien naar een ideaal complex voor de rioolinvesteringen rond 2030 - 2031. Daarnaast voor het conform de wettelijke bepalingen inzichtelijk houden van de van derden/burgers verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden.

Ontstaan:

Naast voor egalisatie van de tarieven en het inzichtelijk houden van de van derden verkregen middelen is de voorziening vooral in omvang ontstaan doordat in 2014 is gekozen om te gaan reserveren voor het bereiken van een ideaalcomplex. Dit betekent dat bij het bereiken van het ideaalcomplex jaarlijks de vervangingsinvesteringen kunnen worden gedekt uit de rioolopbrengsten waardoor geen extra financiering meer nodig is en de rentelasten in de toekomst zullen dalen naar nihil.

Mutaties:

Jaarlijks muteren we het saldo van de opbrengsten en de kosten rond riool in deze voorziening.

Noodzaak:

De voorziening is noodzakelijk om fluctuaties in de kosten op te kunnen vangen en de tarieven over de jaren heen te kunnen egaliseren in het streven naar maximaal 100 % kostendekkendheid. Ook om toe te kunnen groeien naar het ideaalcomplex en om de van derden verkregen middelen inzichtelijk te houden. Het ideaalcomplex is de goedkoopste oplossing voor de vervangingsinvesteringen bij riolen vanwege de lagere rentelasten op termijn. Het toegroeien naar een ideaalcomplex vergt een periode van 15-16 jaar.

Egalisatievoorziening Afval**Doel:**

Het egaliseren van de tarieven voor afval en het conform de wettelijke bepalingen inzichtelijk houden van de van derden/burgers verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden.

Ontstaan:

In 2023 is gestart met deze voorziening door storting van het overschot 2023 van € 0,7 miljoen.

Mutaties:

Jaarlijks muteren we het saldo van de opbrengsten en de kosten rond afval in deze voorziening.

Noodzaak:

De voorziening is noodzakelijk om fluctuaties in de kosten op te kunnen vangen en de tarieven over de jaren heen te kunnen egaliseren in het streven naar maximaal 100 % kostendekkendheid. Tevens om de van derden verkregen middelen inzichtelijk te houden.

Voorziening groot onderhoud kades**Doel:**

Egaliseren van de kosten van groot onderhoud kades uit het beheerplan 2023 - 2032 gebaseerd op het Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) Kades.

Ontstaan:

In de jaarrekening 2023 is het bedrag van € 0,6 miljoen voorzien voor de groot onderhoud activiteiten uit het beheerplan in 2024 – 2032. De voorziening is ontstaan uit het nieuwe beleid binnen Kapitaalgoederen om met jaarruimten en met een voorziening groot onderhoud uit hoofde van het MJOP te werken.

Mutatie:

De jaarlijkse dotatie aan deze voorziening bedraagt € 0,1 miljoen. In 2024 en 2025 worden extra toevoegingen gedaan vanwege de achterstallige onderhoudsactiviteiten. De jaarlijkse onttrekkingen worden gedaan op basis van het vastgestelde beheerplan 2023-2032.

Noodzaak:

De voorziening is bedoeld om de kosten van het groot onderhoud voor de kades te egaliseren en zorg te dragen dat het beheerplan kan worden uitgevoerd.

Voorziening groot onderhoud accommodaties**Doel:**

Egaliseren van de kosten van groot onderhoud accommodaties uit het beheerplan 2023 - 2032 gebaseerd op het MJOP Revitalisering Accommodaties.

Ontstaan:

In de jaarrekening 2023 is het bedrag van € 0,9 miljoen voorzien voor de groot onderhoud activiteiten uit het beheerplan in 2023 – 2032. De voorziening is ontstaan uit het nieuwe beleid binnen Kapitaalgoederen om met jaarruimten en met een voorziening groot onderhoud uit hoofde van het MJOP te werken.

Mutatie:

De verwachting is dat in 2024 en 2025 de achterstallige onderhoudsactiviteiten zullen worden uitgevoerd. De jaarlijkse dotatie aan deze voorziening bedraagt € 1,1 miljoen. In 2024 en 2025 worden extra toevoegingen gedaan vanwege de achterstallige onderhoudsactiviteiten. De jaarlijkse onttrekkingen worden gedaan op basis van het vastgestelde beheerplan 2023-2032.

Noodzaak:

De voorziening is bedoeld om de kosten van het groot onderhoud voor de accommodaties te egaliseren en zorg te dragen dat het beheerplan kan worden uitgevoerd om het onderhoud van de accommodaties op niveau 4 te behouden.

Taakstellingen

9.10 Taakstelling 2025-2028

Binnen de begroting hebben we de bezuinigingstaakstellingen voor sportbeleid/accommodaties en organisatieontwikkeling opgenomen. Deze taakstellingen worden in de loop van de tijd ingevuld respectievelijk binnen de begroting geëffectueerd.

Voor de volledigheid hebben we ook de taakstelling zoals de artikel 12-inspecteur heeft opgelegd in het overzicht opgenomen. Om een beter inzicht te houden in het verloop van deze taakstelling hebben we de resterende taakstelling niet verwerkt in de exploitatiecijfers. In de huidige economische tijden hebben bijna alle gemeenten te maken met bezuinigingsoperaties, takendiscussies en financiële onzekerheden, zoals bijvoorbeeld de decentralisaties van rijkstaken. De paragraaf “taakstellingen” heeft als doel het inzicht in de financiële positie te verbeteren, door meer inzicht te geven in de taakstellingen op alle programma's. In deze paragraaf geven wij een overzicht van de taakstellingen.

Taakstellingen (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Programma Sociale Samenhang				
Sport - en overige accommodaties	682	682	682	682
Voortgang taakstelling sociaal domein	461	760	-1.130	-1.103
Programma Overhead				
Organisatie - overhead	225	225	225	225

Sport- en overige accommodaties

Het jaar 2025 staat in het teken van de voorbereidingen voor de nieuw te realiseren sportzaal Weyevliet. Voor zowel sport als onderwijsgebruik is deze investering geraamd voor de nieuwbouw van één Sporthal op de locatie Weyevliet. Specifiek zorgt deze investering voor bewegingsonderwijs en sport voor een vervanging van één van de sporthallen Baskensburg. Daarmee voorziet deze accommodatie in onderwijshuisvesting ten behoeve van het bewegingsonderwijs voor de basisscholen Groot Lammerenburg (Omnibus, De Wissel, Graaf Jan van Nassau) in plaats van de gymzalen Houttuyn en de Vlieger. De sportzaal Weyevliet wordt gerealiseerd in 2026-2027. Pas nadat de nieuwbouw Weyevliet is afgerond kan gestart worden met de afstoot van gymzalen. Daarnaast zal ook de ontwikkeling van de Machinefabriek in 2025 worden voorgezet. De realisatie van de parkeergarage zal in 2025 plaats gaan vinden. De invulling van de machinefabriek zal aan de hand van de resultaten van de haalbaarheidsstudie verder worden voorbereid. Het afstoten van accommodaties zal afhankelijk zijn van deze nieuwbouw-ontwikkelingen. Het afstoten van accommodaties zal in 2025 beperkt zijn tot de verkoop van Razzmatazz. In 2025 wordt nog wel de gymzaal van Duyvenvoorde worden gesloopt.

Voortgang taakstelling sociaal domein

Op basis van het inspectierapport is aan ons een initiële taakstelling opgelegd van €10,4 miljoen per jaar. Aanvullend op deze taakstelling hebben we in deze begroting ook de aanvullende ambities opgenomen (zie onderdeel bijgestelde taakstelling) om in de jaren 2025-2028 toe te groeien naar een duurzaam sociaal domein. Dit om kosten terug te dringen en verdergaande kostenstijging tegen te gaan.

- Hierin hebben we o.a. ook de aanvullende besparingen van het Rijk in het kader van de hervormingsagenda opgenomen;
- Verder hebben we in onderstaand overzicht (B) die onderdelen van de taakstelling opgenomen die inmiddels zijn gerealiseerd tot en met de begroting 2025 (€ 7,7 miljoen in 2028);
- Tot slot is een overzicht gegeven (C) van de nog te realiseren taakstellingen (€ 8,6 miljoen in 2028);
- De bezuinigingen van dit overzicht hebben we in de budgetten van onze begroting verwerkt.

Uit deze tabel blijkt welke forse inspanningen wij in de komende jaren moeten verrichten om de taakstelling geheel te realiseren. Voor het onderdeel jeugd hebben we hierin aanvullend de noodzakelijke bezuinigingen (met het oog op volumereductie) vermeld als onderdeel van de hervormingsagenda. In deze ambities liggen onvermijdelijk financiële risico's besloten.

Daarom willen we de reserve sociaal domein inzetten als buffer voor financiële risico's en eventuele tekorten.

Zoals blijkt uit de tabel 'opbouw van het tekort sociaal domein in paragraaf 2.2. houden we ondanks deze inspanningen als gemeente Vlissingen een fors tekort op het sociaal domein kijkend naar de bijdrage die we van het rijk ontvangen en onze kosten.

Voortgang taakstelling sociaal domein (bedragen x € 1.000)	Categorie	2025	2026	2027	2028
Totaal oorspronkelijke taakstelling art 12 inspecteur		10.411	10.411	10.411	10.411
Aanvullende taakstelling art 12 waaronder hervormingsagenda		-497	3.458	3.642	3.642
Investerings hervormingsagenda		1.050	1.650	1.250	1.150
A. Totaal taakstelling art 12 inspecteur		10.964	15.519	15.303	15.203
B. Totaal gerealiseerd tot en met begroting 2025		7.843	9.224	8.657	7.744
C. Totaal nog te realiseren (opgenomen in begroting):		2.660	5.535	7.776	8.562
D. Totaal begrote taakstellingen (B+C)		10.503	14.759	16.433	16.306
Totaal resterende taakstelling inspecteur (A-D)		461	760	-1.130	-1.103
B. Toelichting gerealiseerde taakstellingen					
1. Werk en inkomen Orionis (1e begrotingswijziging 2021 en begroting 2020)		2.111	2.111	2.111	2.111
2. Jeugd: Inkoop Jeugd		200	200	200	200
3. Wmo: ROAT		169	169	169	169
4. Wmo: Mantelzorgwaardering		121	121	121	121
5. Jeugd: Aframen kosten Pgb-Jeugd		100	100	100	100
6. Wmo: Geen indexering subsidies		21	21	21	21
7. Wmo: Gunning Wmo aanvullende zorg		2.600	2.600	2.600	2.600
8. Wmo: Uitvoeringslasten Buurteams		200	200	200	200
9. Wmo: Aframen kosten Pgb-Wmo		150	150	150	150
B. Totaal gerealiseerd tot en met 2023		5.672	5.672	5.672	5.672
10. Saldo Wmo (begroting 2025)		2.121	1.902	1.335	422
11. Jeugd: Nog te ontvangen rijksbijdrage hervormingsagenda (coalitieakkoord)			1.600	1.600	1.600
12. Burgerparticipatie		50	50	50	50
B. Totaal gerealiseerd tot en met begroting 2025		7.843	9.224	8.657	7.744
C. Nog te realiseren taakstellingen					
1. Jeugd: Pilot Jeugd	IF - HA	450	900	900	900
2. Jeugd: Sanering laagcomplexje jeugdzorg	IF - HA	150	300	300	300
3. Jeugd: Hervormingsagenda (begroting 24)	IF - HA	200	400	400	400
4. Jeugd: Hervormingsagenda (nieuw begroting 25)	HA		825	2.100	2.200
5. Jeugd: Bijstelling prognose hervormingsagenda	HA		120	360	600
6. Jeugd en Wmo: Bijstelling prognose toegang			130	390	650
7. Jeugd en Wmo: Toegang	IF	190	190	190	190
8. Werk en Inkomen: Plan statushouders	IF	420	420	420	420
9. Werk en inkomen: Inkoopmodel GR	IF	1.250	1.250	1.250	1.250
10. Werk en Inkomen: Primitieve begroting 2025 Orionis			1.000	1.466	1.652
C. Totaal nog te realiseren taakstellingen		2.660	5.535	7.776	8.562

IF = investeringsfonds

HA = hervormingsagenda (jeugd)

Totaal investeringsfonds en hervormingsagenda

In de begroting 2024 als ook in de begroting 2025 zijn investeringen opgenomen om onze ambities te halen. Deze vallen uiteen in twee type investeringen:

- Investeringsfondsen voor de initiatieven die zijn opgenomen in het investeringsfonds Sociaal Domein
- Investeringsfondsen die betrekking hebben op de hervormingsagenda jeugd

---

Totaal niveau investeringen (bedragen x € 1.000)	Categorie	2025	2026	2027	2028
Investeringsfondsen (excl hervormingsagenda)		-1.650	-100	-100	-100
Investeringsagenda		-1.050	-1.650	-1.250	-1.150
Totaal nog te realiseren investeringen		-2.700	-1.750	-1.350	-1.250

Organisatie - overhead

Met de agenda voor herstel en de taakstellingen organisatie waren aanzienlijke taakstellingen opgenomen. De afgelopen jaar is deze taakstelling voor een groot deel ingevuld. Er is nog geen structurele invulling van de resterende taakstelling. Tot nu wordt er jaarlijks incidenteel geheel of gedeeltelijk een dekking hiervoor gevonden. Hierover rapporteren we in de bestuursrapportage.

Financiële begroting

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Overzicht van baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2023		Programmabegroting 2024		Programmabegroting 2025		
Programma's	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
Leefbaarheid	44.301	24.033	49.251	25.284	50.131	23.864	26.267
Aantrekkelijke stad	25.723	28.970	49.631	42.347	35.892	27.964	7.928
Sociale samenhang	152.141	39.783	173.509	38.570	179.996	38.338	141.658
Bestuur	5.590	661	5.606	899	5.164	669	4.495
Totaal Programma's	227.756	93.447	277.997	107.100	271.182	90.835	180.347
Overhead	21.809	5.690	26.569	7.403	23.604	5.990	17.614
Algemene dekkingsmiddelen	2.089	196.579	1.549	223.894	1.795	212.431	-210.636
Vennootschapsbelasting	-3		19		19		19
Onvoorzien			255		255		255
Resultaat voor bestemming	251.651	295.716	306.389	338.397	296.855	309.256	-12.401
Mutaties in reserves							
Leefbaarheid	853	43	5.888	10	468	43	424
Aantrekkelijke stad	5.230	2.247	18.646	1.600	3.030	1.528	1.503
Sociale samenhang	18.828	1.921	50.134	48.421	2.074	1.471	603
Bestuur	4.831	444		2.431		469	-469
Overhead					1.300	51	1.249
Algemene dekkingsmiddelen	13.865	4.591	18.066	5.794	8.801		8.801
Totaal mutaties in reserves	43.608	9.245	92.734	58.256	15.673	3.562	12.111
Resultaat na bestemming	295.258	304.961	399.123	396.653	312.528	312.818	-290
Jaarrekeningresultaat	9.704						
Begrotingsresultaat			-2.470		290		290
Totaal	304.961	304.961	396.653	396.653	312.818	312.818	0

Meerjarenraming 2025-2028

Meerjarenraming (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Programma's	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
Leefbaarheid	26.267	27.011	28.087	28.625
Aantrekkelijke stad	7.928	7.774	7.751	7.844
Sociale samenhang	141.658	143.033	144.449	149.409
Bestuur	4.495	3.493	3.435	3.808
Totaal Programma's	180.347	181.311	183.722	189.686
Overhead	17.614	18.249	19.233	19.887
Algemene dekkingsmiddelen	-210.636	-209.000	-214.401	-218.044
Vennootschapsbelasting	19	20	20	20
Onvoorzien	255	255	255	255
Resultaat voor bestemming	-12.401	-9.164	-11.172	-8.195
Mutaties in reserves				
Leefbaarheid	424	449	471	491
Aantrekkelijke stad	1.503	3.003	3.003	3.003
Sociale samenhang	603	-1.471	-71	-71
Bestuur	-469	-64		
Overhead	1.249	-53	-53	-53
Algemene dekkingsmiddelen	8.801	7.000	7.000	4.805
Totaal mutaties in reserves	12.111	8.864	10.350	8.175
Begrotingsresultaat na bestemming	-290	-300	-822	-21
Begrotingsresultaat	290	300	822	21
Totaal	0	0	0	0

Incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten

Op grond van artikel 19, lid c van het BBV dient in de toelichting op het overzicht van baten en lasten, een overzicht van de incidentele baten en lasten opgenomen te worden.

In hoofdlijn zijn alle baten en lasten structureel. Of een bedrag incidenteel is, is afhankelijk waarvoor dit bedrag bedoeld is. Ook moet er sprake zijn van een duidelijke einddatum.

Incidentele lasten (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Programma Bestuur				
Extra middelen VZG dag 2025	-25			
Totaal incidentele lasten	-25	0	0	0
Incidentele baten	2025	2026	2027	2028
Programma Sociale samenhang				
Afrekening subsidie zwembad 2023	416			
Totaal incidentele baten	416	0	0	0
Saldo baten en lasten	12.401	9.164	11.172	8.195
Toevoegingen en onttrekkingen reserves	-12.111	-8.864	-10.350	-8.175
Begrotingssaldo na bestemming	290	300	822	21
Waarvan incidenteel begrote baten en lasten	391	0	0	0
Structureel begrotingssaldo	681	300	822	21

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Structurele reservemutaties (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Structurele onttrekking				
Reserve kapitaallasten programma 1	-33	-33	-33	-33
Reserve bomruimingen	-10	-10	-10	-10
Reserve kapitaallasten programma 2	-28	-28	-28	-28
Reserve revitalisering accommodaties	-71	-71	-71	-71
Reserve nieuwbouw stadsbeheer	-51	-53	-53	-53
	-193	-195	-195	-195
Structurele toevoeging				
Reserve Visserijkade	468	493	514	535
Reserve Wind in de zeilen	2.930	2.930	2.930	2.930
Reserve maritiem en/of cultureel hist evenem/act	100	100	100	100
Algemene reserve	8.801	7.000	7.000	4.805
	12.299	10.523	10.545	8.370

Financiële positie

Financieel overzicht taakvelden

Financieel overzicht taakvelden

Taakveld en omschrijving (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
0.1 Bestuur	2.863		2.863
0.10 Mutaties reserves	15.673	-3.562	12.111
0.11 Resultaat van de rekening	290		290
0.2 Burgerzaken	3.401	-669	2.731
0.3 Beheer ovg gebouwen en gronden	321	-1.306	-985
0.4 Overhead	23.604	-5.990	17.614
0.5 Treasury	206	-6.331	-6.125
0.61 OZB woningen	1.588	-7.593	-6.005
0.62 OZB niet-woningen		-9.140	-9.140
0.63 Parkeerbelasting	488	-2.539	-2.051
0.64 Belastingen overig		-782	-782
0.7 Alg. en ovg uitk. gemeentefonds		-187.062	-187.062
0.8 Overige baten en lasten	-844		-844
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	19		19
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	4.206		4.206
1.2 Openbare orde en veiligheid	2.165	-8	2.157
2.1 Verkeer en vervoer	11.855	-265	11.590
2.2 Parkeren	1.446	-846	601
2.3 Recreatieve havens	32	-29	3
2.4 Economische havens en waterwegen	952	-549	404
3.1 Economische ontwikkeling	1.996		1.996
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	8.347	-8.347	
3.3 Bedrijvenloket en bedr.regeling	209	-163	46
3.4 Economische promotie	975	-1.746	-771
4.2 Onderwijshuisvesting	5.026	-467	4.559
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.947	-1.531	1.416
5.1 Sportbeleid en activering	1.914	-730	1.184
5.2 Sportaccommodaties	3.204	-879	2.325
5.3 Cultuurpresent, -prod. en -part.	1.067		1.067
5.4 Musea	1.099	-83	1.016
5.5 Cultureel erfgoed	395	-15	380
5.6 Media	933		933
5.7 Openb groen en (openl) recreatie	4.548	-349	4.199
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	9.245	-5.620	3.625
6.22 Wijkteams Jeugd	2.287		2.287
6.23 Wijkteams Integraal	8.651		8.651
6.3 Inkomensregelingen	34.970	-28.958	6.012
6.4 Begeleide participatie	20.462		20.462
6.5 Arbeidsparticipatie	150		150
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	2.948	-221	2.727
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	6.319	-421	5.897
6.712 Begeleiding (WMO)	3.173		3.173
6.713 Dagbesteding (WMO)	2.359		2.359
6.752 Jeugdhulp ambulante reg	11.476		11.476
6.762 Jeugdhulp met verbl regionaal	11.232		11.232
6.763 Jeugdhulp met verbl landelijk	625		625
6.791 PGB (WMO)	1.301		1.301
6.792 PGB Jeugd	24		24
6.811 Beschermd wonen (WMO)	41.189	-420	40.769
6.812 Maatsch- en vrouwenopv (WMO)	12.834	-163	12.670
6.821 Jeugdbescherming	2.134		2.134
6.822 Jeugdreclassering	339		339

6.91 Coördinatie en beleid (WMO)	187		187
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	78		78
7.1 Volksgezondheid	3.019	-274	2.745
7.2 Riolering	5.771	-7.348	-1.578
7.3 Afval	5.555	-8.428	-2.873
7.4 Milieubeheer	4.128	-1.492	2.636
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	754	-666	88
8.1 Ruimtelijke ordening	1.298	-40	1.258
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrter.)	16.734	-16.734	
8.3 Wonen en bouwen	2.652	-1.053	1.599
Totaal	312.818	-312.818	

Investeringsplanning 2025-2028

Investeringsplanning

In de toelichting op de programma's hebben wij de investeringen opgenomen. Hieronder staan de totale investeringen per programma.

Investeringen (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	Totaal
Programma 1 Leefbaarheid					
In programma opgenomen investeringen	34.215	26.545	16.533	8.175	85.468
Programma 2 Aantrekkelijke Stad					
In programma opgenomen investeringen	2.460	3.276	3.000	0	8.736
Programma 3 Sociale Samenhang					
Geen	0	0	0	0	0
Programma 4 Bestuur					
Geen	0	0	0	0	0
Programma Overhead					
In programma opgenomen investering	1.498	0	0	0	1.498
Totaal investeringsplan	38.173	29.821	19.533	8.175	95.702

